

נשמת המלכות

מאת האדמו"ר מרחליץ

נשמת המלכות

ספר מוסר לתיקון הפרט והכלל

מאת: האדמו"ר מרחלין
כ"ק האדמו"ר רבי פינחס דניאל הכהן רחלין שליט"א

מחולק חינם

בהוצאת אוריאל יעוץ ופתרונות בע"מ
רחוב יפה רום 40, גילה, ירושלים ת"ו
ת.ד. 11688, טל': 02-6520002

www.rachlin.org.il

הערה: ספר זה הינו שכתוב, מילה במילה,
של שיעורים שהעביר כ"ק האדמו"ר שליט"א ברחבי הארץ
לא הוכנסו שינויים על מנת לשמר את הסגנון המקורי

© כל הזכויות שמורות לאדמו"ר מרחלין
כ"ק האדמו"ר רבי פינחס דניאל הכהן רחלין שליט"א

תוכן עניינים :

5.....	הקדמה
6.....	1. תיקון שנאת חינם
8.....	2. דרך פשוטה וסלולה להגיע לדבקות בבורא ית'
	3. מפתח להכרת תכונות היצר ותחבולותיו ומספר עצות כיצד להלחם בו
9.....	4. ההתבוננות
11.....	5. בית יעקב לאש, בית יוסף ללהבה ובית עשו לקש
13.....	6. המתח הנפשי והפגתו
15.....	7. מטרות
17.....	8. הלוחמה הרוחנית
19.....	9. מבט האמת
22.....	10. מעיין המלכות
24.....	11. משל ציד הנמר
28.....	12. כיצד משתמש יצר הרע במידות הנעלות של האדם
30.....	13. סוד בית המקדש
32.....	14. סוד שלמות העבודה
34.....	15. שרשרת ההויות
38.....	16. משל הילדים המקפצים
41.....	17. העבודה שבלב
43.....	18. התאמת בני הזוג - סבות לבעיות שלום בית ואפשרויות תיקון
45....	19. מסירות נפש
46.....	20. למוד - השגה - הנהגה
49.....	

21. כיצד מפעיל היצר הרע את המנגנון: בדיקה עצמית - קינאה - רגשי נחיתות - גאווה - סילוף האמת - יצירת תוכנית פעולה לא מציאותית - כישלון - ייאוש.....51
22. מפתח להבנת בעיות ואתגרי הדור.....53
23. חכמי לב.....54
24. סוד הפרנסה.....57
25. די! נמאס לי מעצמי! לא יכול להיכשל יותר!.....60
26. ברור ותיקון הדור.....62
27. כיצד הופכת התורה להיות לאדם סם המוות - ר"ל - וכמה עצות כיצד להינצל.....63

הקדמה

יתעלה היוצר ויתגדל הבורא יתברך שזיכני לברך על המוגמר ולהוציא ספר שני זה לאור, מתוך סידרת ספרים על תיקון הנפש: "יסוד במלכות", "נשמת המלכות" ו- "תיקון המלכות". לזכות את הרבים, בדור חשוך זה, בהדרכות חז"ל לזיכוך ובניית הנפש לעבודתו ית'.

וב"ה אנו עדים להתעוררות כללית בצימאון רוחני לחיפוש האמת בחכמת האמת. ורבבות מתעוררים לתקן עצמם ולעשות נחת רוח לבורא ית'. מתבוננים בגדולתו ית' - צוללים לעומקה של נפש האדם ומחפשים את המסילה האישית והכללית המוליכה מעלה מעלה.

אין בספרים אלו שום חידוש וכל הרעיונות על פי תורתנו הקדושה וחז"ל. רק הוכנסו דוגמאות ותורגמו הלשונות על מנת לאפשר להדיוט לכנוס לתוך הים העמוק של ספרי המוסר, החסידות והפנימיות.

וב"ה אנו רואים פרי לעמלנו והנשמות העשוקות מתעוררות להיכנס בהיכל המלך ית'. וגאולתם של ישראל - גאולת שכינתו ית'. ולכן קראתיו: "תיקון המלכות" כי במלכות שורה הנפש - הדורשת תיקון.

יהי רצון שכל המעיין בספר זה ימצא מרפא לנפשו ויגאל את נשמתו גאולת עולמים!

ברכתי - ברכת כהן - תשרה על ראש כל אלו אשר במסירות נפש סייעו להוצאת ספר זה לאור - יבורכו מהשמים הם וכל זרעם! יהי רצון ונצליח להוציא מהכוח אל הפועל את הפצת המעיינות מתוך שמחה ובריאות!

המחבר

תיקון שנאת חינם

עם ישראל מורכב מנשמות מסוגים שונים. תיקונו של עם ישראל מתגלה כאשר הוא במדרגה של: "כאיש אחד בלב אחד", אז הוא ראוי למלא את תפקידו: "ראש לגויים, מתקן עולם במלכות ש-ד-י. לכן היצר הכללי מעונין תמיד למנוע מצב כזה, על ידי יצירת מחלוקות ושנאת חנם. היות ואיננו יכול לפתות סתם בשנאה פשוטה, עוטף את המחלוקות לעיתים, במחלוקות כביכול לשם שמים: ומבליט את ההבדלים בשורשי הנשמות ותפקידם, על מנת שכל אחד יהיה קנאי לדרכו וסגנונו, ויזלזל וישנא סיגנונות שונים.

אסור לשתף עמו פעולה! □ כל נשמות עם ישראל מושרשות בנשמת אדם הראשון, שמלוא קומתו הרוחנית כללה 4 עולמות (אבי"ע). והיה מתפקידו לתקן את הבריאה תיקון מלא. היות ולא עמד בניסיון, עם ישראל בא במקומו לתקן את הבריאה. לכל יהודי חלק אישי מיוחד לו בתיקון הבריאה, לפי שורש נשמתו. כמו כן כל יהודי מהווה חלק של אותו גוף הנקרא עם ישראל. זאת עבודת צוות כאשר כל איש צוות מתמחה בעבודה מיוחדת לו, אך גם מחויב לעבודות הכלליות והמשותפות של הצוות כולו. ישנה ערבות הדדית המבטיחה שהצוות כולו, על כל פנים, יצליח בעבודתו בסופו של דבר גם אם יהיו פרטים בתוכו שיזניחו את תפקידם. צוות זה לא ינוח ולא ישקוט עד שכל פרט ימלא את תפקידו המיוחד.

והצוות כולו יגמור את תיקון הבריאה. כמובן שמצב בו אנשים מסוימים אינם מקיימים את מלוא תפקידם פוגע ומעכב את הצוות כולו. שורשן של כל נשמות עם ישראל ביעקב אבינו, בחיר האבות, אשר מיטתו הייתה שלמה, והוא בא לתקן את חטא אדם הראשון. יעקב הוא בחינת קו האמצעי, קו האמת והרחמים. אך היות וישנה התכללות, וכל קו מתחלק חלוקה פנימית נוספת, כל יהודי יכול דווקא להשתייך לגוון מסוים בתוך הקו האמצעי של יעקב אבינו: יתכן ושורשו דווקא מצד שמאל, דהינו מצד הדין, הצמצום, הגבורה.

או יתכן ששורשו הספציפי הוא מצד ימין: צד החסד, האהבה. או יתכן והוא שייך לקו האמצעי ממש: כאמור קו האמת, הרחמים, המאוזן והמאזן. כמו כן ישנן מדרגות בשורשי הנשמות: גבוהות יותר, אציליות יותר, או פחותות.

לכן על האדם להשתדל לדעת לא רק לאיזה קו הוא משתייך אלא גם לשער על כל פנים מה גובה שורש נשמתו. פרט נוסף שחיוני לדעת הוא שעל ידי עבודת השם ית', שהנשמה מתנסה במשך מסלול תיקונה, יתכנו הבדלים בין היהודים השונים: כאלה שתיקנו יותר, התעלו, וכאלה שטרם זכו לכך. סכומו של עניין: להבדלים בין היהודים שלוש סיבות:

(1) שוני בשורש הנשמה, מבחינת הקווים השונים.

(2) שוני בשורש הנשמה מבחינת גובה הנשמה.

(3) הבדל ברמת התיקון שהנשמה כבר השיגה על ידי עבודתה.

כל ההבדלים הללו נבראו לכתחילה, כי בורא עולם ית', חפץ במגוון רחב של עבודות רוחניות ולכן ברא נשמות שונות לתפקידים השונים. כאשר כל אחת תתמחה כאמור בעבודתה, המיוחדת, ותשתתף בעבודות הכלליות המחייבות את כולן.

עשירות כזו של כוחות, גוונים כאלה בנשמות היהודים זו ברכה: אלא שהיצר הרע הכללי, הנלחם נגד עם ישראל בכל הדורות, והרוצה לעכב את עבודתנו הרוחנית, מנצל את השוני בשורשי הנשמות ובתפקידן על מנת לגרום מחלוקת ושנאת חינם.

לכן עלינו לכבד ולאהוב כל יהודי באשר הוא, ולדעת שאם טרם הגיע לתיקונו, זאת בעיה משותפת לכולנו, ועלינו מוטלת החובה הנעימה להאיר בנפשו ולמסור את נפשנו וכל כוחנו לתיקונו והצלתו.

כנסת ישראל מתנערת כבר, ב"ה, מהגלות הארוכה והמרה. קמה על רגליה חיה ונושמת, ומתארגנת ברגעים אלו להביא את סוף תיקון הבריאה. אנו עדים לקבוץ הגלויות, לבניית הארץ, להתעוררות רוחנית הולכת וגוברת בכל רגע: הנשמות צמאות לדבר השם, כל אחד רוצה לדעת את ייעודו ותפקידו האמיתי.

ישנו צימאון לפנימיות התורה, להתעלות ולתיקון. אלו סימנים מעודדים ביותר. עלינו להתחבר במחשבה דבור ומעשה, עם כללות האומה: להתקומם בחריפות נגד כל ניסיון של פילוג, שנאת חנם, כיתתיות, עדתיות, כי כל אלה מקור אחד להם: רצון יצר הרע לנסות ולהחליש את עם ישראל על ידי הפרד ומשול: ואע"פ שסופו של היצר מתקרב אזי הוא רוצה "לקנות את עולמו בשעה אחת", על ידי הפרוד והמחלוקת.

אסור לנו לשתף עמו פעולה! אם האדם חפץ לדעת מה שורש נשמתו, לאיזה קו הוא משתייך וכו', עליו לדעת "שסוד השם ליראיו", ולא כל אחד זוכה לדעת דברים אלו, אך על כל פנים כיוון כללי האדם יכול בנקל לגלות: עליו להתבונן בנפשו ולנסות לזהות מה הכוח השולט שם: חסד? דין? רחמים?

מהו רצונו המובהק ביותר, הפנימי ביותר, האישי ביותר. אם האדם יתבונן בכשרונות שהשם ית', חנן אותו, יוכל להתחיל להבין לשם מה הוא נברא, שהרי בודאי כשרונות אלו לא ניתנו לו סתם משמים.

אם האדם יזהה את הפגמים שבנפשו, ידע גם אלו תיקונים עליו לתקן באופן אישי, וגם מה חלקו בתיקון הכללי, כי הרי ישנו כלל זהב: "מבשרי אחזה אלוך". "מבשרי" דווקא: היינו דרך הכשרונות והרצונות, והמגרעות והפגמים האישיים האדם יכול לזהות את תפקידו, ואת דרך עבודתו המובהקת. אנו בתקופה של ברורים עמוקים ביותר: כל חלקי עם ישראל נפגשים בארץ ישראל וצריכים להתחיל להכיר זה את זה. תהליך ההכרות מלווה בחשדות, בעוינות, בכאבים: כאשר אחי יוסף ירדו למצרים לקח זמן, עד אשר יוסף התגלה להם, בתחילה לא הכירוהו, לאחר מכן פחדו מפניו, לאחר מכן רצו להרגו, ורק לאחר כל אלה, לאחר ברור, התנסות, הכרות מחודשת, לאחר כל השלבים הקשים, לאחר שכל צד עשה תשובה, והכיר בטעותו, רק אז בא הפיוס, ההתחברות, האהבה, וההבנה ההדדית: כל השלבים הללו אנו עוברים אותם כיום בארץ ישראל: היהודים המכונים חילונים, המכונים דתיים, והמכונים חרדים, מתחילים להתמזג שוב לעם אחד.

התהליך מלווה בעליות וירידות, בכאבים, בחשדות אך הוא מתקדם בכל יום: כבר יושבים יחד ומדברים. גם במצרים האחים הגיעו ליוסף בגלל צרכים גשמיים: באו לשבור בר, והוא כלכל אותם: גם כיום ההתקרבות היא קשורה לא פעם בנושאים של כסף ושררה.

אך זאת עצה עמוקה של בורא עולם לקרב את בניו ולקשור את גורלם יחד, דווקא באמצעות החומר תחילה, על מנת לרמות את היצר הכללי, הרוצה דרך צרכי החומר לגרום לפרוד ושנאה. נסתרות דרכי השם! נפלאות דרכי השם! ודווקא בתשעה באב, ביום החורבן, כאשר לכאורה היצר השיג את שלו, אז נולד משיח! בזמנים קשים אלו, עלינו לתקן את שורש הגלות: את העובדה שאחי יוסף "לא יכלו דברו לשלום": גם כאשר יש בעיות של שלום בית, אם הזוג עדיין מדבר, עדיין מתקשר, עדיין יושב יחד, יש תקווה.

אנו בשלב של תיקון הדבור בכלל: תיקון הבחינה הזו שלא יכלו דברו לשלום. תחילה הדבור קשה ביותר, דבור רווי כעס, טענות ותלונות, אך זהו בכל זאת דבור! בשלב הבא: דבורי אהבה ופיוס: "קול מבשר מבשר ואומר", "עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו!"

דרך פשוטה וסלולה להגיע לדבקות בבורא ית'

הדרך להגיע לדבקות אמיתית בקב"ה, מכל מצב רוחני ויהיה הנמוך ביותר, היא דרך הרצון, המחשבה הדבור, הרגש, והמעשה: דרך 5 צינורות אלו ניתן להגיע. ישנם אנשים שיגיעו דרך המעשה, אחרים דרך המחשבה, אחרים דרך הרגש, כל אחד בהתאם לסוג הנשמה שלו.

היות והדבקות דבר פנימי הוא, כל אחד צריך להתבונן בפנימיותו, ולמצוא את האפיק המתאים לו: אדם מעשי יוכל להתקרב דרך המעשה בעיקר, אדם בעל נטייה חשיבתית עמוקה יוכל דרך התעמקות בפרד"ס התורה, אדם בעל רגש ודמיון, יגיע לדבקות דרכם, דרך תפילה, התבודדות, יחוד ייחודים וכו'. אמנם לכל אדם האפיק המתאים לו במיוחד, אך על כולם לעבוד את הבורא ית', דרך התקדשות הרצון, המחשבה, הרגש, הדבור והמעשה: אף אחד לא פטור מהתקדשות בכל המישורים. למרות השוני בסוג הנשמה הרי ישנה דרך משותפת לכולם, פשוטה וסלולה כיצד להגיע לדבקות ולדרגות רמות בעבודת השם ית': האדם צריך פשוט לחשוב על השם ית' יותר ויותר: ממצב בו האדם נזכר בשם ית' פעם בשנה למצב בו ייזכר בו לפחות פעם בחודש, וכך הלאה עד שיזכה להיזכר בו ית' בכל דקה ממש.

האדם צריך לשאול עצמו בכל רגע: "האם המעשה הזה שאני עושה עושה לך (לשם ית') נחת רוח? ". או: "כיצד אוכל לעשות לך נחת רוח?". זה במישור הרצון והמחשבה. במישור הדבור האדם צריך לדבר עמו ית' כפי שמדברים עם אבא: "ריבונו של עולם עזור לי להשלים מעשה זה בהצלחה".

"ריבונו של עולם תשמח אותי, שאוכל לעבדך בשמחה". "ריבונו של עולם שמור אותי מאויבי". "ריבונו של עולם זכך את מחשבותיי". ריבונו של עולם שמור וקרב את עם ישראל לתיקונו האמיתי".

כך בכל התחומים במשך כל היום. כאשר האדם יחשוב וידבר כך עם השם ית' כל חייו יתקדשו, יהפוך לצדיק, נאמן ביתו של בורא עולם, ב"ה. גם כאשר האדם עדיין פגום ומלא חסרונות עליו לנקוט באותה דרך: מחשבה על השם ית', ודבור ותפילה על כל עניין. בכל מצב, בכל שלב. כך הבריאה כולה תגיע לתיקון שלם. זאת הדרכה לכל אדם בכל דרגה שהיא. הדברים ידועים אך לעיתים רחוקות משתמשים בהם הלכה למעשה. "אין אדם לומד תורה אלא במקום שלבו חפץ".

זהו כלל חשוב ביותר בלמוד התורה ובעבודת השם ית': רק כאשר האדם מזהה את האפיק המתאים לו ביותר יוכל להצליח בעבודתו הרוחנית. "אין לאדם מנוחה אלא בשורשו". לכן על האדם להקשיב קשב רב לפנימיותו: באיזה חלק של התורה הוא מרגיש חיות, שמחה, התלהבות, רגשות קדושה: באיזו חלק בפרד"ס.

לאחר שיזהה את החלק המגיב היטב לפנימיותו ידע שזה יהיה עיקר עיסוקו בלמוד התורה. כך גם בעבודת הדבקות. למשל: איש החסד יגיע לתיקונו המלא ולדבקות דרך עסוק בחסד דווקא. האיש הגיבור יגיע לתיקונו דרך למוד ההלכה, הפסיקה, הדיינות, העסוק בטהרה ובהבדלות.

על מנת להפוך כלים זכים על האדם להתמיד: להתמיד: להתמיד. כוח ההתמדה סופו לשבור את כל המחיצות ואת כל המכשולים. מובטח שעל מאמץ כפתיחת פתחו של מחט השם ית' יפתח לנו כפתחו של אולם. על מנת להפיק תועלת מעשית ממאמר קצר זה, יש לקרא בו בכל יום ולנסות ליישם את תוכנו.

מפתח להכרת תכונות היצר ותחבולותיו ומספר עצות כיצד להלחם בו

אלו תכונות היצר העיקריות שגן אותן וכך תוכל לזהותן ולהלחם נגדן:

(1) הוא מלאך, שליחו של הקב"ה, שוכן בתוך האדם, תפקידו לנסות את הבריות. (2) מפתח את האדם, עולה למעלה מקטרג, יורד ונפרע מהאדם שנפל ברשתו ופגם. (3) לא מרשה לאדם להודות בפגמיו, על ידי שגורם לו לזהות עצמו עמו וכך הודאת האדם בפגמיו תראה בעיניו כאובדן קשה מנשוא וכל זה על מנת למנוע אותו מתיקונו.

(4) משתמש בכל כוחות נפש האדם: במידות אופי טובות כשליליות, שולט על הרצון, מחשבה, דבור, רגש ומעשה. (5) כולם יכולים להיות השליחים שלו: בני אדם, ספרים, מצבים, חברים, שונאים, הוא משתמש בחושים של האדם, ומנסה דרכם להשתלט עליו. (6) אף פעם לא מוותר, גם רווח קטן שווה בעיניו.

(7) מתכנן תוכניות להפיל את האדם, ללא הרף: לטווח קצר, בינוני, וארוך. (8) היצר זורע את מלכודותיו, וקוטף את הפירות ברגע המתאים ביותר. (9) אין הוא יכול לפעול שום דבר מבלי שהשם ית' יסכים עימו: אך מטרתו רעה: הוא מרד בשם ית' ורוצה לשלוט במקומו. לכן לעתיד לבוא יקבל עונש ולא שכר: כי הוא פעל רע על האדם לצורך הנאתו, ולא לשם שמים.

(10) היצר עקשן, תככן, ורמאי: תמיד מעמיד אמת בתחילת דבריו על מנת למכור לאדם שקר בסופו של דבר. (11) כל דבר שהוא נגד ההלכה, והתורה, הוא בודאי מצד היצר, חוץ מהוראת שעה.

(12) בדרך כלל התקפותיו הן לרגעים מספר ולאחר מכן הוא מרפה, אך ישנן התקפות מרכזיות שנמשכות שעות, חודשים ושנים. (13) מי שגדול מחברו יצרו גדול הימנו.

(14) לכן ככל שהאדם משתכלל מבחינה רוחנית יצרו יותר מתוחכם, וניסיונותיו קשים ודקים יותר. (15) כאשר היצר רוצה שתעמיק בנושא מסוים, תהיה לרגע שטחי. כאשר רוצה שתהיה שטחי תעמיק. (16) כאשר רוצה לייאש אותך, תתעלם ממנו ותייאש אותו.

(17) תבדוק כל רצון, מחשבה, רגש, דבור ומעשה אולי הם מצד היצר: במיוחד כאשר הם מופיעים בעוצמה רבה יש להיזהר מאוד. (18) תפקיד היצר, השטן, והסיטרא אחרא, להחריב את העולם, לא פחות. (19) שלוש דרגות במלחמת היצר: להדוף אותו, להרוג אותו, או להפוך אותו לטוב.

(20) כאשר האדם מטמא את עצמו הרבה, ר"ל, יכול לשרות עליו היצר הכללי: הוא הופך להיות מרכבה אליו, כמו בלעם הרשע. (21) היצר מעודד את האדם לראות את כל פגמי הזולת, רק לא את פגמיו הוא. (22) הכסף, הכבוד, התאוה, והשררה, הם שליחים מאוד מוצלחים שלו.

(23) המתנינות, הבינוניות, או הקיצוניות יכולות להיות מצד היצר, או מצד הקדושה.

(24) את היצר יש לתחקר: "מה אתה רוצה?", "מה יוצא לך מזה?", "מה עוד?", "מה אני ארוויח אם אשמע בקולך?", "מה עוד תרצה שאעשה למענך?". אם מתעקשים, סופו לגלות לנו את מטרתו האמיתית. (25) האחדות או הפרוד יכולים להיות מצד היצר, או מצד הקדושה. (26) כאשר היצר רואה שאינו מסוגל למנוע אדם מבצוע מצווה או מעשה טוב, ינסה לגרוע באיכות המצווה על ידי כך שיעורר את גאוות האדם, או את קנאתו, או יגרום לו לעשות מצווה צדדית ולא את המרכזית הנדרשת באותו זמן. (27) אין אדם מחוסן כנגד היצר, ואם לא יתפלל לשם ית' שיציל אותו ממנו לא יוכל לו. (28) כאשר ישנו דור בו הרבה מבני ישראל עשוקים לגמרי בידי היצר, יש להכשיר אנשי חייל שיוכלו להתקרב אליהם ולנסות להצילם. דרושה הרבה מסירות נפש, וערמומיות דקדושה על מנת להצליח, והרבה עזרה משמים.

29) על ידי התפשטות מעיינות כל פרד"ס התורה בקרב כל עם ישראל, נצליח להתגבר על היצר וחיילותיו, לכן הוא מנסה למנוע מחכמי ישראל כל אפשרות להתקרב לביצוע מטרה זו.

30) היצר עובד על כמה מטרות באופן סימולטאני: על רצון מסוים, ועל רגש משלים, על מחשבה מסוימת, ועל תחושה משלימה, על מידה מסוימת באופי, ועל דבור משלים, הוא מתאים את כל התפאורה כמו במאי גאון שבגאונים. 31) כאשר ארץ ישראל בידי עם ישראל, הדבר גורם להחלשת חיילותיו של היצר, לכן ישנה התנגדות כה נמרצת לאחיזתנו את ארץ ישראל. 32) מצד אחד האדם צריך להיות דבוק בבורא ית', ככתוב: "שיויתי השם לנגדי תמיד", ומאידך צריך להיות כל הזמן ער פן היצר טומן לו פח, ככתוב: "וחטאתי לנגדי תמיד". 33) כל מי שמזלזל בצורך להכיר את "תורת היצר" הוא בעצמו באותו זמן, שליחו הנאמן ביותר, ואם הוא אדם "גדול", אז הוא גם שליח גדול!

34) כאשר האדם מתפתה על ידי היצר וחוטא, ר"ל, אור נפשו האלקית מסתלק, ולבו ומחו מתטמטמים, ויקשה עליו לבחור שוב בטוב: זהו עניין: "עבירה גוררת עבירה". 35) היצר גורם לאדם לדחוק את השעה כאשר צריך להמתין, ולהמתין כאשר צריך למהר. 36) היצר גורם לאדם לראות בעבירות מצוות, ובמצוות עבירות.

37) היצר הכללי מנסה בכל הדורות לגרום לעם ישראל להתנהג ככל האומות: וכאשר לא מצליח על ידי כוח הזרוע, פועל בערמומיות וממציא כל מיני אדיאולוגיות כוזבות עוטף אותן בחלקי אמת ומנסה לשכנע את נשמות עם ישראל להאמין בכזבים אלו: כך קרה עם תנועת ההשכלה, כך עם הקומוניזם, כך עם הדרוויניזם, עם חכמת מצרים וחכמת יוון, חכמת הודו, סין, יפן. כל אלו נוצרו כחלק ממלחמת היצר בקדושה. כל אחת כוונה לטמא חלק אחר בנשמת האומה הישראלית. 38) היצר מנסה בכל כוחו למנוע מהאדם להקשיב לפנימיותו: הוא לא מעוניין שהאדם יתעמק בנפשו, פן יגלה את נוכחותו. 39) כל פחד שאיננו פחד מהשם ית', הוא מצד היצר. כל אהבה שאיננה אהבת השם ית' היא מצד היצר: לכן האדם צריך להשתמש בפחדיו ובאהבותיו, להתקרב על ידם ליראת השם, ולאהבת השם.

40) השמחה, התקווה, האמונה, הביטחון, החסד, האהבה, מסירות הנפש, הרחמנות, האמת, העמידה לימין האביונים, כל אלה כצנינים בעיני היצר.

ההתבוננות

- (א) התבוננות פירושה: הסתכלות פנימה. דרגות רבות בטיב ההתבוננות. מטרות רבות בהתבוננות. נושאים מרובים בהתבוננות.
- (ב) אם האדם מתבונן, הוא חודר לרובד העמוק של החוויה. הוא דולה מתוך נשמתו, מקשר את כל העולמות: מהפנימי ביותר לחיצוני, הגשמי.
- (ג) על ידי התבוננות נמתקים הדינים, מתבשם העולם, זיו חדש של אור קודש ממלא את הנשמה ודרכה את הבריאה כולה.
- (ד) היכולת להתבונן מולדת, אך ברוב המקרים ללא שימוש. (ה) ההתבוננות מביאה את האדם לודאות. החשיבה להשערות. (ו) גאולת האדם והעולם כולו תלויה בפתוח היכולת להתבונן לתוך נפשו.
- (ז) בהתבוננות האדם מוסר נפשו לבלתי ידוע, מוסר עצמו להנהגתו ית', ללא מורא, ללא גבולות, רק מתוך אהבה אינסופית וביטחון בניצחון הטוב. (ח) כאשר האדם רגיל בהתבוננות, איננו זקוק לעזרת שכלו, אלא כל השגותיו זורמות מהאינסוף והוא מודרך במדויק מלמעלה בכל תחומי החיים.
- (ט) כאשר האדם מורגל בהתבוננות, תחושות לבו מדויקות, גם בחיי היומיום, גם לתהליכים שקשורים לפרט וגם במה ששייך להנהגת כל העולמות. (י) "מבשרי אחזה אלוק": זהו סוד ההתבוננות. (יא) אי אפשר לעבוד את השם ית' באמת מבלי לעסוק בהתבוננות תדירית.
- (יב) האדם יכול לגלות מה תפקידו בחיים, מה שורש נשמתו, מה עליו לתקן, על ידי התבוננות ותפילה. (יג) ההתבוננות בשמות השם ית', נקראת בלשון חז"ל: "ליחד ייחודים". לכל שם משמות הקודש סגולה רוחנית אחרת: ישנם שמות של דין, חסד, ורחמים.
- (יד) על ידי ההתבוננות באותיות הקודש האדם זוכה לטהרה עליונה, לאהבת השם, אהבת התורה, אהבת עם ישראל, אהבת הצדיקים. זוכה לזיכרון ולדבקות בבורא עולם.
- (טו) ניתן להתבונן בעיניים פקוחות ובעיניים סגורות. לכל דרך יתרונות משלה.
- (טז) האדם יכול להתבונן בסוגיה בתלמוד תורה, ולזכות להשראה משמים להבנתה על בוריה, לעומקה ולרוחבה.
- (יז) בהתבוננות הנפש מתקשרת עם הנושא עליו מתבוננים, הלב מתרכז בנושא, אך ורק בו. המחשבה מבוטלת להשגת הלב. הריכוז הוא מלא, אך ללא מאמץ. ריכוז של אהבה, לא של דין. נוגע ולא נוגע. "אין אדם למד אלא במקום שלבו חפץ". ואם לבו חפץ, ודאי שאין צורך לכפות עליו ריכוז. לאחר שהנפש מתרכזת בנושא ההתבוננות, מגיע שלב התפילה, הציפייה, הרגישות גוברת והאדם מתנתק מכל הסובב אותו. רק נושא ההתבוננות קיים. ואז, מתחיל לזרום הידע על נושא ההתבוננות. בהבזקים, זרימה בלתי פוסקת, נעימה. האדם מקבל את המידע בליבו.
- לפעמים רואה ממש תמונות, או שומע קול פנימי. הארות, הארות, זורמות מעומק הנשמה. אם האדם מתחבר בשלב זה לשכלו, מסתיימת ההתבוננות ומתחיל הניתוח של הממצאים. אם שכל האדם לא מלווה בגאווה, הוא מתבטל בפני בורא עולם ובפני השגת לבו, השכל יועיל מאד. זרימת הידע תמשך. אם שכלו גס, האהבה והדבקות פוחתות, וההתבוננות מסתיימת. זכור: "סוד השם ליראיו".
- (יח) יש להיזהר: תהליך ההתבוננות יכול לחבר את האדם עם כוחות הטומאה, להחטיאו, ולגרסו לו לעבוד עבודה זרה, ר"ל!

יט) האדם יכול להתבונן בענייני חולין, בבעיותיו, או בקודש. על מנת שהאדם לא יפגע על ידי יצר הרע וחילותיו, עליו להיות ירא שמים ולעסוק יום יום בתורה, מאהבה ומיראה, מיראה ומאהבה. וצריך לדעת את עומק אפסיותו.

כ) "עשה לך רב וקנה לך חבר", כלל ברזל לעוסק בהתבוננות. כא) במידה בה האדם מתקדש ברצון, מחשבה, דבור, רגש, דמיון, ומעשה, כך התבוננותו יותר מדויקת, וגזרות מתבטלות על ידו. כב) האדם הרוחני שמח בהתבוננות. האדם המגושם בורח ממנה כמו מאש.

כג) על ידי כך שהאדם מנגן בפיו ניגון רוחני, זוכה להתעלות, לדבקות, ולדרגה גבוהה בהתבוננות. כד) "דע את אלוקי אביך ועבדהו". דע=התקשרות=התבוננות.

כה) על ידי התבוננות במושגי תורת הקבלה, האדם זוכה לרוח הקודש. כו) לפני ההתבוננות יקבל האדם על עצמו: "ואהבת לרעך כמוך".

כז) אם ההתבוננות אמיתית מוליכה את האדם לענווה, ואם להפך, אז להפך! כח) על האדם להתבונן בניסיונות שעוברים עליו, ולדלות את המידע כיצד להתגבר, לתקן, ולעבוד את השם ית' מחדש.

כט) על ידי התבוננות במבנה בית המקדש, במידותיו, בכליו, בכל תהליך עבודת הכוהנים, הלוויים, וישראל, האדם מקרב את הגאולה, זוכה לעורר רחמים רבים, זוכה לבטל גזרות, זוכה לרחמים, לתשובה, למידת האמת. כובש את יצרו. זוכה לאהבת חינם.

ל) על האדם להתרגל להתבוננות בהדרגתיות: אם מרגיש הפרעות כלשהן, יפסיק, יתפלל, יעשה תשובה, יתחזק וינסה שוב. עד להצלחה. דע לך: היצר הרע לא מעונין שהאדם יזכה להתבוננות כי אז הוא יהיה בן חורין, ולא יוכל לו. לכן הוא מעכב את האדם בתירוצים אינסופיים על מנת להרחיקו מפתח גן עדן.

בית יעקב לאש, בית יוסף ללהבה ובית עשו לקש

התבונן לרגע בעם ישראל, דמיין אותו כאיש ענק בעל גוף ואיברים. איש מלחמה. נלחם מלחמת קודש. האויב: הכוחות השלילים בבריאה: בתוכו: יצר הרע הפרטי. מחוצה לו: יצר הרע הכללי. הענק הזה קם על רגליו ומנסה להלחם.

כנגדו ענק שלילי. זה מלוא קומתו זקף, וזה לעומתו מלוא קומתו זקף. היצר הרע הכללי: מתכנן את המלחמה נגד עם ישראל. תוכניתו: להפריד את הכוחות, להחליש את העם, לגרום למחלוקת, על מנת שעם ישראל לא יוכל להתארגן ולתקוף.

במצב הנוכחי, הוא מצליח עדיין לגרום, שכל חלק בעם ישראל, כל חייל יתקוף חייל אחר: גורם למלחמת אחים רעיונית, וכך אין לו הרבה מה להתאמץ: עם ישראל משחק לידיו: הוא נלחם בעצמו, ומנטרל את עצמו.

היצר יושב בצד, שמח, ורק מדי פעם נזקק להתערב, וללבן שוב את הפרוד, השנאה, הייאוש. כל חלק בעם ישראל מעוטר במנהיג: לכל זרם אדם בעל שעור קומה העומד בראשו. אם זרם מתפאר בעצמו ואומר: "הדרך שלי הנכונה ביותר, אני אמלוד".

הרי זה בדיוק המתכון הבדוק והמנוסה, לגרום לכל הכוחות של העם ללכת לאבוד: בשפת הקבלה: "זהו תהליך המכונה: שבירת הכלים", הגורם לחיזוק "עולם התוהו". כאשר עולם התוהו מתחזק, וניצוצות הקדושה נופלים בתוכו, עשו, הכוח השלילי שבבריאה, מתחזק.

ר"ל. ועם ישראל, הכוח החיובי, נחלש. כל מנהיג, העומד בראש כל זרם רעיוני בעם ישראל, צריך לדאוג אך ורק לטובת כל עם ישראל: לא לטובת הזרם שלו בלבד. אומר הרמח"ל: המנהיג צריך שתהיה לו נשמה כללית, אשר ביטויה הלכה למעשה: שיסבול דעת כולם.

כאשר המנהיג הוא בעל נשמה כללית, אין צד הטומאה יכול לגבור עליו. אך אם המנהיג, הוא בעל נשמה פרטית, כוחות הטומאה יוכלו להתגבר עליו. אם כן ברור: נשמה כללית, צריכה להנהיג. והיא סובלת דעת כולם. היא צריכה להיות מסוגלת לרדת לדרגת המיוחדת של כל יהודי, להבין, ללמד זכות, ולהדריך אותו לתפקידו האמיתי. היא צריכה לשם כך:

אהבת ישראל אינסופית, ונקיות פנימית טהורה, שכל שיקוליה יהיו רק לשם שמים. כל מנהיג העומד בראש כל זרם הוא כמובן בעל נשמה כללית: אך בסדר גודל מותאם לקבוצה שהוא ממונה עליה, ולתפקידה המיוחד בעם ישראל. אם ננסה להעמיד בראש עם ישראל נשמה של מנהיג זרם מסוים בעם, הוא ייכשל ויגרום בסופו של דבר סבל נוראי לעם ישראל כולו, ור"ל, לחילול השם ית'.

לא סתם הקפיד הקב"ה, ואמר לירבעם: "בן ישי בראש". כי אם בן ישי לא יעמוד בראש, עם ישראל ייכשל, ר"ל. כי הרי בן ישי הוא בבחינת מלכות: שאין לה מעצמה כלום. כי היא מקבלת מכל שאר הספירות. קיימות כאן שתי בחינות:

(1) "אין לה מעצמה כלום", פירושו: ביטול פנימי של האגו. כלי ריק המוכן להתמלאת אך ורק ברצון השם ית', לא בשום שאיפה פרטית וזרה.

(2) "מקבלת מכולן". פירושו: סובלת דעת כולם, כוללת בתוכה תמצית השפעת כולם: כוחות של חסד, דין ורחמים. לכן בהיותה בעלת סגולות כאלה, לא תיכשל.

אנו חייבים לערוך סדר, בכוחות עם ישראל: שכל אחד יתפוס את מקומו המתאים, וילחם בהתאם לכוחות המיוחדים שהשם ית' חנן אותו ואת קבוצתו: הרי כל אותן הנשמות המשתייכות לזרם מסוים מהוות שעור קומה אחד שלם. וכל אחד מהפרטים בקבוצה זו או אחרת מהווה חלק של אותו שעור קומה.

כל הזרמים יחד: חילונים, דתיים, חרדים, על כל תת הקבוצות מהווים את הקומה השלמה של עם ישראל. לכן אי אפשר לוותר על אף אחד. "לא ידח ממנו נידח". זאת עבודת צוות,

אך כל אחד חייב להבין זאת, להרגיש זאת, ולקיים זאת. לשמור על צביונו המיוחד אך להתחבר לעבודה הכללית. כאשר עם ישראל יתארגן יחד, אם עשו יעיז בכל זאת לתקוף, כל חלק בעם ישראל יגיב בנשק הרוחני המיוחד לו, ואז בית עשו יהיה לקש!
לדוגמא: אם עשיו יתקוף בחלק הנגלה של התורה: כוחות הנגלה יגיבו וזכותן תעמוד להגנת העם. אם יתקוף בשאלות אמונה, מטרת הבריאה, טעמי המצוות: אנשי פנימיות התורה יגיבו. מלחמת השם בעמלק היא בכל המשורים: רצון, מחשבה, דבור, רגש ומעשה. לכן על כל הכוחות להתאחד. הבסיס לכך:
(1) אהבת ישראל.

(2) התפשטות מעיינות פרד"ס התורה בכל עם ישראל למען ידעו את תפקידם וישתתפו מאהבה בסוף תיקון הבריאה! זהו מודל תיאורטי: דוגמא כיצד עם ישראל יכול להתארגן יחד, במקום להפך. כאשר יותר ויותר אנשים יפעלו לכיוון, שני המשיחים לא יאחרו לבוא. בכל הדורות לא זכינו להתאחד כראוי ולכן, עשו גבה מעם ישראל קורבנות רבים בגוף, נפש, ורוח.

המתח הנפשי והפגתו

הכתוב מצווה: "ונשמרתם מאד לנפשותיכם". ציווי זה כולל בתוכו הרבה מאוד פרטים ותחומים עליהם האדם צריך לתת את דעתו: להיזהר מסכנה, להיזהר בענייני בריאות, וכו'. ידוע הכלל: "על האדם מוטלת האחריות להשתדל" - כי בעולם המעשה, ברכת השם ית' שורה על מעשינו. לעיתים בני אדם שוכחים את חובת הביטחון והאמונה בשם ית', ותולים את תקוותם במעשים, סגולות, או בפלאי הטכנולוגיה ושוכחים את הכלל: "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים". אך מאידך ידוע שאסור להיכנס למקום סכנה - כי שם השטן מקטרג, והאדם יכול אפילו להיפטר מהעולם בטרם עת.

ואם בכל זאת איננו מת, כתוצאת הקיטרוג, הרי הדבר נובע מכך שנעשה לאדם נס - אבל במקביל מנכים לו מזכויותיו! מכל האמור לעיל ברור שעל האדם להשתדל - במעשה - ובמקביל לתלות את בטחונו ותקוות הצלחתו בשם ית' ולא בהשתדלותו. היות שבחיים המודרניים אנו סופגים מתחים בלי סוף, ולעיתים הדבר ממש גובל בפיקוח נפש, ראיתי לנכון לפרסם מספר עצות - בתורת השתדלות, על מנת לעזור לאותם הזקוקים לשלווה. העצות לקוחות מחז"ל, הן בדוקות ומנוסות, והן תמיד ספוגות ומלוות בתפילה - אמונה ובטחון. ישנן מספר עצות שהושגו על ידי תהליך של: "מבין דבר מתוך דבר" - ואפילו שהן לא נאמרו במפורש - אפשר להקיש אותם ממאמרי חז"ל! יהי רצון שיהיו לתועלת! השורש של הבעיה: המתח הנפשי הוא תוצאה של לחצים המופעלים על נפש האדם, הן על ידי גורמים חיצוניים, והן על ידי גורמים נפשיים פנימיים.

המתח יכול להיות מוגדר היטב - או כללי וסמוי. על מנת לתת לבעיה פתרון שורשי, ב"ה, יש כמובן צורך בייעוץ אישי. מטרתנו כאן, לתת מספר כלים להקלה מיידית של המתח. הרבה מהמתחים נובעים מחוסר שליטה על המחשבה ועל הרגש.

ניתן לשלוט על שניהם, שליטה מוחלטת, ובזה עבודתינו, מבחינת ההשתדלות, כמובן שהתוצאות הן בידי שמים! על מנת לשלוט ברגשות יש צורך לפתח את היכולת: "מוח שליט על הלב". דבר זה משיגים על ידי התבוננות הולכת וגוברת באותיות שמות השם ית'. האדם הרגיל, שטרם תיקן עצמו מספיק רשאי להתבונן אך ורק באותיות השם ש-ד-י או י-ה-ו-ה בדרך כלל נצייר בדמיונו, את אותיות שמות השם ית': במצח ובלב. בתרגיל הראשון נצייר אותן רק על המצח: נשתדל לעצום עיניים, ולראות את האותיות ממש מול עינינו. אם אי אפשר לראות את כל האותיות בבת אחת: יש לצייר אותן בהדרגתיות. מימין לשמאל, עד למצב שהאדם מסוגל למקד את כל האותיות בבת אחת. בשלב זה על האדם רק להתבונן באותיות, לנשום עמוק ולחשוב על השם ית', ועל ישועתו. ניתן לעשות תרגילים אלו מספר דקות ליום. יש להפסיק מייד במקרה של דמיונות או הפרעות כלשהן - ולהתייעץ אישית!

לאחר שהאדם רוכש שליטה ומסוגל להחזיק את האותיות מול עיניו 10 - 15 דקות ללא קושי, עליו להמשיך לתרגיל הבא: לעצום עיניים, לצייר על המצח את אותיות שם י-ה-ו-ה ולהתחיל לנשום עמוק. כאשר נושמים מתרכזים באותיות י-ה. כאשר נושפים (לנשוף דרך האף) להתרכז באותיות ו-ה. וחוזר חלילה: לנשום, להתרכז באותיות י-ה, לנשוף ולהתרכז באותיות ו-ה. בשלב הבא לעשות אותו הדבר ולחשוב שהשפע האלוקי עובר מקוצו של י', דרך האות י', לאות ה', ולאות ו', ולאות ה' האחרונה. ומהאות ה' לעם ישראל ולאדם עצמו, את המגיע לו. התרגיל צריך להיות מלווה בתפילה פנימית - בלב לדבקות בשם ית' ובעם ישראל. האדם צריך להתייחס לאותיות שם השם באהבה, להקרין מלבו אהבה לאותיות, ולשם ית'.

המתואר לעיל הינו תרגיל מתקדם. אם האדם מרגיש מתוח עליו לעצום עיניים ולנשום עמוק: תחילה למלא את החלק התחתון של הראות, לאחר מכן את החלק העליון. כאשר האדם נושם עליו להרגיש שהשם ית' קרוב אליו, ומסייע לו. תפילה. כאשר האדם נושף - הפעם ינשוף דרך הפה, נשיפה חזקה, ארוכה, מתמשכת: ירגיש וידמיין שכל הכעס, העצבים, הרע והמתחים יוצאים ממנו יחד עם האוויר!

לעשות תרגיל זה במשך 5 - 10 - 15 דקות ביום, או פעמיים ביום, בוקר וערב, והאדם ירגיש, ב"ה, אדם חדש! כאשר האדם מתקשה להירדם, צרה מוכרת להרבה אנשים סובלים, עליו לעשות תחילה את התרגיל הקודם, ולאחר מכן: לעצום עיניים, לשכב על מיטתו, לאחר שאמר "שמע ישראל שעל המיטה" (מופיע בסידורים) - ינשום עמוק דרך האף, וידמיין שאור גדול חודר לגופו דרך קודקוד הראש. תוך כדי נשימה ידמיין לעצמו שהאור מתפשט בתוך הגוף עד קצות הרגליים. כאשר מתחיל לנשוף, דרך הפה, ידמיין שהאור שחדר לגופו, העודף שבו עולה חזרה לכיוון הראש: ויוצא דרך העיניים, האוזניים, הנחיריים והפה. ומתפשט בעוצמה החוצה.

ושוב: נושם מדמיין שהאור חודר, נושף וכו'. אם האדם נרדם תוך כדי הרי, ב"ה, זאת הייתה המטרה! כאשר האדם שולט ומסוגל לראות את אותיות השם י-ה-ו-ה מצוירות על מצחו ללא קושי ומאמץ יוכל לשלב את יכולתו בתרגיל של התבוננות באותיות השם, בעיניים פקוחות, תוך כדי הליכה, ותוך כדי נשימות עמוקות! הליכה כזאת של 30 דקות ליום ביכולתה, ב"ה, לחולל שינויים גדולים, לגרום שמחה ושלוה.

אין בכל התרגילים הללו שום עניין עם רזי תורה, והם מותרים לכל אדם. כאמור הם מבוססים על הציווי: "שיוויתי השם לנגדי תמיד". היות ומדובר בנשימות עמוקות, כל אדם הסובל ח"ו, מבעיות בריאות יתייעץ קודם כל עם רופאו האישי. תרגילים אלה יש ביכולתם, ב"ה, למנוע הרבה סבל, כעס, פחדים, חרדות.

עצם ההתבוננות באותיות שם השם ית', מטהר את האדם ומקרב אותו לתשובה אמיתית ועמוקה! הקשר האישי, עם בורא עולם הופך להיות מוחשי יומיומי. "כל הנשמה תהלל י-ה".

מטרות

- (א) מטרת הבריאה: להוציא מהכוח אל הפועל את כל כוחות ההנהגה האלוקית, להיטיב לנבראים, לגלות את כבוד מלכותו בעולם החומר דווקא.
- (ב) מטרת עם ישראל: לתקן עולם במלכות ש-ד-י. להפוך את כל הבריאה, לכלים מתוקנים לעשות נחת רוח לשם ית'. (ג) מטרת הרע: לנסות את הבריות, לנסות להחריב את העולם, להיפרע מהבריות שקלקלו. (ד) מטרת התורה: כלי לתיקון הבריאה. הדרך לעבודת השם ית'.
- (ה) מטרת המצוות: לזכך את עם ישראל, לתקן את כל צינורות הורדת השפע והחיות, לפרט ולכלל. להכין כלים מתוקנים ונצחיים לקבלת השפע האינסופי, על מנת שבורא עולם יוכל להיטיב לנבראיו כפי שקבע לעצמו, בזכות עבודתם, ולא על ידי מתן מתנת חנין, הגורמת לבושת פנים למקבלים אותה.
- (ו) מטרת אומות העולם: לשכלל את העולם הגשמי, על מנת שעם ישראל יוכל לבצע את תפקידו הרוחני, ועל ידי סיוע זה, יזכו האומות לתיקון. (ז) מטרת בריאת החושך: שממנו יוכר האור. (ח) מטרת הסבל: לכפר, לזכך, להעלות את האדם לדרגתו הרוחנית הנעלה. (ט) מטרת המדע: להגיע על ידי המחקר להכרת הנהגתו ית'.
- (י) מטרת העונג: להגיע לאהבת השם ית', שהוא המענג את האדם. (יא) מטרת הפחד: להביא את האדם ליראת שמים, יראת העונש, יראת החטא, יראת הרוממות. (יב) מטרת התפילה: קיום ותיקון העולמות, תקשורת בין האדם לבורא, בטול גזרות, הורדת שפע וברכה לכל. הודאה לבורא עולם על טובותיו, דרך לדבקות והתקדשות תמידית, קידוש השם ית', המלכת שמו ית' על העולם.
- (יג) מטרת למוד פרד"ס התורה: הורדת שפע מעולמות אבי"ע, לעולם הזה. (יד) מטרת גוון וריבוי סוגי היהודים: גוון וריבוי בסוגי עבודות השם ית'. (טו) מטרת בית המקדש: להעלות את כל הבריאה על מישוריה: דומם, צומח, חי, מדבר, לעבודת הבורא ית'. (טז) מטרת השלום: כלי מחזיק ברכה. (יז) מטרת השבת: מעין עולם הבא. (יח) מטרת ארץ ישראל: מקום בו בחר הבורא ית', להשכין שמו, על ידי עם סגולה ועבודתו.
- (יט) מטרת התשובה: לתת הזדמנות לאדם לתקן את דרכיו. (כ) מטרת הדין: להגביל את החסד. (כא) מטרת הופעת משיח בן יוסף: תיקון החיצוניות: עניני הכלל, השלטון, המדע, הצבא. הכלל, השלטון, המדע, הצבא. מטרת הופעת משיח בן דוד: תיקון הפנימיות, הרוחניות, להכשיר את הזקוקים לתיקון, והבאת הבריאה לסוף תיקונה. שני המשיחים יתאחדו: "והיו לאחדים בידך".
- (כב) מטרת החסד: להשפיע, להיטיב, לבטל את הדין המגביל והמצמצם. (כג) מטרת הרחמים: להכריע בין דין לחסד, לאפשר לטוב להשפיע במידה, למרות שאין זכות למקבלים. (כד) מטרת שכר ועונש: קידוש שם שמים, לחנך את האדם להיטיב. (כה) מטרת הניסיונות: מצד הקדושה: להעלות את האדם לדרגה רוחנית גבוהה יותר, וקידוש שם שמים. מצד הטומאה: להחטיא את האדם, לקטרג עליו, להיפרע ממנו.
- (כו) מטרת הצדיק: להדריך את העם בעבודת השם ית', לבטל גזרות, להוריד ברכות, להקים שכינה מעפר, לקדש ולחבב שם שמים על ידו. (כז) מטרת החברות: עידוד והתחזקות בעבודת השם ית'.
- (כח) מטרת הנישואין: קיום העולם, השראת שכינה ביניהם, תיקון והעלאת הכל לעבודתו.
- (כט) מטרת הלב: להבין, להעמיק, לחוש, להרגיש, לבשר, לרחם, לאהוב, לבחור, לברור, לאמת, לתקן. (ל) מטרת השכל: לחקור ולדלות בהשגות הלב, ולהוציא מהכוח אל הפועל.

לא) מטרת השמיעה: קשר לזולת. קשב ללב. לב) מטרת האכילה: העלאת העולם מבחינה רוחנית.

לג) מטרת תחיית המתים: הגוף, שהוא הרצון לקבל, יהיה אז מתוקן: הרצון לקבל יהיה על מנת להשפיע נחת רוח לבורא ית', ולא לצורך אנוכי הגורם קלקול ורחוק ממנו ית'. נזדקק לרצון לקבל מתוקן ואינסופי, על מנת שתקוים מטרת הבריאה: שרצה הבורא ית' להיטיב לנבראים. לצורך קבלת ההטבה, אנו זקוקים לכלי קבול, היינו: הגוף. ולכן יהיה צורך בתחיית המתים לגופים, תחילה במומם, ולאחר מכן בתיקונם הניצחי.

לד) מטרת המוות: תיקון חטא אדם וחווה, לאפשר מעבר בין העולמות: בין עולם הבחירה והעבודה, לבין עולם התוצאות והשכר. לה) מטרת גלגול הנשמות: מתן הזדמנות נוספת לתיקון. מספר הגלגולים מוגבל. גלגול יתכן בדומם, צומח, חי, מדבר. לו) מטרת הגהנום: לכפר, לזכך, לחנך, להרתיע. לז) מטרת גן עדן: מתן שכר לנשמות שזכו ותיקנו, עד אשר ייגמר תיקון כל הבריאה ותהיה תחיית המתים.

לח) מטרת ההלכה: להגדיר מה מותר, מה אסור, כיצד לנהוג. לט) מטרת פנימיות התורה, הקבלה, החסידות, מחשבת ישראל: לזכך את פנימיות האדם, לתקן העולמות, להסביר את טעמי המצוות, את הסיבות לכל הנמצאים, לתאר כיצד פועלת ההנהגה האלוקית מאז תחילת בריאת העולמות ועד סוף התיקון. מ) מטרת הלשון: לברך, לשבח, להתפלל, ללמוד תורה, להודות, לעודד, לשמח, לחזק, לשמור סוד.

הלוחמה הרוחנית

התורה כוללת בתוכה: "פרד"ס": פשט, רמז, דרש וסוד. לכן ניתן ללמוד ממנה גם מהפשט, על עניינים רוחניים גרידא, על העבודה הרוחנית. היום נלמד על ההתייחסות של התורה למלחמה, ונקיש מהתייחסות זו, ללוחמה הרוחנית. הרבה פעמים נוכל ללמוד מענייני הפשט סודות גדולים בעבודה הרוחנית. בדרך פרוש זו עסקו חז"ל בכל הדורות. כתוב בספר דברים פרק כ' פסוק ג': "ואמר אליהם שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם".

ומסבירה המשנה במסכת סוטה, פרק ח' משנה א': "אל ירך לבבכם-מפני צהלת סוסים וצחצוח חרבות. אל תיראו-מפני הגפת תריסין ושפעת הקלגסין. אל תחפזו-מקול קרנות. אל תערצו-מפני קול צווחות.

ובלשון קלה: "מפני צהלת סוסים וצחצוח חרבות": אלו הן ההכנות שהאויב מבצע במחנהו, טרם יצא לקרב. "מפני הגפת תריסין": כאשר האויב יוצא כבר לקרב מפגין אחדות וכוח על ידי שמקרב את המגינים שלו ומכה בהם זה בזה, ומשמיע קול בעזרתם לאמור: דע לך, אני מוגן.

ו"שפעת הקלגסין": ריבוי החיילים. הכמות הגדולה של חיילים משמעה כוח רב. "אל תחפזו מקול קרנות": אלו הן קרנות ושופרות בהן משמיע קול האויב לאמור: אני כאן, אני חזק, אני שש אלי קרב. זאת לוחמה פסיכולוגית כפולה: להפחיד על ידי הקרנות, ולהתחזק ולקבל אומץ. את הקרנות משמיעים עוד מרחוק. "מפני קול צווחות": אלו קולות מלחמה שהאויב משמיע כבר בהסתערו לקרב, כאשר הנשק בידיו וממש מתקרב. זהו קול ישיר, ללא מכשור, מעומק הלב.

מטרתו כפולה לעודד עצמם, ולהפחיד את האויב. ארבע לשונות הפסוק: "אל ירך, אל תראו, אל תחפזו, אל תערצו", מופיעות במכוון להצביע על ארבע תחבולות מלחמה שהאויב משתמש בהן. חרבות וסוסים הם המאיימים הממשיים בקרב: החרב דוקרת ומכוונת באופן אישי.

הסוס הוא המוביל את התוקף, מאפשר לו לתמרן, ולפעמים גם דורס. הם בעצם המשיגים הלכה למעשה מטרת הקרב: פגיעה פיזית באויב. אמנם בפסוק, לא מוזכרים בתור שכאלה, אלא מוזכרת השפעת השמעת קולם על הנפש: צהלת סוסים וצחצוח חרבות.

אם כי מובן שלולא יכולתם לגרום נזק ממשי, השמעת קולם לא הייתה משפיעה נפשית ולא הייתה גורמת למורד לבב, וממילא האזהרה לא הייתה נשמעת. לא פחות מאשר זקוקים במלחמה ליכולת לגרום פגיעות באויב, זקוקים גם ליכולת הגנה מפניו, ומבחינה נפשית חשוב לאויב כחלק ממלחמתו הפסיכולוגית להפגין יכולת זו, כבר בשלבים הראשונים של הקרב, וזאת על מנת לייאש את האויב.

הפגנת היכולת הכמותית של כוחות המלחמה, בהחלט משפיעה בכיוון של גרימת הרתעה, והפחדה. השמעת קול הקרנות דומה להשפעת התקשורת בימינו: פרסום העוצמה עוד מרחוק, המכוונת כמובן להפחדת האויב: כאן יתכן שימוש בתרמית: אמנם משמיעים קול קרנות, אך הדבר לא מבטיח שאכן עומד ממול צבא רציני.

אם כי עצם השמעת קול הקרנות מודיעה: הנני, אין אני נסתר ממך, אין אני חושש מפניך. צווחות החיילים, מעבירות לאויב את קרבת הקרב ואת מסירות נפשם של שונאיו.

ולהסבר הרוחני: מעניין מאוד לציין שכל האזהרות הללו שהזהיר הכהן משוח מלחמה, לפני הקרב לא עסקו באזהרות טקטיות, ובאסטרטגיה, לא הזהיר את החיילים מפני פגיעה

מעוצמת נשק האויב אלא מפני ההשפעה הנפשית של סממני הכוח של האויב! דבר זה מבוסס על האמונה הפשוטה האומרת: "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים".

ולהיזהר מההשפעות הנפשיות המחלישות של האויב זהו עיקר חשוב ביראת שמים! שהרי האדם צריך להישמר מסכנה, אך לפחד, רק מהשם ית', ולא מפני שום גורם אחר! ארבע לשונות של פחד המוזכרים בפסוק מרמזות על ארבע דרכי הפחדת היצר הרע את האדם במלחמתו הרוחנית!

1) "צהלת הסוסים וצחצוח חרבות": היצר אומר לאדם: אני חזק ויש ביכולתי להזיק לך, ולכל עולם הקדושה, בבקשה אני מזמין אותך להתקרב למחני ולהוכח בכוח העומד לרשותי. כאשר האדם רוצה להתחיל להלחם ביצר, היצר מעונין לשכנע אותו מיד לחדול ומראה לו את גודל כוחו. אך היות ואין היצר יכול לפגוע באדם מבלי לקבל רשות מלמעלה, הרי שכוחו הרב הוא בסך הכל בגדר תיאוריה, לכן הוא רק מסוגל בעצם להפחיד עם "צהלת סוסים וצחצוח חרבות", ולא בשימושם הלכה למעשה.

זוהי תרמיתו הראשונה והגדולה, על האדם לא להתרשם ממנה, ואם החליט לבצע פעולה שבקדושה, לא יירתע מפני צהלת סוסים וצחצוח חרבות למיניהם!

2) כאשר האדם לא נרתע מההפחדה הראשונה של היצר וממשיך בעבודת הקודש, ומכוון בה להתגבר על היצר וחילותיו, היצר מתאושש ומנסה לייאש את האדם מחדש: אל תלחם בי אני מוגן, כוחותיי מאוחדים, והרבה שליחים וחיילים מאומנים במחני! זאת התחבולה של "הגפת תריסים ושפעת הקלגסים".

האדם צריך לדעת שבעצם הוא מוגן ומושפע בכוחות קדושה המגינות עליו, והיצר חשוף ואיננו מחוסן מפני התקפות האדם! כל הצדיקים מאוחדים לשמור בזכותם על עם ישראל. הקדושה היא תמיד באחדות, כוחות הרשע שורשן בפירוד! היצר מנסה לשכנע את האדם שהוא ניצב לבד במלחמת הקדושה נגד "שפעת הקלגסים", אך האמת, כאמור הפוכה. וברגע של חולשה יבקש האדם מכל נשמות ישראל להתפלל להצלתו והצלחתו ובזכותן יראה מיד בישועת השם ית'!

3) אם האדם ממשיך בעבודתו הרוחנית למרות שני הניסיונות הקודמים היצר מופיע בתחבולה חדשה: "קול קרנות". כאמור השמעת הקרן מאפשרת תרמית: זהו ניסיון מלאכותי להראות כוח. הקרן נועדה לבלבל את האדם. לא לתת לו זמן להתעמק, לחשוב, להתגונן. לכן נאמר: "אל תחפזו". היצר מעונין לבלבל את האדם לגרום לו מנוסה על ידי שייחפז, ולא יהיה מיושב בדעתו.

זהו ניסיון פיזור כוחות הנפש על מנת לא לאפשר לאדם לזהות את כוחו האמיתי של היצר העומד נגדו. הפיתרון לכך: התבודדות, התבוננות, שלווה, ברור של הניסיון ורק לאחר מכן להחליט על הדרך הנכונה. כאשר היצר תוקף בקול קרנות, צריך לאטום אוזניים!

4) "קול צווחות": כאשר האדם עמד בניסיונות הקודמים ינסה היצר לעורר את כל המידות השליליות של האדם, ובמקביל ידבר אל האדם כאילו האדם עצמו הוא היצר, ורצון האדם והיצר היינו הך. הצווחות, הן ביטוי ברור של כעס, ואבוד עשתונות.

זאת הפחדה, פנים אל פנים. זה השלב בו כל צד מטיל למערכה את כל כוחו, ויהיה אפילו עוצמתו הקולנית! זהו שלב בו הוסרו הכפפות ומתנהלת מלחמת חורמה גלויה על נפש האדם: היצר אומר: או אני או אתה! בשלב כזה האדם צריך להיות מאד עירני לזהות מיד השפעות היצר על נפשו.

בשלב כזה ינסה היצר לגרום לאדם הרהורי כפירה, ר"ל. ינסה לשבור אותו בכל דרך. ינסה להכשיל אותו בכל עניין. האדם צריך להיות עירני ביותר: דברים שנהג לעשות ולא נתן עליהם מספיק את דעתו, יזהר מהם. כל חידוש שיופיע לו בנפשו יחשוש מפניו. כל רעיון

חדש על שינוי דרסטי בחיים וכדומה, יחשב בעיניו מיד כחפץ חשוד. שלב זה הוא קריטי והאדם יידרש לגייס את כל כוחותיו וערמומיותו דקדושה על מנת לעברו בהצלחה. אגב: בשלב זה משגיחים על האדם משמיים בדרך נסתרת יותר משהורגל. כאשר הניסיון גדול וחשוב, העזרה שמעניקים לאדם פחותה, ונסתרת ממנו. ירגיל האדם את עצמו בתפילה מתמדת על עצמו ועל הכלל והשם ית' יעמוד לימינו להושיעו.

מבט האמת

א) מבט האמת חודר הכל: אין דבר העומד בפניו. זוהי הראיה הרוחנית האמיתית היחידה.
ב) מבט האמת כולל בתוכו: חסד, דין, רחמים. איש האמת פועל כך, שכאשר ישנו צורך משתמש בדין, בחסד, או ברחמים. בחירתו היא אך ורק לשם שמים. מאזני צדק. רגישים ביותר, כחוט השערה.

ג) על מנת לזכות במבט האמת, שדרכו האדם משקיף על עצמו ועל הסובב, יש צורך במסירות נפש אינסופית, האדם יבדוק עצמו בכל עת בשלוש עשרה נפות רוחניות, לבחון האם חדר לתוכו רצון, מחשבה, רגש, דמיון, דבור או מעשה לא אמיתיים. ד) ירושלים חרבה על כי פסקו ממנה אנשי אמנה, אנשי אמת. בלי מבט האמת, לא תתכן השראת השכינה, כי: "אני השם אלוקיכם אמת". ה) האדם הרגיל במבט האמת שמח כאשר מגלה שקר פנימי בתוכו, ומצטער צער עמוק כאשר מגלה פגם באמת הזולת. ואם להפך אז להפך.
ו) הבורא ית' לא דורש שלמות: אך דורש אמת, לכן: אל תרמה את עצמך! ז) האמת הכי מרה, עדיפה על השקר המתוק ביותר! ח) בניית מבט האמת אמנם הדרגתית, אך הבחירה בו מצטרפת: זכור! : בבחירה קטנה בשקר, תפסיד הצטברות גדולה של אמת! ט) ערמומיים מרגישים זה את זה, ולהבדיל, אנשי אמת גם כן! י) האינטרס, הוא כחומת ברזל מפני האמת! יא) אין אמת בלי ענוה, אין ענוה בלי אמת! יב) מבלי להכיר היטב את תחבולות היצר, אין יכולים להשיג את מבט האמת! הרי לאחר הנפילה בעץ הדעת נחסמה הדרך לעץ החיים, ואין חיים בלי אמת!

יג) כאשר האדם מתפתה לוותר זמנית על מבט האמת, הוא איננו יותר אותו האדם: לתקן פגם שכזה קשה ביותר, כי פגם במבט האמת, יגרום בהכרח לעיוורון רוחני ומוסרי. יד) "בדרך בה האדם רוצה ללכת בה מוליכים אותו". אם רצון האדם הוא אך ורק עשיית האמת, יוליכו אותו לכך. טו) כאשר האדם משכלל את מבט האמת שבו, מגלה שצריך לשכללו יותר. טז) חייבים לחנך את הילד למבט האמת מגיל צעיר ביותר, הטוב ביותר: בתוך רחם אמו. יח) איש בעל מבט אמת: מגלה ומגביל את הרמאות שבתוכו. ואם להפך, אז להפך.

יט) "קינאת סופרים תרבה דעת", אך בודאי שתזיק למבט האמת, אלא אם כן משמשת הקינאה רק כהתעוררות, ולאחר שהאדם מגלה את מעלת חברו, שזכה כבר למבט האמת, לא מתמקד יותר בחברו, לא מתחרה עמו, אלא פונה אל עצמו פנימה, ואז עליו לגלות תחילה את קינאתו ולתקן אותה, אחרת ישיג את מבט הקינאה, ולא את מבט האמת. כ) אדם בעל מבט אמת, איננו הופך קפדן ואכזר: לא כלפי עצמו ובודאי לא כלפי זולתו. אם האדם חידד את מבט האמת והפך קפדן ואכזר: הרי שהיצר העיר בו בנוסף לרצון לאמת, גם את מידת הגאווה. התיקון לכך: לעורר את מידת הענווה.

כא) אדם בעל מבט אמת, יודע כל פגם בנפשו ובנפש הזולת, אך אינו ממקד את ראייתו הרוחנית לעולם בזולתו אלא רק לצורך תיקון הזולת, ובמידת האפשר על ידי בקשה מפורשת ומנומקת מצד הזולת. כב) אם האדם לומד בפרד"ס(פשט, רמז, דרש, וסוד) התורה, ואיננו שוקד על פיתוח מבט האמת: תורתו הופכת אצלו בודאות לסם המוות! כג) בעל מבט האמת תמיד שמח. זהו סימן מובהק!

כד) רק צדיק האמת הוא בעל מבט האמת המדויק והמחודד: כל שאר בני אדם רחוקים מדרגה זו, בהתאם לטיב עבודתם הרוחנית! וזהו ההבדל בין אספקלריה המאירה, לבין האספקלריה שאיננה מאירה, לבין שאר מדרגות ההשגה הרוחנית. כה) בעל מבט האמת פונה לזולתו רק מתוך אהבה רוחנית עמוקה, מבטו מרפא, תפילתו ממתיקה דינים, קרבתו

מאירה את הנשמה. כו) כאשר האדם מסגל לעצמו את מבט האמת: לבו מזהירו מיד, כאשר הוא טועה בשקר שקרוב לאמת.

כז) מבט האמת הוא כלפי האדם עצמו, כלפי הפרט, וכלפי הכלל. אי אפשר לזכות במבט האמת כלפי הזולת, מבלי לזכות תחילה למבט האמת כלפי עצמו, ואי אפשר לזכות למבט האמת כלפי תהליכי הנהגת הכלל, מבלי לזכות תחילה במבט האמת כלפי הזולת! כח) אדם בעל מבט האמת אוהב את התוכחות ושונא את החנופות! ואם להיפך, אז להיפך! כט) אדם בעל מבט האמת איננו מחפש גילויים רוחניים, אך הוא בודאי זוכה להם. ואם להיפך, אז להיפך!

ל) "מכל מלמדי השכלתי": בעל מבט האמת לומד ללא הפסקה, גם כאשר עוסק בחוליו, אצלו הכל קודש קודשים. ואיננו לומד על מנת לדעת אלא על מנת לשרת! לא) בעל מבט האמת סופג בתוכו, בתוך לבו את פגמי הזולת: כך הוא מנקה את נפש החוטא, ולומד מהפגם למודים קדושים לתיקון העולם! זאת עבודת הכוהנים, שאכלו את הקורבן שהוקרב כתוצאה של החטא שחטא החוטא. הכהן איננו ניזוק, כי הרי הוא נוצר לכך! רק הכהן, שהוא קודש לשם ית', ואין לו חלק ונחלה, ראוי לעסוק בעבודת קודש זו! ולכן הכלל: "הזר הקרב יומת".

לב) מי שחפץ לשרת את השם ית', זוכה בסופו של דבר במבט האמת. לג) על ידי התבוננות מתמדת באותיות השם: ש-ד-י, האדם מקבל יראת שמים, ועל ידה זוכה למבט האמת. לד) "תתן אמת ליעקב". יעקב אבינו, ששמר את הברית זכה למבט האמת. הוא לא נפל מבחינה רוחנית למרות ששהה במחיצתו של לבן הארמי, גדול הרמאים, במשך שנים רבות. ולא עוד אלא שזכה להוציא יקר מזולל: את רחל ולאה, זילפה ובלהה. זהו סוד גדול: כאשר בעל מבט האמת פוגש בשקר, לא רק שאיננו נופל, אלא מוציא ממנו את כל ניצוצות הקדושה. זהו סוד גלות עם ישראל בין האומות, שלא גלו לשם אלא לצרף משם גרים!

מעין המלכות

א) אדם היה חכם! תעריך את מה שיש לך! וגם את מה שאין לך! ב) אל תטעה בין עיקר לטפל! הרי זאת בעיקר שורש כל בעיה זכור! שאם תחשיב את הטפל כעיקר העיקר יהפוך אותך לטפל! ג) גרד את כל השכבות מעליך, והתבונן על עצמך כפי שאתה. גם אם תגלה משהו נורא אל תיבהל! החל לנסות להשתנות בהדרגתיות ואז התבונן שוב ושוב אל תיבהל, וכך עשה במשך זמן רציני וממושך לבסוף, אני מבטיחך: כאשר תתבונן תמצא: שהן הטוב והן הרע שבך נובעים ממקור עליון ואתה רק הכלי, רק הרצון שבוחר בין הצד האפל לבין האור. ואז תהיה חופשי לנצח, נשמתך תשחה בכל עומק האוקיאנוס הקיומי, ולבך תמיד יחיך, ותתחבר עם הטוב האלוקי הנצחי ורק נוכחותך תאיר את כל הסביבה, אז תהפוך לצינור שלא מטמא את השפע העובר דרכו, וגם אם מדי פעם טיפת פסולת תסתום את המעברים לא נורא, זהו גורלו של כל צינור, גם הזך והנקי ביותר, כי הרי הוא רק צינור ולא מקור.

ד) אל תסתכל בקנקן ולא במה שיש בו, תסתכל רק על האומן שיצר אותו ולשם מה ייעד אותו. □

ה) במקום שקשה לך לתאמץ! כי במקום שקשה לך שם התיקון שלך. תתאמץ - בתנאי שלא תינזק - אם תברח מהתיקון, התיקון ירדוף אחריך, וישיג אותך ודאי כשאינך מצפה לו, לכן ברגע שזיהית קושי - זיהית תיקון! טפל בו מיד לפני שיעלם ויופיע ממקום בלתי צפוי! ובמקום התמודדות עם תיקון, תצטרך להתמודד עם נפילה, והצער הקושי והמאמץ יהיה רב פי אלף מונים! לו קיבלת את האתגר הראשוני של התיקון המקורי ופתרת אותו מלכתחילה!

ו) זכור! ככל שאתה קרב אל האור הינך פחות בחושך, לכן רבה אחריותך! □ ז) כמה אלפים ורבבות עולמות צריכים להיברא ולהיחרב, כמה סבל, עליות וירידות, ניסיונות, נפילות וברורים צריכה לעבור נשמה אחת, כדי שתהיה מסוגלת לעבוד את הבורא ית', בלי מתווכים, בלי להשתעבד לסבות, בלי להמיר את האמונה הטהורה בו, בשמץ כלשהו של עבודה זרה!

ח) אדם: עליך לחפש את האמת, ולעלות, ולחפש שוב, ולהתעמק, גם אם תחליף כיוון אינספור פעמים, מובטח לך שהבורא ית', ישמור עליך בכל אשר תלך, ויקרב אותך בסופו של דבר אליו, בתנאי אחד: שתהיה אמיתי, וברגע שגילית שהדרך שהלכת בה איננה נכונה יהיה לך העוז והיושר הפנימי, לעזוב, לעקור את עצמך בכוח ולחפש שוב, כאברהם אבינו.

ט) היזהר מסוחר הנשמות! רובם רמאים, מלאי גאווה, תאוות שלטון ואינטרסים! רובם חפצים לשעבד אותך, ושלעולם לא תוכל חלילה, להתעלות מעבר ל"דרגתם". אלה הם "עבדי" השם יתברך, שמרדו באדונם והמליכו את עצמם ובמקום לגדל את צאנו, אכלו

אותו. □

י) הצדיק דבוק בבוראו בכל עת! כשהוא ישן, קם, מדבר, לומד, אוכל, עובד, קונה בשוק, נופל, מתגבר, מלמד, לכן בוראו דבוק בו תמיד. לכן פניו מוארים והוא מרחם על כל הבריות ועל כל המעשים. יא) הזמן: זה-מן. מתנה מהשמים כמו המן שהיה יורד במדבר, אל תבזבז אותו לריק, אל תלד לבהלה. □ יב) לאדם יש בחירה בכל: ברצון, בשכל, ברגש, בדיבור, ובמעשה. אל תעשה את עצמך כאילו שאתה אנוס! □

יג) מי שמנסה להגביל את כוחך, תגביל את השפעתו עליך. □ יד) הרבה למדו במשך הדורות, את התורה הקדושה, הרבה עבדו את הבורא רק עם היצר הטוב, לכן נפלו ולא קמו, ועשו

חצי תיקון. צריך ללמוד את: "תורת היצר הרע", איך הוא עובד, איך הוא מתכנן, ולעבוד את הבורא ית', גם באמצעותו. ואז: גם אם תיפול תוכל לקום, על כל מכה שלו תוכל להחזיר לו אלף, ובמקום חצי תיקון יהיה תיקון שלם. □

טו) כל הספרים הקדושים נכתבו בלשון הקודש, כל הספרים הקדושים נעטפו בעטיפות קודש, לכן רובם מעבר להשגתו של האדם המחפש, מרוב קודש, היצר הרוויח. לכן הצדיק חייב לדבר בלשון בני אדם, חייב להיות מעורב עם הבריות, חייב להכיר את טעמו של יום חול, אצל הפשוט שבאנשים. חייב לקשר את כל המדרגות כדי שיוכל להעלות את כולם לקודש האמיתי.

אדם שכזה, שעולה ויורד כל הזמן בסולם יעקב המוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, לא מסוגל להתגאות, הרי הוא מותש מטורח הדרך, ובעיקר יודע לאהוב ולהעריך נכונה, את הגדול שבגדולי החכמים, אך גם את הפשוט שבפשוטים, וכדרכו של בוראו, שמפרנס את הטובים עם הרעים, הוא אוהב את כולם, ומרחם על כולם, מתפלל על כולם, נופל את נפילתו של כל אחד, צולל לעומק ומעלה אותו עימו. אשריכם ישראל שבכל דור ישנם עדיין צדיקים כאלה! □

טז) כמה שנתאמץ ללמדך את תחבולות היצר לא נסיים, לכן תפוש בידך את הכללים, והפוך בעצמך לחוקר ומדען בתורתו. יז) שלום בית זהו השלום של האדם עם עצמו, שלום בית זהו השלום של האדם עם בוראו, שלום בית זהו השלום של האדם עם אשתו, שלום בית זהו השלום של האדם עם כל הבריות, אל תאפשר לאף אחד, גדול ככל שיהיה בעיני עצמו ובעיני הבריות, שיכנס כחוצץ בינך לבין השלום. כי השלום זהו אחד מעיקרי השמות של המלך, שהשלום שלו. □

יח) דומם, צומח, חי, מדבר, דע: במשך חיך יהיה לך צורך בכולם! תצטרך לתקן ולהתקן על ידי כולם! הרבה שליחים למקום. לכן: כבד ואהוב את כולם.

יט) ישנם אנשים שאש שורפת בקרבם פנימה. הם קרואים להשפיע על העולם! להפוך עולמות, ללחוץ על האנשים הרדודים, לעשות מהפכות ולשכלל את הכל! אך עליהם לדעת שכשם שישנה אש שורפת ישנה גם אש מבשלת. העולם בקושי יכול לסבול את האש השורפת שלהם, אך עליהם להשתמש בה תדיר כדי לשרוף את הקוצים והדרדרים שמעכבים את שכלולו של העולם, כדי להזיז איזה פקיד עצל שיזדרז למלא את תפקידו, ולתת לאיזו זקנה חלושה את העזרה המגיעה לה על פי החוק, המוסר, ההלכה. □

אך ישנם הרבה מקרים שבהם העולם זקוק דווקא לאש המבשלת שלהם! ואל להם להתבלבל ולהמשיך לשרוף! לעיתים העולם צריך את האש המחממת, על מנת שמעצמו, בהדרגתיות, יספיק להשתנות, בעזרת האש, אך בזכות עצמו. באותם מקרים על בעל האש לדעת להקטין את הלהבה, כדי לאפשר גדילה גם לאחרים, ובמקום הברק הבלתי מתפשר והשורף שבעיניו, עליו לעלות חיוך ממותק בשפתיו, ולהתפלל לבעל הרחמים שיעזור לפתאים האלה למהר, ולסיים את המלאכה במהרה. על אדם בעל אש שכזו, לדעת להבחין היטב כיצד ומתי ישתמש בכל סוג של אש, כי לפעמים החלופות הנדרשות מהירות מאוד.

ועליו להיות בשליטה מלאה, להגדיל או להקטין את הלהבה, לפי הצורך האמיתי של העולם. אך מעל לכל עליו לדעת, שאסור לו לצפות לאש מחממת בתמורה לגלי החום שהוא מעניק לזולתו! כי אם הוא מצפה, סימן שנותן על מנת לקבל וזה לא נאה לצינור חשוב

כמוהו. לכן, "צדיק באמונתו יחיה" ויצפה לחום רק ממקור החום האינסופי. □

כ) העצבות היא רק הפקק החוסם את השמחה מלהתפרץ החוצה. □ כא) לכסף יש חשיבות עצומה בבניית ובהריסת העולם, תמיד תשתדל שיהיה לך הרבה כסף לעשות עמו הרבה

מצוות ודברים טובים. □ כב) האדם שעובד במלאכתו שיום יום קם והולך לעבודתו, בתנאי שהיא עבודה כשרה, הריהו מקבל כל בוקר באופן אוטומטי את הישועה הפרטית שהוא זקוק לה. מבחינה נפשית העבודה כל כך חשובה ליציבותו, לפוריותו, למעמדו כאדם, שהיה ראוי שהוא ישלם בשביל לעבוד

כג) העולם זקוק אמנם לתלמידי חכמים שיעסקו בתורה יומם וליל, לבל תשכח תורה מישראל! אך גם זקוק להרבה יהודים עובדים שיתגעגעו במשך כל היום לרגע בו יזכו לשבת בערב עייפים, מול רבם ללמוד את הפרק היומי. וברור כאור השמש שחשיבותם של אותם געגועים עולה בדרגה שווה של חשיבות, כאותו לימוד תדיר של אותם תלמידי חכמים.

"שמח זבולון בצאתך כי יששכר באוהלך", ויששכר באוהלך כי זבולון מתגעגע אליך! כד) אני מבטיח לך, שאם תתאמץ נכון ובמשך מספר חודשים, בהדרכה נכונה, תוכל להפוך בעל הבית, בן חורין, על נפשך, ב"ה. היצר לא יוכל להרוס אותך יותר. להפילך מדי פעם, כן.

להוציאך מדי פעם מהתפקוד, כן, אבל להפוך אותך לגרוטאה, לא, בשום פנים ואופן לא! □ כה) תמיד לפני שאתה מתחיל במעשה כל שהוא, בקש רחמים שתצלח, מבעל הרחמים. □ תמיד באמצע מעשה כל שהוא בקש רחמים מבעל הרחמים שתוכל לסיימו בהצלחה. □ תמיד בסוף מעשה כל שהוא בקש מבעל הרחמים שתודה לו תמיד בכל לב על כל הישג ושתמיד תהיה חפץ לעשות רצונו. ואז תהיה תמיד קשוב וקשור אליו ית', והוא יהיה תמיד קשוב וקשור אליך! □

כו) אני כותב אליך דברים מהלב, מהלימוד ומהניסיון. על מנת שתוכל להתבונן בהם להחכים ולהיזהר, ושתוכל אחר כך לכתוב דברים לבאים אחריו בהתאם לצורך ולצורכי הדור. כי צריך לדעת להתאים את האור לכלי. כי אם תגזים, הכלי לא יסבול את האור וישבר, ואם תמעיט, הכלי יישאר ריק ובחושך. □ לכן אם ברצונך להיטיב קודם כל תקלוט איזה סוג של כלי עומד לפניך ולמה הוא זקוק. והאם יש ביכולתך למלא את אורו המיוחד. אם כן תפעל בחוכמה רבה ונפלאה, וב"ה, תתאים לו את האור כנעל לרגל. □ ואם אין ביכולתך להשפיע נכון, חדל. הפנה אותו הלאה, כי יש הרבה שליחים למקום. □ כז) אל

תשפוט את חברך אך תגיע למקומו. □ כח) לפעמים האדם צריך את הלמוד העיוני, אך ישנם עיתים שהוא צריך דווקא התבוננות, ישנם זמנים שצריך מנוחה, וכביכול להתרחק מהדבקות התדירית. לפעמים עליו לעורר אהבתו לבורא ית', לבריות, ולעצמו. לפעמים צריך רק להתמזג עם משוב הרוח או עם

ריקוד השיבולים בשדה. ולפעמים מספיק להריח פרח, או שיח או ריח האדמה הרטובה. □ כט) כל אדם חייב לתקן חלק מחטא אדם הראשון, בהתאם לחלק שלקח בחטא עצמו. הרי כל נשמותינו היו כלולות בנשמת האדם הראשון, לכן האחריות נופלת על כולנו. לכן אדם שלא מבצע נכון, במדויק, במלוא האחריות את כל התפקידים המוטלים עליו, הן גשמיים והן רוחניים, הן רעיוניים, הן הרגשיים, הן תחושתיים, הן חווייתיים, לא רק שמפספס את תיקונו, אלא מעכב בעד כל העולמות מלהגיע סוף סוף לתיקונם ושלמותם המלאים, ומעכב את בורא עולם מלהתגלות ולמלוך על כלים מתוקנים וזכים, כפי שראוי למלך מלכי המלכים! □

ל) פעמים בושם זול, מאכל גס ומגרה, מנגינה עממית פשוטה או סתם גלידה טעימה יכולים לרומם את האדם, מהיאוש ומהדיכאון, כי יש ניצוץ אלוקי, שמחיייה כל ברייה באשר היא, לכן לפעמים הזול הוא יקר, הגס והמגרה, התחלה של התעוררות לדבקות בשם ית', ומנגינה עממית פשוטה התחלה של קשב של שיח סוד שרפי קודש. לכן זכור: אין לך דבר שאין לו

מקום, ואין לך אדם שאין לו שעה, ולפעמים נפילתו של אדם, ר"ל, גורמת להופעת נביא, וממעשהו הרע של זמרי התגלגל העניין וזכה פינחס בברית שלום! □
(לא) זכור: כמה שאדם קרוב יותר לקדושה, כך יכול לפול רחוק יותר, ר"ל, לכן: אם תפגוש אדם המדבר על אהבה ורחמים תבדוק אם הוא אכזר! ואם תגלה שכך הם פני הדברים, (דע: א) שהוא האכזר שבכולם. (ב) תתרחק ממנו. (ג) בקש עליו רחמים כי ודאי ניצוץ חשוב הוא ולכן נעשק כל כך קשה. □ (לב) כמו שיש פרד"ס (פשט, רמז, דרש, וסוד) בתורה כך יש פרד"ס במציאות של החיים, כך ישנו פרד"ס בנפש, ברצון, במחשבה, ברגש, בדבור, ובמעשה.

זכור: רק רבי עקיבא שהתחיל כעם הארץ והפך לגדול שבחכמים, שקישר את כל המדרגות, שמסר בשמחה את גופו על קדוש השם, נכנס בשלום לפרד"ס, ויצא בשלום. לכן אם אתה ממילא בפרד"ס טייל בו, אך אל תאכל מעץ הדעת טוב ורע, תאכל רק מהפרי המותר, ושהנחש יחפש לו קורבנות אחרים! שילך מין אל מינו. □ (לג) הפסק למות החל לחיות! חיים ומוות ביד המחשבה. אם תתאמץ לחשוב דברים חיוביים החיים שלך יהיו חיוביים, פוריים, שמחים ומשמחים, אם להפך אז להפך. "כפי שהאדם מעורר מלמטה, כך מעוררים עליו מלמעלה". "בדרך שהאדם רוצה ללכת מוליכים אותו". אין תירוצים!

(לד) אל תאפשר שכל אחד ישפיע עליך. השפעה היא כמו הריון. זהו חבור בין משפיע למושפע, לכן שמור על ראשך, אוזניך, עיניך, ופיך. על מנת שלא יכנס לשם שפע מעוות, מסר כוזב, רעיון אינטרסנטי. שנים שאני פוגש אנשים ומגלה בפנימיותם, את פנימיותם של אנשים אחרים. אנשים נדבקים משליליות הזולת הרבה יותר מהר ובהשפעה הרבה יותר הרסנית מהמסוכן שבחידקים! □ כלל יהיה בידך: לא מספיק מה שהמשפיע אומר, לא מספיק מה שהמשפיע עושה, חשוב מעל לכל מה הוא מקרין. כי בזה אי אפשר לסלף! בודאי לא לאורך ימים! □

(לה) הבורא ית' שמו, כאשר החליט לברוא העולמות, צמצם את אורו, את השפעת חסדו והשאיר חלל ריק ופנוי. לאחר מכן הכניס קו אחד של שפע, הנקרא אור אינסוף שיאיר באמצע החלל לתוך פנימיות החלל. אחר כך, תוך כדי שהקו נכנס בחלל, נוצרו עולמות עגולים, כדור בתוך כדור, עשרה כדורים, והקו מאיר בתוכם. ואור אינסוף מאיר להן מסביב, מקיף עליהם.

הכדור הפנימי ביותר זהו העולם הזה, הגשמי והחומרי ביותר. כל מה שקורה, מתרחש בתוך החלל הזה. כל כדור מתחלק לעשרה כדורים וכך הלאה. וכך כל דבר אשר במציאות. המערכת הזאת נקראת: "עשר ספירות דעיגולים". בשלב שני ברא הבורא ית', עוד עשר ספירות סביב לקו, הנקראים עשר ספירות דיושר, כאשר הפנימי נקרא: "אדם קדמון" והחיצוני ביותר, המלביש את האחרים הוא העולם הזה, העולם הגשמי, עולם העשיה. פשוט רציתי להודיעך היכן אתה נמצא.

משל ציד הנמר

נספר לכם משל על ציד נמר פראי: פעם אחת היה איש שהלך לצוד נמר. נמר פראי. לאחר חיפוש פגש אותו במרחק של כ- 50 מטר. ממרחק כזה, הנמר עוד לא הבחין בו. האדם כיוון את נשקו ותוך כדי כך, הנמר הבחין בו ותקף אותו חזיתית.

האדם המשיך לכוון את נשקו והנמר התנפל עליו. ברגע האחרון הצליח הצייד להתאושש וירה מטווח אפס על פניו של הנמר. הנמר נפצע אך המשיך בהתקפתו לרגע הצייד אבד את הכיוון ולא ראה את הנמר.

הנמר טיפס על עץ גבוה, מאחורי הצייד. כאשר הצייד ראה אותו כיוון מיד את נשקו, ירה, פגע בו, אך הכדורים לא היו בעוצמה הנדרשת, הצייד אחז באקדח קטלני יותר, כיוון, ירה, פגע בנמר, אך הנמר לא מת. לבסוף אחז הצייד בטוריה, התנפל על הנמר במכות נמרצות, גוף מול גוף, כוח נגד כוח, ובמסירות נפש הרג את הנמר. והנמשל: הצייד הוא האדם היוצא ללחום את מלחמתו הרוחנית. הנמר מסמל את יצר הרע.

ואלו הן המסקנות: היצר תוקף את האדם רק כאשר האדם יוצא למלחמה לקראתו, ומכוון נשק רוחני יעיל כנגדו. כאשר היצר הוא במרחק, היינו עדיין בגדר תיאוריה, כל אחד יכול לזהות אותו בקלות, ולהשתעשע ברעיון שבקלות יוכל לחסל אותו.

אך כאשר היצר מרגיש בנכונות אמיתית מצד האדם לצאת למלחמה נגדו אז תוקף את האדם חזיתית. לפני שהאדם מספיק להבין מה קורה, היצר כבר עליו. אם האדם עירני אולי יספיק לירות בנשקו, הינו לגייס את גבורתו, ולהתנגד ליצר בתוקף, תכף ומיד כאשר הוא תוקף, בצורה אלימה ומיידית.

אם לא, אז האדם מחוסל ונופל ח"ו, לעבירה. אם כאמור האדם כן זכה להתנגד, כמו במשל, היצר פצוע, יסתתר ממנו, וינסה להפתיע אותו מאחוריו, ומגבוה. כפי הכתוב: "מי שגדול מחברו, יצרו גדול הימנו": היות והאדם הגיב ופצע את יצרו, היצר חייב להסתתר זמנית ממנו ולתקוף אותו מדרגה רוחנית גבוהה יותר ובצורה מפתיעה ובוגדנית: במשל, בשלב זה, הנמר מופיע מעל לעץ מאחורי גבו של הצייד.

העץ הוא בעצם התורה. דרך התורה ינסה לתקוף את האדם ולהכשילו: משתמש בדברים קדושים כדי להפתיע, להתנפל, ולהפיל את האדם, שחושב שהצליח לחסלו, אך בעצם רק פגע בו. בשלב זה, האדם אם זוכה, וממשיך לחפש היכן היצר, מגלה אותו שוב: מאחוריו.

אם לא, ח"ו, היצר תוקף אותו במפתיע ומחסלו. ברגע זה, האדם מבין שהנשק שבטח בו קודם לכן, לא הועיל אלא רק הרגיז את היצר יותר, וגרם לו לעלות בדרגה. כרגע האדם מנסה בנשק בעל עוצמה רבה יותר, ופוגע אמנם ביצר, אך היצר בינתיים התחסן כנגד כל סוגי הנשק שברשות האדם: ישנו שלב במלחמת היצר בו היצר לומד כיצד האדם נלחם נגדו ומתחסן, כדוגמת החיידק המתחסן נגד האנטיביוטיקה.

כאשר האדם רואה ששום דבר לא עוזר מבין סוף, סוף, שאין עצה כנגד היצר אלא מלחמת חורמה: לא עוד נשק קל להפעלה, כאקדח או רובה, אלא, האדם מגייס את כל כוחותיו, ותוקף את היצר פנים אל פנים, מלחמת חורמה, בשארית כוחותיו, במסירות נפש, ללא פשרות, ללא עזרה, בכל כוחו, ממש בסכנה אמיתית: זהו השלב במשל בו האדם אווז את הטוריה ומכה בנמר בכל כוחותיו.

רק אז מצליח האדם להרוג את הנמר, ובנמשל, להרוג ממש את יצרו הרע. זהו כלל גדול: הרוצה להרוג את יצרו עליו להלחם בו בגבורה, ללא פשרות, ללא חוכמות: בצורה פראית ואינסטינקטיבית. כמו כן ברור שתהליך ההתגברות הוא הדרגתי: עד שהאדם מבין עם מי

יש לו עסק, ומגייס את כל כוחותיו למלחמה, לוקח זמן, ישנו תהליך של התפקחות. עד שהאדם פוקח את עיניו ויוצא לקרב הסופי, היצר בינתיים מתעתע בו, ללא ספק. על האדם לדעת שיצרו מתחדש יחד עם התחדשות הדרגה הרוחנית של האדם. לפני כל עליה רוחנית על האדם להלחם עם יצר חדש, בעל יכולת רבה יותר ממה שהורגל במדרגה הקודמת. משל זה ונמשלו, בעזרתם יוכל האדם כפרט, והכלל ככלל, לבחון באיזה שלב במלחמת היצר הוא נמצא.

כדי להפיק תועלת אמיתית ממאמר קצר זה על האדם לשנן היטב את המשל, לא לדלג על שום פרט, לאחר מכן על האדם להתעמק בנמשל. לאחר מכן על האדם להשתמש במשל בכל ציוריו, על מנת להיזכר בו יומיום בזמן אמת, במלחמת היצר הפרטית שלו, ולעורר את הגבורה הטמונה בנפש האלוקית ולהתגבר בעזות של נמר, נגד יצרו.

ככל שיעמיק האדם במשל ובנמשל זה יתגלו לו ב"ה, עוד ועוד כללים יקרים במלחמה הרוחנית ויקבל עוד ועוד כוח להלחם, עד הניצחון הסופי. אמנם, חז"ל ציינו לשבח את דרגתו של אברהם אע"ה אשר במקום להרוג את יצרו כדוד, הפך אותו ליצר טוב, והכריח אותו לשתף פעולה עם הקדושה, אך בדורנו היתום, דיינו אם נגיע תחילה לדרגתו של דוד מלך ישראל, אשר הרג את יצרו. מבחינת: "סור מרע" תחילה, ואחרי זה: "עשה טוב".

כיצד משתמש יצר הרע במידות הנעלות של האדם

היצר הרע השוכן בתוך האדם, הינו דמות שלילית בעלת שיעור קומה מלא, כנגד הדמות החיובית אשר שוכנת בתוך נפש האדם. המלחמה בין טוב לרע - לצורך ההתגברות והבחירה. היצר הרע, מנסה להחריב את האדם: להרוס אותו בעולם הזה - ואם יעלה ח"ו ביכולתו - גם לעולם הבא.

היצר משתמש ברצונות, מחשבות, רגשות, תחושות, דמיון האדם, ומידות האופי החיוביות והשליליות כאחת: לעיתים משלב תוכנית מתוחכמת ומפיל את האדם בסבך, מבלי יכולת אמיתית מצד האדם להבין אפילו מה חולל לו.

מטרתנו במאמר קצר זה, לחשוף מעט את שיטותיו, על מנת להעניק כלים לכל אדם להלחם בו, ב"ה, ביעילות. לכל אדם שאיפות לשלמות, להשגה, להתפתחות, כל אדם שואף לטוב, להצלחה, להערכה.

כל אדם רוצה להקפיד על שמו הטוב, להרגיש טוב ומוצלח. אך מאידך - אנו פוגשים הרבה אנשים מוכשרים בעלי שאיפות נעלות: עצובים, מיואשים, בעלי הרס עצמי גדול, בלי כוחות לחיות יותר. כיצד דבר כזה מתרחש? - מי המחולל הרס זה, וכיצד גייס מתוך האדם את הכוח לחולל מצב מסוכן שכזה? אנו נתאר זאת בפשטות כפי שזה קורה: היצר פותח ואומר לאדם: "אתה מוכשר, ממש בעל כוחות גדולים, אתה חייב להשיג הישגים מרשימים, להרשים את כולם, אתה ממש חכם ובעל יכולת אישית, השם ממש אוהב אותך וחנן אותך בכל טוב, עשה זאת ללא השתהות, בשלמות, לך עם זה עד הסוף, תוכיח לעצמך ולכולם: אל תשאיר שום פרט ללא תכנון קפדני, כל מי שינסה לעצור בעדך הוא פשוט אויב ושליח של היצר הרע, על תשתף את בת הזוג, אם יש צורך קח הלוואה, סיכון קטן בדרך לאושר.

תתאמץ יום ולילה, חבל על כל דקה. הלחם בכל המכשולים: הרי הכל בהישג יד". לאחר דבורי כבושין כאלה, האדם בדרך כלל מאמץ לעצמו את התוכנית, ומכניס את מלוא כוחותיו למערכה. היות שזו תוכנית פרי המרצתו של היצר, הרי בודאי איננה מתאימה למציאות של אותו אדם: יתכן מאד שמספר מסרים ושלבים בתוכנית נכונים: שהרי היצר לא יכול למכור רק שקר: אך בודאי ישנם כמה מוקשים הממתינים בדרך להתפוצץ תחת רגלו הבוטחת של הקורבן! ברגע שהאדם יתחיל להיכשל, היצר ימריץ אותו להמשיך במסירות, עד הסוף המר.

אם כן, השלב הראשון היה להציע לאדם תוכנית לא מתאימה, אך המבוססת על חלקי אמיתות, והשואבת את כוחה משאיפות הנעלות של האדם. השלב השני הוא רק חיזוק השלב הראשון. השלב השלישי: להכניס את האדם לייאוש, לשנאה עצמית, לכפירה בשם ית', לכעס על בני אדם שלדעת האדם, הכשילו אותו, ובעיקר למצב ממנו לא יוכל לצאת לעולמים! בשלב רביעי: למנוע מהאדם בקורת עצמית חיובית: הוא יאשים את עצמו אך לא את היצר הרע, ובכך יגרום לעצמו נזק קשה, ולא יוכל לצאת מהמלכודת כי על מנת לצאת מהמלכודת על האדם לדון עצמו לכף זכות: להודות בטעות אך לא להאשים את עצמו בדרך הרסנית אלא את יצרו, לקום ולהלחם בו! בשמחה ובעוצמה: כפי שעושה אדם שסוף סוף גילה את אויבו ואת דרכיו.

היצר הרע מדבר עם האדם בקול הפנימי של האדם: לכן האדם עלול לחשוב שהוא עצמו מדבר, וכך נמנעת ממנו היכולת לזהות את קיומו של היצר! להגיע למצב בו האדם מזהה ברגע אחד האם המדבר עמו הינו היצר, או הוא עצמו, זהו שלב ראשוני חשוב ביותר במלחמת היצר: אם האדם ירצה בכך, ויתאמץ לעבוד את השם ית' לשם שמים, משמים ישכללו את יכולתו הרוחנית ויוכל להינצל מכל הפחים שטומן לו שונאו.

הערנות הרוחנית חיונית: היא מתפתחת אם האדם נותן את דעתו להיזהר, ולקח מאוד ברצינות את מציאות היצר בנפשו ובעולם. אדם מאומן ומשוכלל במלחמת היצר, יזהה במהירות מלכודות מסובכות, שהאדם הרגיל בכלל לא מסוגל לחלום עליהן! מובן שעם התפתחות האדם ויכולתו להלחם - היצר גם ישכלל את שיטותיו, אך משמייס יסיעו לאדם להתגבר עליו על פי הכלל: "הבא להיטהר מסייעין אותו".

אם האדם לא התאמץ לחשוף את היצר ולהלחם בו - משמים לא יצילו אותו, על פי הכלל: "הבא להיטמא פותחין לו". אם כן הברירה היחידה היא להשתלם מאוד בלוחמה הרוחנית! לעיתים לא מדובר בתוכנית מעשית: היצר לא מציע לעשות דברים מסוימים אלא מציע התייחסויות פנימיות מוטעות המבוססות על תכונות נעלות הקיימות באדם, אך ללא השלכות מעשיות מיידיות כבדוגמא שפרטנו לעיל.

גם התייחסויות מוטעות הן מסוכנות ביותר - אך לטווח הארוך. היצר מוכר לאדם אמיתות מוחלטות, ממש שוטף את מוחו, גורם לו להאמין ולסגוד לגולם הרעיוני שהוא ברא בעצמו, בעזרת יצרו, ולאחר שהאדם מכור לגמרי להתייחסות מסוימת, לא יוכל להשתחרר ממנה למרות שאולי חייו הרוחניים, המשפחתיים או המעשיים יהיו בסכנה! כפי שתואר לעיל היצר תמיד משתמש באמת, לצורך שכנוע האדם: הוא באמת מונה מעלות הקיימות באדם, אך מגזים ומנפח לאדם את האגו.

לאחר מכן מכשילו, ולאחר מכן מייאשו. הוא אומן! היצר ממריץ את האדם - או עוצר אותו לפי מטרות התוכנית שתפר! כלל יהיה בידך: כאשר היצר בא להחמיא לך - ולנפח לך את האגו: אל תאמין לו! כאשר היצר בא לייאש אותך ומראה לך את מגרעותיך - אל תשמע לו! תגיד לו: "כן אתה צודק, אני כזה - מה עוד? " - ברגע שהוא רואה שאתה מזלזל בו, ולא משתף עמו פעולה: לא במחמאות ולא ביאוש - הוא יתיאש ויעזוב אותך בשקט! הוא אוהב לנצח בקלות, והיות שבמשך הדורות פינקנו אותו על ידי חוסר שכלולינו, הרי כאשר יראה שלא מצליח בקלות יעזוב אותך בשקט - עד לניסיון הבא! הזהר!!

סוד בית המקדש

נשאלתי שאלה: "ב"ה, בקרוב יבנה בית המקדש, ותחודש עבודת הקורבנות. ומילא בדורות קודמים, כאשר סגדו לבהמות ועבדו עבודה זרה, היה צורך לתחליף בקדושה, ועל כן ניתנה לנו עבודת הקורבנות. אך בדורות אלו שבני אדם, ב"ה, כבר התעלו מעל לכל אלה, לצורך מה שתחדש עבודת הקורבנות, שפיכת דמים, עסק עם בהמות, לכלוך, מה לכל זה ולבית אלוקינו? - וכיצד יגיע אדם להרגשה של התעלות רוחנית כאשר רגליו בתוך דם הקורבנות? ומה לאלוקינו ולכל זה?".

עד כאן השאלה. ונתבקשתי לתת הסבר שלא על דרך הסוד. וברור שניתן לענות בפשטות: "לעתיד לבוא כל הקורבנות בטלים חוץ מתודה". אך היות שישנם הסוברים אחרת, ואולי לא יבוטלו מיד עם בניית בית המקדש, ומכיוון שהשאלה מתייחסת יותר למישור הנפשי של השואל ולא לעובדות כפי שיהיו לעתיד, ועוד שהרמב"ם כותב בהלכות משיח: "שעבודת הקורבנות חוזרת", לכן ביססתי את תשובתי על דרך זו.

ובהקשר לכך שנתבקשתי לתת תשובה לא על דרך הסוד - קשה: שהרי כל טעמי המצוות כולן הן על דרך הסוד, ואף על פי שנמצאו גם טעמים על דרך הנגלה, ועל דרך המוסר, רק על פי הסוד אפשר לרדת, ב"ה, לאמת המדויקת.

שהרי כל מערכת המצוות ניתנה במדויק לתיקון העולם, שהרי זהו תפקידו של עם ישראל. ותיקון זה הוא לא על פי ההגיון האנושי, אלא על פי ההגיון והתכנון האלוקי המוצא לו ביטוי במערכת סבוכה של צווים הלכתיים! תפקיד עם ישראל לתקן עולם "במלכות ש - ד - י".

ופירושו של דבר: להמליך את השם ית', על כל העולם כולו. ולצורך זה ניתן העולם, על מנת לקיים רצונו "שהתאוה לו להיות לו דירה בתחתונים". ורצה שנעבוד אותו דווקא מתוך העולם הזה הגשמי והחומרי.

ולכן המצוות הן מעשיות ולא רק מחשבתיות! ועל ידי השימוש שנעשה בדומם, צומח, חי ומדבר, לשם שמיים, לשם קיום המצוות, כל הבריאה כולה מתעלת: מסתם חומר, לחומר המשמש לעבודת השם ית'! וזה נעשה בצורה מעולה דווקא בבית המקדש! בו העלו ישראל את כל הבריאה לעבודת השם ית'.

ויש סדר בעבודה: כוהנים, לוויים, ישראל. ולכל אחד תפקיד מתאים בעשייה הרוחנית המדהימה הזו. והמיטב שבדומם, צומח, חי, מדבר, נלקח לעבודת הקורבנות. והשחיטה, הקבלה, ההולכה, והזריקה על גבי המזבח, של דם הבהמות ואכילת הכוהנים מכוונים היטב למלאכת הקודש של העלאת ניצוצות הקדושה מעמקי התהומות, לעליונים ממש!

וכל הדברים האלה כבר פורסמו בכל ספרי הקדושים, המקובלים והחסידיים! ואין בהסברי זה שום חידוש! וברור שכאשר אדם חוטא, ר"ל, מגביר על עצמו ועל העולמות כולם את שליטת הבהמיות - וברור שעל ידי שחיטת הבהמה, יורדת חוזק האחיזה של הכוח הבהמי על נפש האדם, ובזה מתכפר עונו, והדינים נמתקים רק בשורשם, ואותה רוח הבהמית היא זו שגרמה לו לחטא, ר"ל, ועל ידי הקרבתה נתעלה האדם, והבהמה עצמה מקבלת תיקון והעלאה!

ובזמן שאין בית המקדש בפועל, כמה דם של בני אדם נשפך, ר"ל, מרוב דינים וללא אפשרות להמתיקם בקלות, כמו שהותקן בעבודת הקורבנות! וחסד אינסופי עשה עם כל הבריאה, על כל רבדיה: דומם, צומח, חי מדבר, שהתקין השם ית', סדר של תיקון כה טהור, פשוט ומדויק, וכמה ברכה ושפע יורדות לעולם כאשר עם ישראל זוכה לעבוד בבית מקדשינו!

וכמה גזרות רעות, ר"ל, מתבטלות בזכות דם הקורבנות! - ואין נחת רוח גדול ממנו, לשם ית', שבניו ניצולים מצרות מרות בקלות יחסית, ובכל צרתם לו צר! וכולם יוצאים נשכרים: עליונים ותחתונים! כמה שמחה, כמה מיתוק! ועוד יש לדעת שהחטיבה: דומם, צומח, חי, מדבר, מתחלקת בעצמה לדומם שבדומם, ולצומח שבדומם, ולחי שבדומם, וכו' עד לדרגת מדבר שבמדבר, ובהתכללות זו, נקשרות כל המדרגות לעבודת השם ית', ממש סולם יעקב! ובעניין ההרגשה והדבקות, הרי העובד את השם ית' לשם שמיים לא מחפש רגשות, והתעלויות, לא דבקות ולא מתיקות, אלא מחפש לשמוח את קונו:

ואין שמחה גדולה יותר למעלה מאשר לעזור לעם ישראל ולבריאה כולה להגיע לתיקונה ללא סבל, ללא צער, ללא ייסורים! וכאשר האדם למטה עושה רצונו של מקום, ונותן כוח לפמליה של מעלה, זוהי הדבקות האמיתית, מעל טעם ודעת מעל לרגש ולתחושות כלשהן!

והגיע הזמן שעם ישראל כולו יבין את עומק הדברים, ומדוע חשקו כל הדורות בבניית בית המקדש, וכמה חושך נגרם לעולם בכל עת אשר טרם זכינו לו, ואין לחשוש מפני פנימיות התורה, אלא להפך:

הסיבה שטרם זכינו לבניית בית מקדשינו, ולכך שכל עם ישראל יתוקן היא בכך שמעיינות פנימיות התורה לא נפוצו דיים, וההמון לא מבין לצורך מה ניתנו מצוות, לשם מה יש צורך בתפילין, בציצית, בלולב, בקורבנות, וחושבים ח"ו שאלה דברים תמוהים וללא סיבה!

פולחן קדום ותמוה שאין בו כל תועלת! וטעמי המצוות על פי הסוד, מראות בעליל ובפשטות מה צורך בכל פרטי ההלכה, וזה קידוש שם שמיים שאין גדול הימנו, שבניו של מקום יודעים את דרכי הנהגתו, את טעמי ציוויו ית'! יהי רצון שיפוצו המעיינות ובא לציון גואל!

סוד שלמות העבודה

מאמר זה עוסק בתיקון האדם על פי תורת המוסר ומחשבת ישראל סוד שלמות העבודה ומפתח כללי להבנת מציאות התיקון בכל פרט מבחינת סולם יעקב, המוצב ארצה וראשו מגיע השמימה: "מחיצוניות דחיצוניות עד פנימיות דפנימיות".

כל תיקון מתחלק ל-4 חלקים: קודם עלינו לתקן את חיצוניות דחיצוניות, אחר כך פנימיות דחיצוניות, אחר כך חיצוניות דפנימיות ואחר כך פנימיות דפנימיות. סדר זה נוהג בפרט ובכלל, ברצון, מחשבה, דיבור, רגש ומעשה.

במידות הנפש השליליות והחיוביות. כאשר הקצה הינו: חיצוניות דחיצוניות הוא התחלת התיקון, והוא מעיד על המידה, או הרצון, או המחשבה, או המעשה, בצורתו המקולקלת, האנוכית, של רצון לקבל לעצמו.

הפך גמור לשם שמים. שיא התיקון של כל מידה, רצון, מחשבה, דיבור, רגש או מעשה, דהינו בחינת פנימיות דפנימיות היא שימוש של אותו העניין לשם שמים בלבד. למשל: מידת הגאווה. מבחינת חיצוניות דחיצוניות היא הגאווה העצמית המקולקלת הגובלת בעבודה זרה של עצמו: "אני ואפסי עוד". הקצה המתוקן של מידה זו, הינו פנימיות דפנימיות: הוא השימוש של מידה זו לשם שמים. הדרגה של פנימיות דחיצוניות במידת הגאווה תהיה כשהאדם מתגאה לצורך איזה תועלת שתצמח מכך ולא רק לצורך הרגשת הגאווה העצמית בלבד.

דרגת חיצוניות דפנימיות בדרגת הגאווה תהיה כאשר האדם מתגאה בעבודת השם ית'. פנימיות דפנימיות במידת הגאווה תהיה כאשר האדם לא מתגאה לעולם אלא רק כאשר עליו לדאוג לצורכי שמים: לדאוג לעם ישראל, תורת ישראל, ארץ ישראל, וגלות השכינה ורק כסיוע להגברת גבורתו וכאשר כלו כל הקיצין ואין ברירה אלא להשתמש בגאווה חיצונית לשם שמים אמיתי.

עיקר החידוש בכך שעל האדם לבחון כל רצון, מחשבה, רגש, דיבור ומעשה, לפני שיבחר בהם לפי סולם זה. מחיצוניות דחיצוניות עד פנימיות דפנימיות. וכך לצייר לעצמו, דרך ברורה וסלולה בת 4 דרגות ולאחר מכן עליו לזהות באיזו דרגה מתוך ארבע אלו הוא נמצא, ומשם להשתדל לתקן הלאה עד פנימיות דפנימיות.

כך יוכל בנקל לדעת אם מעשה כלשהו ראוי להיעשות, ובאיזה זמן, ומי הוא המציע אותו, יצר הטוב או יצר הרע. מטרת האדם להגיע לכך שרצונותיו, מחשבותיו, דיבוריו וענייניו יהיו בדרגת פנימיות דפנימיות: פנימיות דפנימיות ברצון, מחשבה, דיבור ומעשה.

כללים אלו חלים על הפרט, ועל כנסת ישראל ככלל בוחר, מתקן ומעלה בדרגה את כל הבריאה כולה. ניתן לחלק גם את המעשה ל-4 הבחינות, וכך יתכן מעשה, שהוא בדרגת חיצוניות דחיצוניות, או בדרגת פנימיות דחיצוניות, או בדרגת חיצוניות דפנימיות או בדרגת פנימיות דפנימיות.

לדוגמא: אדם רוצה לקנות חפץ מסוים: אם הקניה היא כדי לעשות רושם על הזולת, הרי זאת חיצוניות דחיצוניות. אם הקניה לצורך פינוק, או תאוה, או לתועלת אנוכית כלשהי, הרי הקניה בדרגה של פנימיות דחיצוניות.

אם הקניה היא לתועלת הזולת, אך לא לשם שמים, הקניה תהיה בדרגת חיצוניות דפנימיות. רק כאשר הקניה של החפץ היא לגמרי לצורך שמים אמיתי, אזי תחשב לפנימיות דפנימיות. גם בתחום לימוד התורה 4 דרגות אלו.

גם כאשר מדובר בלימוד פנימיות התורה, שעל פי האריז"ל נחשב לפנימיות, הרי גם בפנימיות זו ישנן אותן 4 דרגות: אדם יכול ללמוד פנימיות התורה לצורך אנוכי: לסיפוק

סקרנותו, או לצורך גאוותו, או לצורך להיקרא "רב" או לצורך שררה, או כבוד, כל אלה דרגות של חיצוניות דחיצוניות.

אם מטרתו בלימוד היא לזכות לעולם הבא, הרי זה פנימיות דחיצוניות. אם למודו הוא על מנת להיות צדיק, על מנת לזכות את הרבים, על מנת לבטל גזרות, על מנת לזכות לגילויים, או לרוח הקודש, או לכתוב ספרים, או להרגיש התעלות ונעימות, הרי אלו הן דרגות של חיצוניות דפנימיות.

רק כאשר המטרה היא לדאוג לצורכי שמים, על פי הדרוש באותו דור ובאותו זמן, והאדם מוכן להמית עצמו על כך, ולהתמיד למרות כל המכשולים, למרות כל מלכודות היצר, הרי זה מתקרב לדרגת פנימיות דפנימיות בלמוד פנימיות התורה.

הדרך לזכות למצב קבוע של פנימיות דפנימיות היא הדרגתית. על האדם קודם כל לזהות בתוך נפשו את הרצון לכך. רצון זה קיים בכל יהודי כחלק מירושת אבותינו הקדושים. ברגע שהאדם מזהה בנפשו רצון זה, עליו להתבונן בו עמוקות, עד אשר יוכל להיזכר ברצון זה בנקל.

וברגע שהאדם מסוגל להיזכר ברצון זה במהרה, יוכל לעוררו, ולגרום לו להתחזק, ב"ה. ההתבוננות והתפילה מועילים מאוד לזיהוי, לאמוץ, ולהתעוררות רצון אלוקי זה. לאחר מכן על האדם להתחיל לכוון את כל ענייניו לכך שבהדרגה יגיעו לדרגת פנימיות דפנימיות.

כל הנפש, הכוח, הזמן, הרכוש של האדם צריכים להתחיל להיות מכוונים לכך. אם האדם משתדל מובטח לו שמשמים יסיעו לו. זאת דרך שכל אחד יכול להגיע אליה, היא מותאמת לדרגת הדור, היא לא דרך ליחידי סגולה, אלא לכל אחד באשר הוא.

על האדם לערוך טבלה בכתב, ולדרג את מציאותו הרוחנית בתחומי הרצון, המחשבה, הדבור, הרגש והמעשה לפי 4 דרגות שתוארו, וכך יוכל להתחיל להתקדם בעבודת השם ית'. הפגמים לא צריכים לשמש כלי בידי היצר לעכב אותו מלהתחיל בעבודה אמיתית זו.

הרי ברגע שיתחיל לצייר לעצמו בדיוק את מקומו בסולם עבודה זה, יוכל להתחיל לבחור נכון ובבהירות, דבר שממילא יגרום לתיקון הפגמים. דוגמא נוספת של שימוש בסולם זה: "מידת הענווה".

מידת חביבה זו יכולה גם כן להתחלק ל-4 דרגות: חיצוניות דחיצוניות יהיה כאשר האדם מתנהג כעניו לצורך לזכות במרמה לתועלת כלשהי מהבריות. או כאשר כל מנהג ענוותנותו הוא על מנת להרגיש את הגאווה מענווה זו.

פנימיות דחיצוניות בעניין מידת הענווה יחשב כאשר האדם מבין את הערך האמיתי הרוחני שבמידה זו, אך לא מתוך שהתורה הקדושה מעריכה מידה זו אלא שעל פי הבנתו נראית לו מידה טובה שכדאי להגיע אליה.

חיצוניות דפנימיות בעניין מידת הענווה יחשב כאשר האדם רוצה להיות עניו לצורך לזכות לעולם הבא וכו'. פנימיות דפנימיות בעניין מידת הענווה יחשב כאשר האדם מוכן לעשות כל מעשה שיידרש לשם שמים ולא ירגיש בכך, כאשר ישפילו אותו, או ירוממו אותו לא ישנה לו כלל, האדם לא עסוק עם עצמו כלל, אלא כל חייו לשם שמים. סולם בן 4 שלבים אלו, משתדל לדרג את המציאות הרוחנית של האדם ולא את הביטוי של המציאות הרוחנית הלכה למעשה: למשל: יתכן אדם הנמצא בדרגת "חיצוניות דחיצוניות" מבחינת מידת הגאווה אך התנהגותו תראה כלפי הזולת כאילו הוא בדרגת "חיצוניות דפנימיות".

כאשר נאמר על אדם: "שיש לו גאווה פנימית", הכוונה היא לא שהגיע לדרגת "פנימיות דפנימיות" מבחינת הגאווה, אלא זה בה לציין שגאוותו מוסתרת מעיני הבריות, או מעיני עצמו, והוא בהחלט בדרגה של "חיצוניות דחיצוניות", או "פנימיות דחיצוניות" או אפילו "חיצוניות דפנימיות" רק שהדבר מוסתר.

ומאיך אדם בדרגת גאווה של "פנימיות דפנימיות" היינו גאווה לשם שמים, יכול לעיתים להראות בעיני הבריות כבעל גאווה אפילו של "חיצוניות דחיצוניות", הכל תלוי בנסיבות ובתיקוני השעה.

עם ישראל כגוף רוחני מיוחד, בוחר ומברר ומעלה את המציאות הרוחנית של הבריאה, במשך הדורות: משלים מעגל רוחני: מעבודת האבות הקדושים, שהיו בדרגת "פנימיות דפנימיות", בכל המובנים ובכל התחומים, דרך העבודה הבחירית של הבנים, שנעו בדרגות השונות של חיצוניות לכיוון הפנימיות, עד לדור האחרון בו הבנים יגיעו, ב"ה, לדרגת "פנימיות דפנימיות" דרגת האבות.

כמאמר חז"ל: "חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותיי". עבודה בחירית כבירה שאורכה כאורך כל שנות התיקון. מדרגה של יחידי סגולה, האבות, תהפוך לדרגה פנימית לכל העם כולו. לכן בדורנו זה, יתגלו מעיינות פנימיות התורה, ופנימיות העבודה, לכל דורש.

ונגיע ב"ה, להשגות בעבודה ובחכמה, שלא הגיעו דורות קודמים. בסולם שתואר לעיל ניסינו לדרג את הדרגות השונות של הכוונות והרצונות של האדם. הרי הכל הולך אחרי הכוונה. תחילת כל פעולה, בהתעוררות הרצון, לכן כה חשוב לבחון את כוונת האדם. טיב הפעולה נבחן על פי הכוונה הראשונית: על פי טיב הרצון הראשוני שגרם לעשיית הפעולה. למשל: אדם מחליט להקים בית כנסת. רצונו האמיתי הוא להתגדל בעיני הבריות. אמנם עצם הקמת בית הכנסת זאת פעולה רצויה, אך כוונתו של אותו אדם הייתה בדרגה של חיצוניות דחיצוניות.

אם לא יתקן את כוונתו, כל המשך בניית בית הכנסת יושפע מכוונתו החיצונית. ברור שניתן לתקן את כוונתו ההתחלתית ולהעלותה אפילו לדרגה של פנימיות דפנימיות, בתנאי שהאדם יעשה תשובה גדולה על כוונתו החיצונית הראשונית, ולאחר שיבין את טעותו, יכוון את המשך בניית בית הכנסת על פי צרכי שמים.

על מנת לשנות את כוונתו החיצונית עליו לעבור ממש מהפיכה פנימית, אמנם הדבר אפשרי אך לא פשוט לעשותו הלכה למעשה. וכן להפך: יתכן והאדם החליט לכתחילה לבנות את בית הכנסת לשם שמים בדרגה של פנימיות דפנימיות, אך היצר הרע הופיע בהמשך והתלבש על כוונתו הפנימית ההתחלתית וגרם לו לבחור בכוונה חיצונית, אפילו עד למצב של המשך הבנייה בכוונה בדרגה של חיצוניות דחיצוניות.

דבר כזה יתכן מאוד, למשל בעקבות כל מיני מחמאות שהאדם קיבל לאחר שהחליט לבנות את בית הכנסת לשם שמים. האדם האמין במחמאות ונהנה מהן עד אשר המיר את רצונו ובמקום להמשיך את בניית בית הכנסת מתוך רצון בדרגה של פנימיות דפנימיות נהפך הדבר לחיצוניות דחיצוניות.

כמה שהאדם משתדל יותר לפעול בכל עניין בדרגה של פנימיות דפנימיות הוא יותר קרוב להגשמת מטרת הבריאה, ונחת הרוח שגורם למעלה כל כך גדול, שהיצר הרע מתקנא בו מאוד וינסה בכל כוחו להכשילו.

לכן ככל שגדל האדם באיכות עבודתו עליו ללמוד יותר את תורת היצר, ולדעת להיזהר ממנו יותר ויותר, עליו לפתח יכולת להסתתר מהיצר. ליכולת כזו מגיעים על ידי כך שהאדם לא מתעסק עם פנימיותו וכביכול מסתתר אפילו מעצמו.

בשלב כזה על האדם לסגל לעצמו חיים פשוטים, גם מבחינה חיצונית וגם מבחינה פנימית. זו פנימיות דפנימיות במידת הענווה. זהו הסוד של הפסוק שנאמר על משה רע"ה: "מי יקום לי עם מרעים, מי יתייצב לי עם פועלי און".

פסוק זה אמר הקב"ה כאשר נפטר משה. בפירושו הפשוט, מצטער השם ית' על כך שלאחר מות משה לא יהיה מי שילמד זכות על הבנים הטועים. בהקשר לדרגת הענווה של פנימיות דפנימיות, הכוונה היא שמשה רע"ה, מתוך ענוותנותו הנוראית התייצב בין המרעים ופועלי האון כי הרגיש בלבו שאלמלא רחמי שמים גם הוא ח"ו, יכל להיות אחד מהם: זהו עניין להסתתר מהיצר כביכול בתור עוד אדם בלתי מושלם.

וד"ל. המפתח בו דירגנו את 4 דרגות הסולם הוא: הרצון, מחשבה, רגש, דבור או מעשה שהוא לצורך אנוכי, ללא תועלת כלשהי, ממש מבחינת "בל תשחית" הוא הדרגה הנמוכה ביותר: "חיצוניות דחיצוניות".

פנימיות דחיצוניות יהיה רצון, מחשבה, רגש, דבור או מעשה שיש בו תועלת כלשהי. כאשר ברצון, מחשבה, רגש, דבור או מעשה, ישנה תועלת לזולת ולעולם הקדושה, הרי מדובר בחיצוניות דפנימיות. כאשר הרצון, מחשבה, רגש, דבור או מעשה מכוון אך ורק לשם צרכי שמים, הרי הוא בדרגת: "פנימיות דפנימיות".

הערה: על מנת להפיק תועלת מעשית ממאמר זה, מומלץ לקרוא אותו תחילה באופן רצוף, מבלי להתעכב על כל מושג. לאחר מכן יש ללמוד אותו שוב, ושוב עד שכל מושג יהיה ברור. לאחר מכן יש לנסות להשתמש בסולם זה הלכה למעשה, לבחינת מקרה מסוים, או מחשבה מסוימת וכו'. כאשר האדם יעשה כך תתברר לו במהרה דרגתו הרוחנית העכשווית: נא לא להתיימש. אם האדם יתמיד בעבודתו הפנימית, סופו להפוך לכלי זך להשראת שכינתו ית'. המושגים אמנם יונקים מתורת הקבלה, אך מאמר זה הוא על דרך המוסר ומותר ללמוד בו לכל יהודי באשר הוא.

שרשרת ההויות

כל העולמות נבראו על ידי שם ההויה: י-ה-ו-ה. בשם זה טמונים כל סודות הבריאה. בכללים ובפרטים. כל שמות הקודש האחרים משתלשלים ומתהווים משם ההויה. כל הבריות בעולם הזה משתייכות לארבע דרגות: דומם, צומח, חי, מדבר.

כל אחת מורכבת משם הויה פרטי אחד ומיוחד, המעניק את הגוון האישי. אותו שם הוא המקיים את אותה הברייה. הארה ממנו. הצרוף המסוים שמהווה שורש הויתה של אותה ברייה. לכל אחת מאותיות השם: י-ה-ו-ה, תכונות משלה, תפקיד משלה, והתקשרות מיוחדת לשאר האותיות.

סיכומו של עניין: שם אחד: י-ה-ו-ה כללי מקיים את כל העולמות, ושם י-ה-ו-ה פרטי מקיים כל נברא באופן אישי. כך בעולם הזה הגשמי, וכך בעולמות הרוחניים המהווים שלבים קודמים בבריאה.

שני מצבים בתקשורת בין שמות ההויה השונים: מצב מתוקן בו שרשרת ההויות ממוקמת כפי שנועדה מלכתחילה, וכך השפע האלוקי זורם דרכה באופן אופטימאלי, או מצב של קלקול, בו ההויות אינן מסודרות לפי הסדר הראוי, ואז העברת השפע נפגעת, וצער וצמצום פוקד את כל העולמות.

כאשר המצב כתיקונו, בריות בעלות שורש רוחני גבוה יותר מקבלות את השפע מלמעלה, ומעבירות תמצית מתאימה ומספיקה לבריות הפחותות יותר, הזקוקות לשפע תמציתי יותר בכמות ובאיכות.

כאשר הסדר הטוב נפגע, הראש הופך לזנב, ואז הסדר משתבש: גדולים כעבדים, עבדים יורשים את אדוניהם והיות שאינם ראויים לקבל שפע כאדוניהם מפאת חוסר תיקונם והתאמתם לכך, על מנת שהבריאה לא תינזק מריבוי שפע במיעוט כלים, העברת השפע נחסמת.

העבדים, מקבלים את רובו, הרע גובר, החושך מתחזק, ומחוסר ברירה מעבירים רק תמצית לאותם הנשמות שהן מבחינת ראש. זהו סוד: "בכל צרתם לו צר". אותיות שם ההויה, מתחלפות, ונפרדות.

כל נברא מקבל שפע ומעבירו. כלפי מטה וכלפי מעלה. וכך נוצרת שרשרת ההויות. כאשר כל אחד תופס את מקומו, השרשרת עובדת כתיקונה וכולם שמחים: עליונים ותחתונים. כאשר להפך אז להפך.

בעולם הזה השפע המועבר בשרשרת ההויות הינו גשמי ורוחני. גם כלפי מטה, וגם כלפי מעלה. לדוגמא: רב המלמד את תלמידו. הוא מעביר דרכו שפע רוחני מותאם ליכולת הקיבול של תלמידו. אם ירבה, יקשה על תלמידו להבין ולהפנים.

אם ימעיט, ימנע הטוב מבעליו. השפע הרוחני שהרב העביר לתלמידו, הוא בעצמו קבלו מלמעלה. או על ידי ספרים, או על ידי קבלה ישירה, או באמצעות מורים ושליחים. השפע הזה נכנס דרך שם ההויה האישי המיוחד של הרב: הרי אותיות י-ה-ו-ה מקבילות ל: קוצו של יוד='כתר. היוד='חכמה. ה-הי='בינה. ה-ויו='תפארת. ה-הי='מלכות. השפע הרוחני עבר אם כן דרך הכתר-חכמה-בינה-תפארת-מלכות של הרב. דרך המלכות שבמלכות של הרב, עובר השפע לתלמידו. וכך הלאה: מגדול החכמים עד אחרון התלמידים.

זהו תהליך העברת השפע הרוחני מעליון לתחתון, מלמעלה למטה, דרך שרשרת ההויות. כאשר אדם אוכל ירק למשל, הוא מעלה ברייה מדרגת צומח לדרגת מדבר. זהו שוב תהליך של תקשורת בשרשרת ההויות כלפי מעלה.

כאשר האדם סופג בתוכו את הארת ההויה המיוחדת המקיימת את הירק שאכל, ודרכה מקבל חיות גשמית חדשה! אם אותו אדם מברך על אכילת הירק, הרי שהירק זכה לעלות מדרגת צומח לדרגת אדם מתוקן העובד את בוראו ית' בעזרת השפע שזכה לה מאכילת הירק.

אם האדם לא מברך, אותה הארה מיוחדת של שם ההויה הספציפי שמחיה את הירק נעשקת על ידי חוסר התיקון של אותו אדם, ובמקום לחזק את הטוב בבריאה, כוח הארה זה הופך עבד בפני החלק הלא מתוקן של הבריאה.

כאשר האדם מברך הוא גורם להורדת שפע רוחני מחודש לעולם. אם לא ברך, אמנם הירק יגדל שוב עלי אדמות, אך ללא הארה הרוחנית המיוחדת שהאדם יכול היה להוריד על ידי ברכתו. הירק יגדל על ידי רחמים רבים, ולא כתוצאה של עבודתו הרוחנית של האדם! פגיעה זו שהאדם פגם בשרשרת ההויות תקטרג עליו, לפני בית דין של מעלה, והאדם ישלם על כך בסבל, כתוצאה מהסבל שגרם לעולמות.

הסודות הטמונים בהבנה לעומק של שרשרת ההויות, הם כל סודות הבריאה, ואין מגלים רזי תורה אלא בצנעה, לתלמיד הגון, חכם מבין מדעתו. מפתח קצר זה, מגלה טפח ומסתיר טפחיים! הוא נכתב על מנת לתת לאדם ההדיוט מושג מה, על העולם הנפלא בו הוא חי, ועל טעמי המצוות והשפעת קיום התורה לכל העולמות.

"למוד - השגה - הנהגה" למוד: כפשוטו - למוד התורה. הלמוד מקנה ידע על תורת השם ית' - אם הוא לשם שמים - מזכך את האדם. בלמוד האדם מבין בשכלו את אשר נכתב או נאמר על ידי חז"ל. השגה: זהו תוכן חדש: "חידוש" - אור אלוקי חדש שחודר לנפשו של האדם: ההשגה יכולה להיות בפרד"ס התורה, או בפרד"ס החיים. השגה יכולה להיות הבנה חדשה פרטית - או גלוי שיטה רוחנית שלמה. השגה בשכל היא תוצאה של למוד מאומץ, בסוגיה מסוימת: "יגעת ומצאת - תאמין". הלומד על ידי יגיעתו גורם לנחת רוח בשמים ומשם שולחים לו הבנה חדשה.

השגה בלב היא תוצאה של עבודה עמוקה יותר: ההתבוננות. זאת השגה בדרך לרוח הקודש והנבואה. בתחילת הדרך השגת הלב עמומה וכהה: מן אספקלריה שאיננה מאירה. בהתמדה עצומה הופכת השגת הלב לודאית: ובדרגתה העליונה: לאספקלריה המאירה. האדם לא צריך לשאוף להשגת הלב: היא תופיע מעליה ברגע שיתאמץ לעבוד את השם ית' לשם שמים. רצון להשגה - שלא לשם שמים זהו חטא עץ הדעת! סוד הצדיקות דווקא בשלמות הנהגה! הצדיק הוא שלם בהנהגתו: יותר מלמודו, ויותר מהשגתו מקפיד הצדיק על הנהגתו! הנהגה פירושה: כל התהליך הפנימי המלווה את בחירת האדם! הנהגה של הצדיק מזוככת ולשם שמים כחוט השערה! אדם המתבונן על הנהגתו של צדיק צריך זהירות רבה: הרי מרוב ערמומיות דקדושה, הצדיק מנהיג את צעדיו בדרכים נסתרות. נסתרות מהשגת השכל המגושם של האדם הפשוט! הצדיק מקפיד על הנהגתו כי בהנהגתו כל תחבולות המלחמה שלו - במלחמת השם בעמלק! הצדיק האמיתי קשור לכל עם ישראל על פלגיו ועל זרמיו.

וכל נקודה בהנהגתו היא לטובת הכלל והפרט בעולם הזה ולעולם הבא! סגור כלפי שמים! מעלה ניצוצות מעומק השאול! מציאותו הרוחנית האישית כוללת בתוכה את ההויה הפשוטה של האדם הפשוט ביותר, ושל גדול החכמים! מעשיו לשם שמים בהפקרות ועזות דקדושה בלי גבול! מעשה שנעשה על ידי הצדיק במסירות נפש באמונה שלמה, בביטול פנימי שלם, ממתיק את הדינים ומקרב את העולם לתיקונו - אותו מעשה שיעשה על ידי אדם ברמת הנהגה אישית רדודה: לא ייתן כמעט שום פירות, לא ימתיק דינים, ואפילו להפך ר"ל! ההנהגה השלמה איננה מסכת של מעשים טובים בלבד: זו מסכת עמוקה

הכוללת בתוכה את כל סודות הבריאה, ורזי דרוזין בעבודת השם ית' - וראויה להיקף של פירוט ולמוד כמו הש"ס! מעשי צדיקים הם המרכבה! כאשר הפער בין רמת הלמוד, ההשגה, וההנהגה הולך ומתרחב, בדרך כזו שהאדם לומד הרבה, משיג השגות, אך איננו מתקן את ההנהגה בהתאם: התורה הופכת אצלו בהדרגתיות לסם המוות, ר"ל! כמאמר המשנה: "מי שחכמתו מרובה ממעשיו, אין חכמתו מתקיימת"! הפתרון לכך היא לשאוף לעבודה לשם שמים: ללמוד יותר עם הלב ופחות עם השכל - וכל למוד לשלבו ישירות במסכת ההנהגה! כדי לתקן את ההנהגה, האדם צריך להתבונן בחיי הצדיקים, בתורתם ובכל עת לתת את הדעת על דרכם הרוחנית המיוחדת ולהתפלל להתבשם מהם! היצר הכללי אפשר להרבה אנשים ללמוד הרבה, להשיג השגות בהירות אך גרם להם לפגמים דקים בהנהגה אשר הובילו אותם לדיראון עולם ר"ל! "העיקר המעשה" - העיקר ההנהגה! הצדיק מזהה את הצינור הרוחני שלו המיוחד ודרכו מקפיד להנהיג את כל הנהגתו - אפילו המעשה הקטן והשולי ביותר נבחן אצלו לאור צינורו ועל פי דרך הנהגתו. סטייה קלה בהנהגה יכולה לגרום לתוצאות נוראות שהקיפן מי ישער! כאשר האדם מכוון את הנהגתו במדויק, מתוך שקול דעת עמוק, באופן עקבי לתפקידו הרוחני, משמים מנהיגים אותו בהשגחה גלויה: "כפי שהאדם מעורר מלמטה כך מעוררים עליו מלמעלה". כאשר המטרה האלוקית העומדת מול האדם חשובה ביותר לכלל, יתכנו חסרונות מסוימים בהנהגה שמתפקידן להסתיר, בעצם, מעלות יתרות. החסרונות משמשות כהסוואה מפני היצר האורב!

משל הילדים המקפצים

נספר לכם משל: "פעם אחת, עמדו כ- 20 ילדים על שפת מדרכה מוגבהת מהקרקע בגובה של כ- 2 מטר. הם עמדו כאשר פניהם לכיוון הקיר וגבם לכיוון הכביש. עמדו בשורה וקפצו עשו גלגול על הראש, באוויר ונחתו על הכביש, כאשר פניהם לכיוון ממנו קפצו: אכן משחק מסוכן ביותר. לידם ישב אדם מבוגר על הכביש.

אדם נוסף, שראה את המשחק המסוכן מרחוק, ניגש בריצה גער בילדים שיפסיקו מיד את הקפיצות המסוכנות, ואכן הילדים הפסיקו. לאחר מכן, ניגש האדם כולו נרגש, לאדם שישב על הכביש, וגער בו: "איך אתה מרשה לילדים להסתכן כך?".

האיש שישב על הכביש לא רצה בכלל לשמוע את האדם המוכיחו. אך האדם התעקש להוכיחו: "אתה תשמע לי אתה תענה לי כיצד הרשת לילדים להסתכן?". מרוב שהאדם לחץ עליו ענה לבסוף: "הילדים צריכים להתנסות".

האדם המוכיח גער בו שוב: "להתנסות?!, בדבר מסוכן שכזה?!". האיש היושב על הכביש ענה: "לא קרה להם כל רע". המוכיח השיב: "יכול להיות שב- 100 קפיצות לא קרה כלום, אך מספיקה פעם אחת וילד יכול למות מהמכה, או לכל הפחות להישאר נכה לכל החיים! -"אחד ל- 100 זה שום דבר", ענה האיש היושב על הכביש.

האדם המוכיח לא הבין את טיפשות לבו של האיש החסר אחריות כאשר לפתע שם לב: האיש שלא גער בילדים המסתכנים, הרי בעצמו יושב על הכביש, ומרוב שמסכן עצמו בדריסת מכונית, לא מסוגל להבין את הסכנה בה נמצאו הילדים.

ואז צעק עליו: "תזהר, קום מהר, מכונית מתקרבת". בכבודות ומחוסר ברירה, קם האדם שישב על הכביש, ותוך כדי הליכה הפטיר: "באמת ראיתי ילד אחד שב- 1 מ- 100 קפיצות נפל ונפגע קשה". והנמשל: כאשר היצר הרע בא להפיל את האדם ברשתו, הוא מופיע בדרגה בה האדם יכול לזהותו, אך לא בברור. הוא בא לנסותו בהתאם לדרגתו: לכן ברור שבתחום שהוא בא לנסותו האדם פגום בו: לא פגום לגמרי, כי אחרת לא היה כאן בכלל ניסיון אלא נפילה ודאית, ולא לגמרי מתוקן ומבורר, אחרת לא היה כלל ניסיון.

אלא היצר מופיע בערפל מסוים, מותאם לדרגת הניסיון: יתכן שעבור אדם אחר, אשר תיקן זה מכבר דרגה זו, אין כלל כאן עניין של ניסיון. כך במשל: לאדם שהבין מיד את הסכנה בה הסתכנו הילדים המקפצים, לא היה בעניין זה כל ניסיון.

אך האיש שישב על הכביש, שהוא בעצמו הסתכן, כי הוא עדיין לא תיקן עניין זה, לא ראה שום ניסיון, שום סכנה. כי היצר טשטש לו את השיפוט כי הוא היה בעניין זה עדיין בניסיון, תחת "ערפל קרב".

הוא בכלל לא הרגיש בסכנה שבעצמו היה שרוי, ולכן גם תירץ את משחק הילדים בטיעון הנדוש: "הילדים צריכים להתנסות". הוא ראה את הסכנה אך לא לגמרי: חשב שהסיכוי להיפגע קטן. כך היצר מפתה את האדם באזור הדימדומים של בחירתו, היצר אומר: "יכול להיות שאתה עומד לעשות מעשה לא נכון, אבל לא נורא, הסיכוי שתיפגע פיזית, נפשית, רוחנית, הוא קלוש, וההתנסות שווה יותר מהסכנה", "אל תדאג השם ית' רחמן, הוא לא יעזוב אותך גם אם תפגום, במיוחד שהכוונה שלך היא טובה, לצורך ברור, התנסות, התפתחות, אל תדאג מכסימום תעשה תשובה, הרי תמיד תוכל לתקן... 'וכו'. ישנן שלוש דרגות בהתייחס לניסיון:

א) הילדים המקפצים: הם אלו שבעצם נופלים ובכלל לא מבינים שהם בניסיון, בסכנה. זו הדרגה שעליה אמרו חז"ל: "אדם עבר ושנה העבירה, נעשית לו כהיתר".

ב) האדם המוכיח: הוא האדם המתוקן שאין עבורו במקרה זה כלל ניסיון אישי, ניסיונו הוא רק בדאגתו לכלל: עליו להבין את דרגתם של הילדים, לדון אותם לזכות, לאהוב אותם, להוכיח אותם, להדריך אותם, להציל אותם.

זהו ניסיון קשה מאוד בפני עצמו: כי האדם המתוקן קנאי לאמת ולא תמיד יש לו את הכלים והסבלנות לרדת לאותם האנשים שרחוקים מדרגתו על מנת להצילם. ניסיון קשה נוסף, הוא יחסו של האדם המוכיח לאיש היושב על הכביש: הרי הוא איש בוגר, לכן המוכיח מצפה ממנו יותר מאשר מהילדים: תמיד מצפים מהאדם שיותר התקרב לאמת להשלים מהר את תיקונו, ואם עדיין הוא מתמהמה בתיקונו, הוא עלול ליצור רוגז בקרב המוכיח.

ג) האיש היושב על הכביש: הוא עדיין מערב טוב ברע והשקפתו לא זכה, אך הוא מרגיש עצמו בעל הבנה, חוש צדק, יושב חזק על עמדותיו, אך לא מבין שמצבו מסוכן ביותר, והבנתו נגועה בפגמים ואינטרסים סמויים. יצרו מפתה אותו להתנגד ולבוז לאדם המוכיח, המתוקן, ואף גורם לו, לאדם היושב על הכביש להחטיא את הרבים, בהתייחסות המופקרת אל הילדים המקפצים. האדם היושב על הכביש, אינו חושש ממכוניות.

הוא חושב שיינצל מהן בקלות: היצר מכניס את האדם החצי מתוקן לשאננות מסוכנת: רק יראת העונש, החריפה, רק הרגשת הסתלקות האור מהנפש לאחר החטא, יכולים לזעזע את האדם במצב זה, לקום ולהיזהר מאוד מליפול שוב.

זהו במשל, השלב בו האיש היושב על הכביש קם מפאת המכונית המתקרבת: רק לאחר החושך הנמשך על האדם לאחר החטא, והפחד מהישנות הנפילה והסתלקות האור פעם נוספת, יכול כאמור לגרום לאדם להיזהר. רק לאחר שהוא רוכש יראת העונש, ומודע לסכנה בה היה שרוי, יכול האיש היושב על הכביש להבין את הסכנה בה היו שורים הילדים המקפצים: רק אז הוא מסוגל להודות באמת, אמנם לא בצורה מושלמת אך מתחילה להיווצר אצלו הבנה נטולת אינטרסים.

על מנת להפיק תועלת אמיתית ומעשית ממאמר קצר זה, על המעין, ללמוד היטב את המשל, על כל פרטיו, לאחר מכן, יש ללמוד את הנמשל, ולאחר מכן יש לבחון מקרים מחיי היומיום. אם האדם יתעמק בכל פרטי המשל, הרי שבי"ה, יתגלו לו עוד כללים במלחמת היצר.

העבודה שבלב

א) ככל שהנשמה של האדם יותר גבוהה, שורשה יותר אצילי, אישיותו יותר מורכבת, עשירה, מלאה בניגודים, ועבודתו הפנימית יותר קשה, יותר אינטנסיבית ותובענית כן עליו לתקן הרבה יותר רבדים בבריאה. האזמל הפנימי של בחירתו חייב להיות יותר מחודד, ולצורך כך, עליו לעבור אין סוף ניסיונות, אין סוף קשיים, אין סוף עליות וירידות. לכן, אם כזו נשמה לך, אל תתפנק, והיה מוכן למסור את כל פנימיותך על קידוש השם, בגשמיות וברוחניות, ודע לך בלי כל ספק שלכך נוצרת, לגדולות, ולא תוכל בשום אופן לברוח מגורלך המיוחד. וזכור: "אין לאדם מנוחה אלא כאשר הוא מחובר לשורשו ומבצע את תפקידו".

ב) בכל רצון, מחשבה, דיבור או מעשה, יש חלק טוב ובריא, אך יתכנו בהם חלקים הזקוקים לתיקון, ליטוש, ברור והעלאה. לכן למרות שהופעתם בנפשך מכבידות על שלוותך, היה סבלני!! אמץ את הטוב שבהם, והנח את הפסולת. הטוב יעלה אותך למרומים, והפסולת ממילא תיעלם, הרי זהו תיקונה.

ג) כל המפלצות שאורבות בנפשך הן לצורך עבודתך הרוחנית, לכן דבר ראשון: אל תיבהל, דבר שני: טפל בהן, למד את מה שהן באו ללמדך! ד) הזהר מאוד מכל מיני השפעות, ובמיוחד מהשפעות רוחניות. לא די בכך שהספר בו אתה למד קדוש, חשוב שהוא יהיה מתאים לך. היות ומצבך הרוחני נזיל, ובכל רגע אתה בדרגה אחרת, יתכן שבזמן מסוים, ספר כלשהו מעלה אותך, אך בזמן אחר גורם לך לירידה. לכן פתח את הקשב הפנימי ודע להתאים את ההשפעה, למצבך המשתנה. היה עירני. בכל כלי האור מצטייר אחרת.

ה) כאשר אתה מפחד, תבקש בפיך: "ריבונו של עולם הפוך פחד זה (לפרט אותו) ליראת שמים!". כאשר מופיעה אהבה לא מתוקנת בנפשך, אמור: "ריבונו של עולם הפוך אהבה זו, לאהבת השם ית!". כאשר אתה עצוב תאמר: "לך מפה יצר רע ואכזר. "כאשר אתה נהנה תאמר: "אני אוהב אותך ריבונו של עולם, תן לי לשמוח וליהנות רק לשם שמים".

ו) 4 כוונות תכוון בכל תפילה: א) שכולם יתקרבו לשם ית'. ב) שכל היהודים יהיו מאוחדים אחדות מוחלטת. ג) שכל היהודים ילמדו את כל פרד"ס התורה. ד) שכל היהודים יעלו ויתיישבו בכל ארץ ישראל. הרי ב- 4 כוונות אלו כוונת לשלמות הקשר של כל הבריאה עם הבורא ית', שלמות העם, שלמות התורה, ושלמות הארץ.

ז) כאשר האדם מרגיש מלא פחדים, דמיונות, חרדות, מחשבות טורדניות, מחשבות ייאוש, עליו לחשוב ולהתרכז חזק בכל כוחו בדמותו של דוד המלך, להזדהות עם כל הסבל הפנימי שהוא עבר, כפי שמשמע מספר תהילים. ומתוך התקשרות נשמית זו עם דוד וסבלו, ממילא כל הסבל הפנימי של האדם יקבל, ברור, תיקון והעלאה.

ח) האדם צריך לשאוף לדבקות בלתי פוסקת עם הבורא ית'. אם האדם יתאמץ בכל רגע לחשוב: "במה אוכל לעשות נחת רוח לשם ית'", הרי במשך חודשים מספר, יהפוך ב"ה, לצדיק.

ט) אמור בכל עת: "אוי ריבונו של עולם משכני אחרוך נרוצה" אוי ריבונו של עולם, אוי ריבונו של עולם ולהתרכז חזק בכל כוחו בדמותו של דוד המלך, להזדהות עם כל הסבל הפנימי שהוא עבר, כפי שמשמע מספר תהילים. ומתוך התקשרות נשמית זו עם דוד וסבלו, ממילא כל הסבל הפנימי של האדם יקבל, ברור, תיקון והעלאה.

י) ההתבוננות באותיות שם השם: י-ה-ו-ה מביאה את האדם לשלווה, ולדבקות. היא סגולה אדירה לטהור המחשבה, ולגירוש רגשות קודרים.

יא) ההתבוננות באותיות שם השם: ש-ד-י, מביאה את האדם לאמונה ולשמירה מכל מיני מזיקין, נפשיים, רוחניים, וגשמיים.

יב) כאשר האדם עצוב עליו לבדוק במה פגם. ולנסות לתקן. אם האדם יבקש יגלו לו משמים מה עליו לשנות. ברגע שהאמת תופיע בנפשו, השמחה תמלא את רוחו, וזהו סימן מובהק שתשובתו עושה רושם למעלה.

יג) אם נסית לתקן פגם מסוים במשך זמן ממושך, ולא עלה בידך, אל תתנעם: כמה סיבות עמוקות לדבר: 1) יתכן ומצבך יכול להיות גרוע יותר, אך משמים מרחמים עליך שעל כל פנים לא תדרדר יותר ר"ל. 2) עליך לעסוק יותר בחכמת האמת, ולהתפלל שיגלו לך משמים מהו הפגם, מה שורשו, מה תיקונו. 3) יתכן והפגם קשור לפגמי הדור ולכן דורשים ממך מאמצים רבים, בלתי פוסקים, על מנת שבכל פעם שאתה מתעורר לתקן ייווצר בזכות מאמציך זכות לתיקון נשמות נוספות על פי הכלל: "כל ישראל ערבים זה בזה". 4) זכור: "כל מה שהשם ית' עושה, עושה לטובה".

יד) כפי שקיים קשר הדוק ומהותי בין הגוף לנפש, כך קיים קשר הדוק ומהותי בין נפש האדם לבין העולמות הרוחניים, העליונים: לכן אמרו חז"ל: "במקום שהמחשבה שלך שם אתה". זהו הסוד של כוונות האריז"ל: כוונת האדם בליבו ובשכלו, פועלות בעולמות העליונים, ומורידות שפע, חיות ותיקון לכל הבריאה, או להפך ר"ל.

היות וכל הבריאה נבראה בהתאם לכללי חכמת הקבלה, הכוונות הקבליות מותאמות לצרכי תיקון ותחזוק העולמות, ולכן הכלל: "סוד השם ליראיו", ואין מגלים רזי תורה אלא לתלמיד הגון, לחכם המבין מדעתו, ובצנעה.

טו) אם תתבונן ברצונות, במחשבות, ברגשות, ובדמיונות, שבדור, תוכל לגלות את פגמי הדור, ותוכל לבקש רחמי שמים לתיקונם.

טז) מצפים מדור זה שיתפתח לרמה רוחנית כזו, שכל אדם יראה בנפשו מעבדה לברור, תיקון והעלאה של הבריאה. כי המציאות הפנימית של האדם היא משקפת את תיקונו במדויק.

יז) כל צדיק מהווה צינור רוחני מיוחד, מעשי חייו, תורתו, הנהגותיו משקפות נאמנה, את תפקידו, שורש נשמתו, ודרכו המיוחדת בעבודת השם ית'. היות וזכינו לצדיקים בכל הדורות, אשר זיכו אותנו בספריהם הקדושים, הרי שמוטלת עלינו החובה הנעימה ללמוד בכל ספריהם: כך נגרום שאותו שפע מיוחד לאותו צינור של אותו צדיק ימשיך להמשיך לעולמנו אנו, ויבשם את נשמותינו בזיו השכינה הספציפי והמיוחד שלו.

הלמוד בכל ספרי הצדיקים כה חשוב לתיקון הבריאה, להשפעת אהבת חינוך בין הבריות, לביטול גזרות ולקרוב הגאולה, שהיצר הרע הכללי מאוד מעונין שכל אחד ילמד רק את הצדיק הקרוב אליו ביותר וימנע מהלמוד הכללי הנ"ל.

התאמת בני הזוג - סבות לבעיות שלום בית ואפשרויות תיקון

א) מוסד הנישואין, אינו דרך חיים משותפת להבטחת המשך קיום העולם בלבד, הוא מהווה תיקון לחטא אדם וחוה וכל ההלכות הקשורות לנושא ברית הנישואין אפשר למצוא את סיבתן, שורשן, וטעמיהן, בפרטי הפרטים של חטא אדם וחוה.

ב) כל העולמות, בכל הרמות, מהרוחני ביותר ועד הגשמי והמגושם, בנויים בתבנית אחידה של שלוב מדהים בין זכר לנקבה, בין משפיע למקבל, בלי תבנית זו אין לעולם קיום כלל אפילו לרגע, לכן ברמות הרוחניות הגבוהות העברת השפע אינה תלויה במעשי האדם, והעולם מתקיים ברחמים רבים, גם כאשר אין זכות, אבל זאת עלינו לדעת: זהו קיום בצמצום, בהסתר, הגורם סבל לא רק למקבלים, אלא למשפיעים, אשר מטבעם חפצים להשפיע וכאשר מפאת חוסר הזכות נמנעת מהם האפשרות להשפיע, כי המקבלים אינם ראויים, על כך נאמר: "בכל צרתם לו צר", "ויותר מאשר העגל רוצה לינוק, פרה רוצה להיניק".

צא ולמד מאברהם אבינו אשר הכאב על חוסר האפשרות להשפיע גבר הרבה על הכאב הפיזי שנגרם לו עקב ברית המילה, ושלח את אליעזר לפרשת דרכים, לנסות ולמצוא אורח עליו יוכל להיטיב. ולכן, מוסד הנישואים לא נובע מצורך חברתי - ארגוני - קיומי בלבד, אלא משורשים רוחניים עמוקים ביותר, ממש כתבנית בריאת העולמות.

ג) התאמת בני זוג זו מלאכת מחשבת שריבון העולמים עוסק בה מאז ברא את העולם. האיש והאשה שני הפכים המה, המשלימים זה את זה, המסוגלים לעזור בתיקון באופן הדדי, לכן יצר הרע לא פעם נכנס כשותף פעיל, גלוי או סמוי וגורם להרס במקום לתיקון. כאשר אין שום דרך לתקן, והפגמים עולים על התיקונים, לפעמים עדיף פרוק של ברית הנישואין, כי מטרתה תיקון ולא להפך.

ד) בזוג מאושר בני הזוג עוזרים זה לזו, מעודדים, ואם אחד נופל השני מקים אותו, ולא נגרר אחריו לשליליות. ואם להפך אז להפך.

ה) 4 דרגות בהתקשרות בין בעל לאישה:

1) כאשר הבעל משפיע, מעונין בקשר, דואג לאישתו, ואישתו מחזירה לו אותו טיב של יחס. זהו המצב האידיאלי, הגורם לשני בני הזוג לגדול ולהתפתח למלוא קומתם הרוחנית. למצב זה ניתן להגיע לכתחילה כאשר ההתאמה מושלמת במאת האחוזים, או כתוצאה של עבודה רוחנית רצינית ביותר, גם כאשר ההתאמה לא מושלמת לכתחילה. מצב של התאמה מושלמת לכתחילה אשר הולך ומתחזק כתוצאה של עבודה רוחנית הדדית אמיתית יגרום בסופו של דבר להשראת השכינה בין בני הזוג. היות שזהו המצב הרצוי של תיקון, היצר הרע מאוד ישתדל למנוע את ממושו.

2) כאשר הבעל משפיע, מעונין בקשר, דואג לאישתו, אך אישתו, לא מחזירה ביחס שווה: מצב זה הפיך לכיוון החיובי בתנאי שהבעל ינסה להבין מה צרכיה האמיתיים של אישתו שטרם הצליח למלא כהלכה, ואז בהשתדלות אמיצה וממושכת ישנו סיכוי לשינוי, אם כי יתכן שלאחר זמן המצב יחזור לקדמותו. מצב של חוסר הדדיות בקשר, המתמשך למרות ניסיונות רציניים לתיקון מצביע על כך שהזוג לא מתאים מבחינה של ההרכב הנפשי ואז הברירה היא: או להשלים עם חוסר השלמות, לא להתמרמר ולא למרמר, או להתגרש. כאשר חוסר שביעות הרצון של האישה הוא מתמשך, והדבר מתחיל לגרום לדיכאון, מרירות, ומרד, אזי עדיף להתגרש לפני שהמצב יתדרדר לחטא של חוסר נאמנות, ר"ל.

3) כאשר האישה מעונינת בקשר, דואגת לבעל מעניקה לו חם, אהבה, אך הבעל לא מעונין לקבל, ולא מחזיר יחס מתאים. מצב כזה הפיך לכיוון החיובי בתנאי שהאישה תנסה

להבין מהן צרכיו האמיתיים של הבעל אשר טרם סיפקה כיאות, ותשתדל לשנות התנהגותה לכיוון המתאים. מצב שלילי מתמשך מסוג זה, עלול לגרום לנזק נפשי לאישה, הרגשה של "לא רצויה", יכול לגרום לאלימות מילולית או פיזית מצד הבעל או לחפש תחליף מחוץ לנישואין מצד הבעל, כל אלה יכולות להיות אינדיקציות חיוביות לגירושין, בתנאי שהתנסו קודם לכן בניסיון להשכין שלום בית על ידי גורם מיומן ומנוסה.

4) מצב בו אף אחד מבני זוג לא מעוניין להעניק, לא מעוניין בקשר אמיתי, כל אחד פונה לדרכו. מצב זה בלתי תקין לחלוטין, מבחינה רוחנית ועלול לגרום לחטאים, קלקולים, עוולות, במקום לשמש כמודל של תיקון הבריאה ותיקון חטא אדם וחווה יכול לגרום לקלקולים הולכים וגדלים. גם הימצאותם של ילדים בקרב זוג במצב זה, לא יתרום לילדים בריאות נפשית ורוחנית אלא להפך: יגרום להם להפנמה מעוותת של מוסד הנישואין ולאפשרות של חיקוי שלילי בעתיד, כחלק מההזדהות שילד מזדהה עם הוריו. מצב זה הוא הפיך בתנאי שהזוג יעבוד עבודה רוחנית מאומצת וממושכת, דבר שלא כל כך מצוי. מצב זה מצביע על חוסר התאמה מהותית לכתחילה, וברוב המקרים גירושין עדיפים על המשך הסבל והקלקול.

ו) תתכן התאמה מושלמת בכל המשורים: נפש, רוח ונשמה, או חלקית. כאשר בעל ואישה שונים זה מזו יתכן והם משלימים אחד את השני, אך אם השוני גדול מדי, זהו סימן מובהק של חוסר התאמה ומצביע לא פעם על קשיים העתידים להתגלות.

ז) מאוד חשוב לתת את הדעת על ההתאמה במזג: שני בני זוג בעלי מזג חם, עלולים למצוא עצמם בחיים מלאים במריבות וכעסים, ר"ל. ומאידך: שני בני זוג בעלי מזג קר עלולים למצוא עצמם במערכת נישואין מנוכרת: בחיים מקבילים ולא יחד.

ח) חשוב ביותר לבדוק האם המטרות משותפות: גם במישור הגשמי וגם ברוחני.

ט) תקשורת טובה, הוא יסוד חשוב ביותר להצלחת הנישואין, ותקשורת טובה בנויה על התעניינות כנה ועמוקה ברצונות בנות הזוג, בקשיים, בתקוות.

י) כלל גדול, ידוע אך לא תמיד בשימוש: לא מעירים לבנות זוג שום הערת בקורת לפני הזולת: קוראים לו הצידה ושם פותרים את המחלוקת.

יא) מחמאה, מתנה, הפתעה, מילת עידוד, חיוך, כתריס בפני בעיות שלום בית.

יב) אין מתחננים עם בנות זוג על מנת לשנותם: אם נראה לך בעליל שעל מנת להיות מרוצה מבנות הזוג עליוה, להשתנות במספר תחומים, סימן מובהק הוא שהזוג לא מתאים, ולא נכנסים לפרויקט כזה לכתחילה.

יג) לעיתים קרובות מדי האדם מתאהב בדמות דמיונית שהוא יצר והלביש על בן-בת הזוג.

יד) מאוד חשוב למנוע השפעות חיצוניות על חיי הזוג: משפחה, חברים, כבודם במקומם מונח, רק במקומם.

טו) מציאת חן, תמימות, חסד, מסירות נפש ואמינות כתריס בפני בעיות שלום בית.

טז) אהבת הצעירים: רצון לקבל, אהבת הבוגרים: רצון להשפיע, להעניק.

יז) לפעמים יצר הרע מעורר אחד מבני הזוג להקפדות יתר בענייני תורה, וכל כוונתו לגרום צער, פרוד, השפלה ושנאת חנם, ר"ל.

יח) "על כל פשעים תכסה אהבה", חשוב מאוד לדעת לבקש סליחה, ולא פחות לדעת לסלוח!

מסירות נפש

א) אין לעולם קיום בלי מסירות נפש. העולם נברא לצורך מסירות הנפש. העולם הוא מזבח עליו ימסור האדם את נפשו בחדווה. ב) מסירות הנפש תהפוך ממצב נדיר, למצב התדיר של

האדם, ואז יגיע סוף תיקונו. ג) ישנה מסירות נפש מצד הקדושה, ומצד הטומאה. ד) על מנת להגיע למסירות נפש דקדושה, ובאמת, יש צורך בעבודה רצופה של חיים מלאים של מעשי מסירות נפש קטנים, נסתרים, כואבים. אך יש הזוכים בעת רצון מיוחדת למסור נפשם ולקנות את עולמם בשעה אחת.

ה) האדם הרגיל חי חיי פינוק מוחלטים, ולא מתקרב כלל למצב של מסירות נפש. על מנת לזכות בכך: יש לעבוד בכל הכוחות, עד כלות הנשמה, במאמצים הולכים וגוברים בהתמדה, ללא קפיצות דרך, ללכת עד הקצה האחרון של כוחות הגוף והנפש, ולעצור כמה צעדים לפני הסוף, לפני שיופיע היצר וינסה לגנוב את כל ההישגים על ידי שיכשיל את האדם בכעס, גאווה, תשישות, וקלות ראש.

ו) האדם צריך לחנך את רצונו, מחשבתו, רגשותיו, דמיונו, דבורו, ומעשיו בהדרגתיות אך בהתמדה, לשמש רק בגבולות תפקידו הרוחני המיוחד: אז ורק אז, הוא מתקרב למסירות נפש אמיתית ומדויקת.

ז) כאשר האדם מתחבר עם פנימיותו, מגלה את תפקידו. כאשר מגייס את כל כוחותיו, להוציא מהכוח אל הפועל את תפקידו, עולה על המסלול הנכון של מסירות נפש. מסירות כזו היא מתמשכת ומאוזנת וכוללת בתוכה פשרות רבות, שהן בעצמן מהוות את המבחנים האמיתיים של מסירות הנפש. ח) אדם עם מסירות נפש אמיתית הופך כמעין המתגבר, והשם ית' מחדש לו את כוחותיו, מתחנה לתחנה, ממדרגה למדרגה: "קווי השם יחליפו כוח", "וצדיקים ילכו מחיל אל חיל".

ט) כאשר האדם מגייס את כל כוחותיו במסירות נפש לשרת את מלחמת הקדושה, מופיעה רוח הקודש. י) דרגת מסירות הנפש חייבת להתחדש בכל עת. לפעמים היצר משכנע את האדם שהוא כבר הגיע לדרגה הנדרשת במסירות נפש, על מנת לגרום לו לחדול ממאמציו, ולקלקל לו את ההישג. כך ניסה היצר לשכנע את אברהם אבינו, ע"ה, שכביכול מספיק שניסה להקריב את יצחק ואין צורך להמשיך, אך אברהם הבין את תחבולתו, ושלח את ידו למאכלת, במסירות נפש אינסופית, עד שהדבר גרם להתערבות מלמעלה, שמנעה את ביצוע העקידה!

יא) מסירות נפש בלמוד התורה מתקנת את האדם, ואת כל העולמות. יב) לחדול מרצון, מחשבה, רגש, דמיון, דבור ומעשה לא כשרים זאת מסירות נפש הגורמת לשמחת הנשמה, לביטול גזרות ולהשראת השכינה.

יג) תחבולה נאה: כאשר האדם מתכנן למסור נפשו על דבר שבקדושה, היצר ינסה למונעו, ינצל את התלהבותו על מנת לצייר לאדם שהמעשה הנעלה קשה מדי, כמעט בלתי אפשרי. במקרה כזה על האדם לתת ליצר את ההרגשה שבאמת השתכנע לחדול מבצוע המעשה הטוב: עליו ממש לפנות לדברים אחרים, ענייני חול וכדומה, ואז בבת אחת להתנער ולגשת בעוצמה ובפתאומיות לביצוע אותו מעשה הטוב במסירות נפש. היצר לא יוכל לעמוד בפניו.

יד) יש כלל: "כפי שהאדם מעורר מלמטה, כך מעוררים עליו מלמעלה". אם האדם מתמסר באופן קבוע במסירות נפש, לתיקון עצמו והעולם, משמיים ירעיפו עליו שפע, ברכות, קדושה, בלי גבול ומידה. טו) הסוד של המלחמות: מסירות נפש. טז) האדם צריך למסור את נפשו על אהבת ישראל, אהבת האמת, אהבת התורה, אהבת הארץ, אהבת השם ית'.

יז) אם בני אדם היו מפתחים את דרגת מסירות הנפש שלהם בכל עיסוקם, לא היה צורך במלחמות. יח) על האדם המפתח את יכולת מסירות הנפש, להיזהר ביותר מלדון את הזולת לחובה. עליו להיזהר מקפדנות, כעס ואכזריות: האדם המתוקן מוסר את נפשו בכל עת, בשמחה, בשלחה, ובאהבה, אלו הם סימני הכשרות, המעידים שלא הצטרפה למסירות הנפש גאות האדם.

יט) מנגנון ההתמדה ודבקות במטרה של הנפש, שהוא הבסיס המאפשר מסירות נפש מופעל תחילה על ידי היראה, אחר כך על ידי האהבה, ולבסוף על ידי מיזוג של שניהם. כ) מסירות נפש אינה תוקפנות כלפי עצמו או הזולת, אלא ביטול האגו כלפי שמיים! לכן בבית המקדש היו בתחילה מתחרים הכוהנים על ידי ריצה על כבש המזבח, כדי לזכות ראשונים בעבודת הקודש, עד המקרה בו קרה שהכוהנים רצו, אחד דחף את חברו וזה נפל וניזוק. מאז התקינו חכמים שיזכו הכוהנים לעבודת הקודש על ידי הגרלה בפיס!

כב) לסבול דעת כולם זאת מסירות נפש! כג) האדם החפץ להיות עבד השם ית', צריך לנהוג בכל ענייניו במידת האצילות. דבר זה ידרוש ממנו מסירות נפש מתמדת. כד) האדם צריך לחפש ולבנות לעצמו מסלול בחיי הקודש בו יוכל למסור נפשו. מסלול כזה מופיע לפעמים על ידי התעוררות מלמעלה, אך האדם המסור לא ימתין לכך: למד מרבי עקיבא שהצטער כל חייו על כך שלא זכה למסור נפשו על קדוש השם עד שזכה לכך משמיים!

כה) עם ישראל = מסירות נפש! כו) בתהליך של מסירות נפש האדם מתעלה מעל לאינטרסים האישיים שלו. כאשר האדם חי במשך זמן רב במסירות נפש מתמדת, ישנה כזו הזדהות עם צרכי שמיים, שהם הופכים להיות האינטרסים האישיים שלו, ואי קיום "אינטרסים" אלו, גורמים צער לאדם ממש בבשרו.

כז) האדם האמון על מסירות נפש חייב לדעת להתאים את האור לכלי. לדעת מתי ללחוץ ומתי להרפות, מתי להקפיד ומתי לוותר. ובכך מסתכמת מלחמת היצר שלו: להיות זהיר שהיצר לא יתלבש על מסירות נפשו ויגרום על ידה לנזק.

כח) עם ישראל מהווה קומה שלמה, המחולקת לשלושה חלקים: ראש, תוך, סוף: כאשר כל חלק מתחלק שוב לחלוקה פנימית של: ראש, תוך, סוף. האחריות הנדרשת מהאדם היא בהתאם להשתייכות נשמתו לאחת משלושת החלקים הללו, כאשר מעשי האדם השייך לבחינת ראש, ישפיעו בהכרח על כל הקומה.

לכן אמנם לעיתים נדרשים גדולי ישראל למסירות נפש אישית, אך עליהם לדעת שמסירות זו שלהם הינה בעצם כללית. לכן עליהם לאמוד נכונה את המרחק הרוחני המפריד בין דרגתם הרוחנית, לפני ואחרי מסירות נפשם החדשה, משאר המון בית ישראל. אם המרחק רב מדי, יכולים להיווצר ח"ו קיטרוגים על עם ישראל ולכן על אותם הגדולים הברירה: או לחדול מאותה מסירות(ולכך נדרשת מסירות נפש עוד יותר גדולה! או להסתיר את מעשיהם היטב! הכלל: "והיו עיניך רואות את מוריד", חל לא רק על התלמידים, אלא על החכמים לשמור שעדיין יהיו במרחק רוחני שכזה מהדור, שהדור יוכל לראות אותם, ולהתבשם מדרגתם. ואם הדור לא זוכה להתעלות מתאימה, עליהם לדאוג לכך, על ידי הפצת תורתם ברבים, בלשון מובנת, בענווה, ולשמור על כלל הברזל: "להיות מעורבים עם הבריות"! מה יקרה לצאן שהרועים רצים קדימה והצאן נשאר הרחק מאחור?

למוד - השגה - הנהגה

למוד: כפשוטו - למוד התורה. הלמוד מקנה ידע על תורת השם ית' - אם הוא לשם שמים - מזכך את האדם. בלמוד האדם מבין בשכלו את אשר נכתב או נאמר על ידי חז"ל. השגה: זהו תוכן חדש: "חידוש" - אור אלוקי חדש שחודר לנפשו של האדם: ההשגה יכולה להיות בפרד"ס התורה, או בפרד"ס החיים.

השגה יכולה להיות הבנה חדשה פרטית - או גלוי שיטה רוחנית שלמה. השגה בשכל היא תוצאה של למוד מאומץ, בסוגיה מסוימת: "יגעת ומצאת - תאמין". הלומד על ידי יגיעתו גורם לנחת רוח בשמים ומשם שולחים לו הבנה חדשה.

השגה בלב היא תוצאה של עבודה עמוקה יותר: ההתבוננות. זאת השגה בדרך לרוח הקודש והנבואה. בתחילת הדרך השגת הלב עמומה וכהה: מן אספקלריה שאיננה מאירה. בהתמדה עצומה הופכת השגת הלב לודאית: ובדרגתה העליונה: לאספקלריה המאירה. האדם לא צריך לשאוף להשגת הלב: היא תופיע מעליה ברגע שיתאמץ לעבוד את השם ית' לשם שמים. רצון להשגה - שלא לשם שמים זהו חטא עץ הדעת! סוד הצדיקות דווקא בשלמות הנהגה! הצדיק הוא שלם בהנהגתו: יותר מלמודו, ויותר מהשגתו מקפיד הצדיק על הנהגתו! הנהגה פירושה: כל התהליך הפנימי המלווה את בחירת האדם! הנהגה של הצדיק מזוככת ולשם שמים כחוט השערה! אדם המתבונן על הנהגתו של צדיק צריך זהירות רבה: הרי מרוב ערמומיות דקדושה, הצדיק מנהיג את צעדיו בדרכים נסתרות.

נסתרות מהשגת השכל המגושם של האדם הפשוט! הצדיק מקפיד על הנהגתו כי בהנהגתו כל תחבולות המלחמה שלו - במלחמת השם בעמלק! הצדיק האמיתי קשור לכל עם ישראל על פלגיו ועל זרמיו. וכל נקודה בהנהגתו היא לטובת הכלל והפרט בעולם הזה ולעולם הבא! סנגור כלפי שמים! מעלה ניצוצות מעומק השאול! מציאותו הרוחנית האישית כוללת בתוכה את ההוויה הפשוטה של האדם הפשוט ביותר, ושל גדול החכמים! מעשיו לשם שמים בהפקרות ועזות דקדושה בלי גבול! מעשה שנעשה על ידי הצדיק במסירות נפש באמונה שלמה, בביטול פנימי שלם, ממתיק את הדינים ומקרב את העולם לתיקונו - אותו מעשה שיעשה על ידי אדם ברמת הנהגה אישית רדודה: לא ייתן כמעט שום פירות, לא ימתיק דינים, ואפילו להפך ר"ל! ההנהגה השלמה איננה מסכת של מעשים טובים בלבד: זו מסכת עמוקה הכוללת בתוכה את כל סודות הבריאה, ורזי דרוזין בעבודת השם ית' - וראויה להיקף של פירוט ולמוד כמו הש"ס! מעשי צדיקים הם המרכבה! כאשר הפער בין רמת הלמוד, ההשגה, וההנהגה הולך ומתרחב, בדרך כזו שהאדם לומד הרבה, משיג השגות, אך איננו מתקן את ההנהגה בהתאם: התורה הופכת אצלו בהדרגתיות לסם המוות, ר"ל! כמאמר המשנה: "מי שחכמתו מרובה ממעשיו, אין חכמתו מתקיימת!" הפתרון לכך היא לשאוף לעבודה לשם שמים: ללמוד יותר עם הלב ופחות עם השכל - וכל למוד לשלבו ישירות במסכת הנהגה! כדי לתקן את ההנהגה, האדם צריך להתבונן בחיי הצדיקים, בתורתם ובכל עת לתת את הדעת על דרכם הרוחנית המיוחדת ולהתפלל להתבשם מהם!

היצר הכללי אפשר להרבה אנשים ללמוד הרבה, להשיג השגות בהירות אך גרם להם לפגמים דקים בהנהגה אשר הובילו אותם לדיראון עולם ר"ל! "העיקר המעשה" - העיקר הנהגה! הצדיק מזהה את הצינור הרוחני שלו המיוחד ודרכו מקפיד להנהיג את כל הנהגתו - אפילו המעשה הקטן והשולי ביותר נבחן אצלו לאור צינורו ועל פי דרך הנהגתו.

סטייה קלה בהנהגה יכולה לגרום לתוצאות נוראות שהקיפן מי ישער! כאשר האדם מכוון את הנהגתו במדויק, מתוך שקול דעת עמוק, באופן עקבי לתפקידו הרוחני, משמים מנהיגים אותו בהשגחה גלויה: "כפי שהאדם מעורר מלמטה כך מעוררים עליו מלמעלה". כאשר המטרה האלוקית העומדת מול האדם חשובה ביותר לכלל, יתכנו חסרונות מסוימים בהנהגה שמתפקידן להסתיר, בעצם, מעלות יתרות. החסרונות משמשות כהסוואה מפני היצר האורב!

**כיצד מפעיל היצר הרע את המנגנון: בדיקה עצמית - קינאה - רגשי
נחיתות - גאווה - סילוף האמת - יצירת תוכנית פעולה לא מציאותית -
כישלון - ייאוש**

מטרת היצר להרוס את האדם: לגרום לו כמה שיותר סבל, ובמידת האפשר לאבד אותו מהעולם הזה - ומהעולם הבא. כל האמצעים כשרים בידי להשגת המטרה. התכנונים שלו הם לא פעם ממש לטווח ארוך. יש ללמוד תחילה את דרכי פעולתו במה שנוגע לפרט - על מנת לרכוש מאוחר יותר כללי זיהוי ולוחמה עם היצר הכללי הנלחם נגד עם ישראל. בנוגע לנושא המאמר: תחילה אומר היצר לאדם: "תתבונן על עצמך - דע מי אתה, מה אישיותך, הרי זה הדבר הנחוץ לך ביותר". אין מה לומר על כך שבשלב זה היצר צודק: באמת על האדם להכיר את עצמו.

חיוני - מכל הבחינות. אך על אמת פשוטה זו היצר ירכיב תוכנית שטנית לפגוע סופית באדם. לאחר שהיצר הפנה את תשומת לבו של האדם לחקור את פנימיותו, יאמר לו: "אתה רואה - אתה לא מספיק חכם כמו שחשבת: תראה את חברך: הוא הרבה יותר חריף ממך, מעמיק, יש לו זיכרון חזק: תמיד מבין הכל בן רגע - ואתה: אפס, ממש כישלון: אין לך תפיסה, לא זיכרון, כמה שתתאמץ לא תוכל להשיג את רמתו". כאן כמובן, אנו מנסים לתת דוגמא בלבד, אך ניתן ליישם מנגנון זה על תכונות נפש שונות: לא רק על כשרון שכלי. לאחר שהיצר גרם לקנאה להתעורר - גרם גם לרגשי נחיתות: השקר הגדול הוא שבעצם שום אדם לא שווה כלום: הרי כל כשרונות האדם משמיים וכן רגע חכם הופך טיפש ואין עצה כנגד השם! אך האדם שכבר הולך בתוך המלכודת שהיצר טמן לו - ממשיך מבלי לדעת לאיזה פח מובילים אותו.

היות וטבע האדם לשאוף לשלמות - ואין כוח באדם להרגיש עצמו נכשל - כי הרי כל ענף שואף להידבק בשורשו, ושורש האדם הוא הבורא ית' - כליל השלמות, לכן לא יסבול טבע האדם להרגיש נחות! מכאן היצר מעורר את גאות האדם כתגובת נגד לרגשי הנחיתות: הגאווה שקר היא, כי על מה יש לאדם להתגאות? - אך זהו פיצוי נפשי לרגשי החידלון שהאדם הרגיש בשלב הקודם.

היצר אומר לאדם: "בכל זאת אני יותר חכם ממנו, הוא רק עושה רושם הבחור הזה, ולא רק שאני חכם ממנו, אלא ערמומי אני, יודע לשרוד, כוחי במוותני, ואני אראה לו ולכולם כמה אני שווה".

מובן שהיצר מדבר עם האדם בגוף ראשון, וכך גורם לאדם לזהות עצמו עם היצר ומנטרל את היכולת להתנגד לו. לאחר שהאדם מתגאה גם מגיע לסילוף האמת: הרי בעצם באמת יתכן שחברו כשרוני ממנו, והאדם משכנע עצמו שלא כך: זהו שקר עצמי מסוכן ביותר: כמה תלמידים נפלו לדמיון שהם גדולים מרבים ויצאו לדיראון עולם! כמה אנשים פרשו מעבודת שכיר כי היצר לחש להם שהם המחזיקים את עסק בעל הבית, ובודאי יצליחו הרבה יותר ממנו, אם רק יהיו עצמאיים - ניסו ופשטו רגל במהרה, ונכנסו לחובות אין קץ ר"ל ! ? ! סילוף האמת הוא הבסיס הבטוח ביותר לנפילה אדירה! לאחר שהאדם התגאה, סלף את האמת, מגיע השלב ליצירת תוכנית פעולה דמיונית שתכניס את האדם לשלב הסופי של המלכודת: כשלון נורא - ולאחר מכן: כעס וייאוש סופי ממנו לא יוכל האדם לצאת, ויאשים את כל העולם זולת את יצרו הרע! כמובן שהאדם המיומן מסוגל, ב"ה, כלל לא לפול במלכודת לכתחילה.

אך בכל אופן בכל שלב, האדם מוזמן לעצור את נפילתו, לזהות את שונאו - היצר - ולהלחם בו! הדרך הבטוחה להינצל ממנו: כאשר האדם מתחיל להתבונן בפנימיותו עליו לעשות זאת רק לשם שמיים: רק לשם תיקון ועל מנת לעשות נחת רוח ליוצרו - ולא ליצרו! בכל פעם שהאדם מרגיש שמתעוררות תכונות אופי שליליות כגון: קינאה, רגשי נחיתות, גאווה, עצבות, ייאוש, וכו': עליו להיות עירני כי היצר כבר בפעולה! בשלב מאוחר יותר יוכל ללמוד הרבה מהתעוררות תכונותיו השליליות: במקום לפול בהן - ישתמש בהן לשם שמים, כאברהם אבינו שהפך יצר רע - לטוב! על ידי התעוררות המידות השליליות, האדם שיודע לעבוד את השם ית' בשני היצרים, לא נופל, אלא מנצל את מידותיו השליליות כדי להגיע לשפלות ולבטול האגו - כלפי שמים! מהקינאה - לומד מה פגום אצלו ומה חסר משלמותו! מהכעס לומד כיצד לרכוש בטחון בשם ית' - במקום לרצות לנהל את העולם, הוא מפתח קשב פנימי ולומד כיצד השם ית' מנהל את העולם ואת פלאי ההשגחה הפרטית! מהעצלות - מגיע למסירות נפש.

מהקמצנות - לחסד! ומקיים בכל רגע את הציווי: "להפוך מר למתוק - וחושך לאור! אשריהם הצדיקים שמנצלים את היצר הרע - במקום שהוא ינצל אותם!

מפתח להבנת בעיות ואתגרי הדור

הדור שלנו מכונה: "הדור האחרון". דור שעתיד, ב"ה, להביא את כל הבריאה לסוף תיקונה. בהתאם לתפקיד נכבד זה - כך האתגרים העומדים לפנינו. אתגרים ובחירות שלא יפסחו על אף אחד מאתנו - נרצה או לא! אנו עומדים בפני ברורים עמוקים: כל הניסיונות שמתנסה עם ישראל הם על מנת לבחון אותנו, על מנת לזכך אותנו, על מנת שידייק בבחירתנו. הבחירה כל כך חשובה ויסודית, שהרי כל הבניין הולך אחר הבחירה. אם האדם והחברה בוחרים נכון, במדויק, על פי האמת הרוחנית - אלוקית המדויקת, הרי העולם יתנהל אחרי בחירה מעולה שכזו, ויגיע בלי ייסורים לתיקונו.

אך כל טעות בבחירה, ותהיה הקטנה ביותר, יכולה לסבך את הדרך, ואנו עלולים לספוג מנה לא קטנה של ייסורים משמיים, ר"ל, הבאים ללמדנו את דיוק הבחירה. על מנת לתת כלים לדור לבחור נכון, יש להרחיב ולהסביר את הכללים עליהם עומד העולם, את כללי ההשגחה העליונה, ומה מצופה מאיתנו. חמישה צירים מרכזיים בבחירת האדם:

(1) קשר האדם עם החיים. (2) קשר האדם עם בורא עולם. (3) קשר האדם עם עם ישראל. (4) קשר האדם עם תורת ישראל. (5) קשר האדם עם ארץ ישראל. ונפרט:

(1) קשר האדם עם החיים: יצר הקיום עם כל הכרוך בכך, הוא התחום הראשון בו האדם נדרש לבחור: האם לחיות? - כיצד לספק את כל צרכי החיים הבסיסיים? - כל הקשור לקיום הפרט והחברה: צורת השלטון, ייצור ושירותים וכו' - כל אלה שייכים לאותו מישור בבחירה. ולא נתמה - מה לענייני החיים ועבודת השם ית' - שהרי מטרת הבריאה היא "שהתאוה ית', שתהיה לו דירה בתחתונים" - הינו בעולם החומר, ועלינו לקדש את החיים ואת עולם החומר!

(2) קשר האדם עם בורא עולם: כאן נדרש האדם לבחור באמונה בבורא ית', או ח"ו, בכפירה בו. דרגת התקרבותו או ריחוקו של האדם מבורא עולם נקבעת על ידי בחירתו של האדם.

(3) קשר האדם עם עם ישראל: היות וכל נשמות ישראל קשורות בשורשן, ותפקיד משותף להן: תיקון הבריאה - הקשר בין היהודים הוא מעצם מהותו מולד. אך ישנה בחירה האם לחזק קשר זה, או ח"ו, להחלישו ולהתעלם ממנו.

(4) קשר האדם עם תורת ישראל: כל יהודי קשור בצורה מהותית - מולדת לתורת ישראל, שהרי ידוע, שלכל יהודי חלק מסוים בתורה. גם כאן הבחירה: האם לחזק קשר זה, או, ח"ו, להתכחש, ולהתעלם ממנו.

(5) קשר האדם לארץ ישראל: עם ישראל יכול לקיים את ייעודו באופן מלא רק בארץ ישראל. ארץ חמדה - ארץ הקודש - מקום בו בחר השם ית' לשכן שמו - מקום לעבודת הבורא - שלעתיד לבוא ישמש את כל העמים לעבוד את השם ית' שכס אחד. לכל יהודי חלק מיוחד בארץ ישראל שהרי הארץ נחלקה לשבטים - וכל יהודי שייך לאחד השבטים.

האדם יכול לבחור לחזק קשר זה ולהוציא אותו מהכוח אל הפועל - או ח"ו - להתעלם ממנו ולהתכחש אליו. בכל חמשת התחומים הללו שמנינו לעיל אפשר להידבק ולהתמסר באופן חלקי - מלא - או כלל לא.

לכל יהודי ישנה בחירה בכל אלה כפרט, ולכל זרם וקבוצת השתייכות ישנה בחירה ככלל קטן - ולכלל עם ישראל ישנה בחירה - ככלל גדול! ההתמסרות וההתקשרות עם חמשת התחומים הללו יכולה להיות: טהורה - לשם שמיים - או ממנעים אגואיסטים. ההתמסרות וההתקשרות צריכה להתקיים ב - רצון - מחשבה - רגש - דבור - ומעשה. יתכן למשל, שאדם מסוים או זרם מסוים בחר להתמקד ולהתקשר רק לחלקים מסוימים מתוך חמשת

התחומים. כמידת החסרון בדבקות בכל חמשת התחומים כך טעותו הרוחנית, וסטייתו מדרך האמת! אם האדם, או זרם מסוים, דבק בחמשה אלה, ללא רבב, אזי הגיע לשלמות! וכפי חוסר דבקותו כך ריחוקו מן האמת, מהתיקון, מהשלמות, ומרצון בורא עולם ית'. וכך הסבל שיגרם לו, ולבריאה כולה, עד שיתוקן הפגם בדבקות החסרה לו. על ידי מפתח פשוט זה, נוכל למקד עצמנו ולהבין ריחוקנו מהתיקון האמיתי - ולתקן את הדרוש תיקון. כמו כן נוכל לזהות בפרט ובכלל את מצבו, ולפעול לתיקון החסר. שהרי קיימים זרמים, ויחידים שדבקו למשל בכל ענייני החיים, אך לא דבקו בשם ית', ולא בכל עם ישראל, ולא בתורת ישראל, ולא בארץ ישראל. ישנם כאלה שדבקו בענייני החיים ובכלל עם ישראל, אך לא בתורת ישראל ולא בארץ ישראל והם יושבים בחו"ל, ולא זכו לשמור מצוות.

ישנם שדבקו בשם ית' ובתורת ישראל, אך לא דבקו בכלל עם ישראל ולא בארץ ישראל, והם יושבים בחו"ל וזכו לשמור מצוות! ויש למשל, שדבקו בארץ ישראל, ובענייני החיים, ובכלל עם ישראל, אך לא דבקו בשם ית', ובתורתו, והם יושבים בארץ, בונים אותה ומגינים עליה, אך לא שומרים מצוות! וישנם שדבקו בענייני החיים, בארץ ישראל, ובתורת ישראל, אך לא דבקו בכל עם ישראל, והם היושבים בארץ, לומדים תורה, אך לא מקרבים את הרחוקים! וישנם שדבקו בחיים, בארץ ישראל, בכלל עם ישראל, בבורא ית', ולא בכל חלקי תורת ישראל, הכוללת פרד"ס ובתוכה ספרים מכל סוגי הצדיקים, ואלה הם היושבים בארץ, שומרים מצוות, דבוקים בבורא ית', קשורים לכלל עם ישראל אך פוסלים ספרים מזרמים אחרים, או עוסקים בפשט התורה ופוסלים את העסק בפנימיות! וישנם שדבקו בבורא ית', בתורה כולה, בעם ישראל כולו, בארץ ישראל כולה, אך מאסו בעולם המעשה, פרשו מהחיים המעשיים ולכן התרחקו מהוויתו של האדם הפשוט, ונוצר נתק מכאיב בינם לבין המציאות, בינם לבין שאר העם! סכומו של דבר: אי אפשר לצפות לגאולה שלמה(שתבוא על ידי ההתעוררות שלנו - ולא כמתנת חינם) של הכלל ושל הפרט מבלי לתקן את הדרוש תיקון בבחירת העם ככלל גדול, הזרם ככלל קטן, והאדם כפרט, בכל חמשת התחומים הללו.

עם ישראל מהווה חטיבה בחירית אחת: צוות! - כאשר הצוות לא ממלא מספיק נכון את כל התפקידים סוף העבודה מתעכב להגיע! בכל פעם שחלק בעם ישראל לא דבק מספיק באחד מחמשת התחומים הללו, נגרם קיטרוג, ר"ל, והעם נענש! תלמידי החכמים הם פני הדור, ועליהם מוטלת בראש ובראשונה האחריות לדאוג לכך שהעם ילך בדרך הנכונה - ואין שום תרוץ להתעלם ממצב הדור ולומר: "מה נעשה שהעם רחוק כל כך!" - אם העם רחוק - קרב אותו באהבה - במסירות! כאשר אחד התחומים הללו מוזנח סוף הצרה לבוא ר"ל! אי אפשר לצפות לסוף המלחמות, להחזיק בכל ארץ ישראל, לקבץ את כל הגלויות, לשגשג גשמית ורוחנית אם מתעלמים מאחד התחומים הללו.

עלינו לתת לכך את הדעת ולא להיות מופתעים כאשר ההשגחה העליונה מפתיעה אותנו בגזרות לא נעימות ר"ל, כל עוד לא בחרנו נכונה בחמשת התחומים הללו. אמנם כל זרם וכל יחיד, קשור באופן ספציפי, באופן מהותי, באחד מחמשת התחומים, אך על כולם לדבוק בחמישתם, כאשר ההבדל יהיה רק בדגש - וכל אחד ידגיש את החלק היותר קרוב אליו - אך מבלי להתעלם מהשאר! יהי רצון שנזכה לכך במהרה - ובא לציון גואל!

חכמי לב

א) כל היגון בעולם נובע מחשיבות היתר שהאדם מעניק לשכל - ומזניח את הלב! (ב) חכמי השכל, ביהירות והתנשאות לאחר שאכלו לשובע מעץ הדעת טוב ורע, וקלקלו את כלי הנפש

- ואטמו את לבם במעטפת של גאווה - בלתי מוצדקת - עדיין מנסים לגבור על בוראם ולדמיין לעצמם שהם מבינים כאשר חוכמתם אינה מאירה, ובקושי הצליחה לנסות ולהקל על הסבל האנושי, שנגרם בעיקר מפאת יהירותם החוסמת! ג) גאולת העולם מתחילה בשימוש נכון ואמיץ בלב!

ד) השלב הראשון: לנקות את הלב ולהתחיל להרגיש, לחוש, להתרגש. השלב השני: להפוך את הלב לכלי זך להשראת השכינה. השלב השלישי: לפתח את הקשב הפנימי, לדרגה של בהירות נבואית: העין רואה - והאוזן מנסה להקשיב לרחשי הלב ולדלות ממנו את מעיינות החכמה - מקשיב ודולה - מקשיב ודולה. והשכל מבוטל - ועניו, מנסה רק לפרש את אשר יורה לו הלב!

ה) על ידי חיים לשם שמיים, במסירות נפש אינסופית של גוף ונפש לשירות בורא עולם ותוכניותיו - מנגנון חוכמת הלב הולך ומתפתח - משלב טבעי אנושי פשוט, ליכולת על טבעית של ידע, בהירות והמתקה.

ו) גם בעם ישראל, כתוצאה של ההשפעה המזוהמת של גלות אדום, הוזנח לעיתים הלב, והלמוד השכלי כבש את הבמה. אך ניצחון השכל היבש, השנון והזיכרון, רק מאריכים את סבלות הגלות, וסופו להתמוטט כליל מפני רוח הקודש והנבואה המתפרצים כבר עתה בלבותיהם הכשרות של חכמי הלב!

ז) אהבת חיים תתפתח ותתאפשר אך ורק כאשר חכמת הלב תתפוש את מקומה האמיתי: זהו החושן עם האורים והתומים המאירים על לבו של הכהן הגדול - איש החסד הכולל בתוכו את שנים עשר שבטי י-ה!

ח) היות וחוכמת הלב פנימית, היא שוכנת באדם רק כתוצאה של אינסוף ניסיונות של נאמנות ומסירות נפש, לכן רבי עקיבא נכנס לפרד"ס ויצא בשלום! כי ביטש את לבו במאמץ אדיר בלמוד התורה! - אך כאשר לבו עדיין לא היה בשל - תלמידיו נספו במגיפה - כי לא נהגו כבוד זה בזה, כי עדיין לא הוכשרה חוכמת הלב, והשכל שלט! - ולאחר שבירה קשה שכזו, הלב הוכשר ורבי שמעון בר יוחאי - הפך כלי זך להשראת ספר הזהר בלבו אשרי חלקו!

ט) היצר מנסה להטעות את האדם על ידי שיעסוק בתיקון המידות וכך יזניח את עיקר העבודה: הכשרת הלב לחיים לשם שמיים - כאשר הלב נקי ומכוון נכון לעבודת השם ית', ממילא כל המידות והכוחות כולן מקבלות את תיקונן!

יא) הניגון הבוקע מהפה - כתוצאה של התבטלות השכל בפני הלב, הוא הכנה ראויה לרוח הקודש - והופעת הנבואה! צריך לאפשר לניגון לפרוץ ולהתנגן מאליו, ללא חוקים והנחיות, וכך מתהווה הניגון האישי המבשם את העולם ואת הנפש ההומה אותו!

יב) נענוע הגוף בקצב השבולים בשדה, תוך ציפייה פנימית לדבקות בשם ית', סופו לאפשר לנפש להשתחרר מכבלי השכל, והלב יתמלא באהבת השם אינסופית! יג) כל העולם ניזוק מכך שלא התמסר לרזי תורה - הרבה לאין שעור, מאלה שניזוקו מלעסוק ברזים וברזי דרזים!

יד) יש בכוח רזי תורה למתק ולבטל את כל הדינים - במיוחד כאשר האדם עובד בתמימות ולא מחפש גלויים והשגות! טו) סגולה לביטול גזרות ר"ל - לומר: "אני טועה, אני נכנע בפני ריבונו של עולם - זכותו של האריז"ל וממשיכי דרכו תגן עלינו". יש לומר משפט זה ל"ב פעמים - כל יום בכוונה גדולה.

טז) כאשר האדם עוסק הרבה בפיתוח שכלו, בפשטי התורה, ואינו עוסק להכשיר את לבו, תורתו הופכת סם המוות! והעיוות הולך ומשפיע על כל אורחות חייו. ר"ל! היצר הרע

הכללי - רודף את חכמי הלב ומנסה לכלותם - כי ירא מפניהם שמא, יכשירו את הדור
להלחם נגדו!

יז) לחוכמת הלב מגיעים כתוצאה של עשיית חסד בכל המישורים: בגוף- בנפש- ברוח-
ובנשמה. כאשר החסד הוא אמיתי, וכרוך בכאבים וקשיים גדולים, והאדם מתמסר ומבצעו
מופיעה לבסוף חוכמת הלב - שהיא מתנה משמים - לתמימים והמסורים. לעומדים תמיד
לימין האביונים, ומרחמים על הבריות: חכמת הלב היא תמימה: משה רע"ה רבן של כל
ישראל נאמר עליו: פתי מאמין בכל דבר!

סוד הפרנסה

נשאלתי על ידי רבים: "אני מאוד סובל בעבודה - האם לעזוב? - מדוע הסבל הזה? - האם כדאי לי להחליף מקום עבודה? - האם כדאי לי להחליף מקצוע? - האם כדאי לי להיות עצמאי? - שכיר? - לעזוב הכל וללמוד תורה? - מדוע המנהל מצער אותי? - מדוע אחרים הועלו בדרגה ואני לא? - האם לפתוח שותפות עם אדם פלוני? - האם אני אצליח בעסק? לעשות את העסקה או לא? - עומדים לפטר אותי: מה עלי לעשות? - להלחם על מעמדי? להחניף למנהל? - האם זו גזירה משמים?

כל אלה שאלות קשות ביותר, מורכבות ועמוקות, ומדהימה העובדה שרוב חייהם בני האדם עובדים, ואינם יודעים את הסיבות העמוקות הרוחניות מדוע עליהם לעבוד, מדוע דווקא במקצוע ובמקום מסוים! וברור שישנם דברים שתומים שחז"ל לא גילו לנו - אך מאידך על עניין הפרנסה הרבה נכתב! וחבל שהאנשים סובלים ולא יודעים על מה - כמה ולמה! ובודאי רבו הסוגיות בנושא זה, ואין ביכולתנו במסגרת מאמר קצר לענות על הכל, אך ננסה, ב"ה, לשפוך קצת אור להקל על האדם את ההתמודדות ולתת לו קו מחשבה ברור! פרנסה מהשמים: מזונותיו של האדם קצובים לו מראש השנה לראש השנה.

הפרנסה לא תלויה בהשתדלות: האדם מחויב להשתדל לעבוד ולהתפרנס, ומאידך עליו לבטוח בשם ולדעת שרק משמים גוזרים את תוצאות ההשתדלות, ופרנסתו קצובה לו מראש, ואין עצה כנגד השם! וברור שנגזר על האדם אם יהיה עני או עשיר: כי לצורך תיקון האדם ותיקון העולם יש צורך בעשירים, בעניים ובבינוניים!

ולפעמים מתחלפים התפקידים! ולפעמים העושר ניסיון קשה והאדם ניזוק ממנו! ובכל אלה הרבה ניסיונות: כיצד השתמש האדם בעושרו - כיצד יתייחס העני לעושרו. וכי. סכמו של עניין: כמות הכסף שהאדם ירוויח, ואם ילך ר"ל, על רופאים או על שמחות, נגזר לו משמיים, ועל האדם להשתדל לעשות את עבודתו נאמנה!

גם בתור שכיר וגם בתור עצמאי, ויתלה את בטחונו בשם ית' בלבד! ובעניין סוג המקצוע, ברור שהאדם נברא עם כשרונות מסוימים דווקא בתחומים מסוימים, ובתחומים אחרים הינו מוגבל! ומן החכמה לבדוק באלו תחומים הוא מוכשר, ולבחור באחד מהם! ולרוב האדם נמשך לתחומים בהם הוא מוכשר!

ואל יכנס האדם לעיסוק שרחוק ממנו מבחינה נפשית! ויזהר לעסוק בסחורות שאינו מכיר! ולא יכנס אדם לעסק בלי הון עצמי! ולא זהיר לבנות עסק מהלוואות! ויבדוק היטב אם כדאי לו לקחת שותף, ומי הוא השותף, ומי זאת משפחתו ואישתו: ולעיתים נגזר על האדם להתפרנס ברווח ובקלות ולקח שותף בעל מזל לא טוב, וניזוקה פרנסתו ר"ל! ולפעמים יוכל לחיות בשלום עם השותף - אך לא עם משפחתו! לכן הזהר ביותר! ואדם נבחן בכוסו, כיסו, וכעסו!

יבדוק את יושרו, והאם עצל הוא, ואם יש לו דרך ארץ עם הבריות, והאם הוא חומד ממון חברו, אם בריא בגופו ובנפשו, והשכל והייעוץ ניתנו לאדם על מנת להישמר ולהיזהר! ויבדוק היטב את מיקום החנות! ובמקום קטן וצדדי לא תמיד מצויה הפרנסה! ולמרות שאמרנו לסמוך על השם ית',

אל יכניס האדם את עצמו לניסיון פרנסה קשה, כי לא לכל אחד אמונה אמיתית ואיתנה, והיצר מרמה את האדם לחשוב את עצמו בעל מדרגה גבוהה וחושב שיספיק לו חנות זולה במקום צדדי, כי חושב שביטחונו גדול, ולבסוף מנסים את בטחונו משמיים ולא יכול לעמוד בו, ואין פרנסה, ויש חורבן ר"ל! והרבה נכשלים בזה, ומרמים עצמם לאמור: "פרנסה מהשמיים ובודאי השם יעזור" ובדורנו שפחתו הלבבות ואין אנו עקביים באמונתנו, ר"ל,

יש להיזהר לעשות השתדלות מעולה, כי האמונה שלנו לצערנו לא תמיד תעמוד במבחן. ויודע צדיק נפש בהמתו!

על מנת להיות עצמאי על האדם להיות זריז גדול, חרוץ ביותר, ובעל יכולת בהרבה מאוד תחומים: משא ומתן, יחסי אנוש, תכנון כלכלי, להכיר את הענף בו הוא עוסק היטב, להיות מאוד מציאותי, וזהיר, ולפעמים בעל אומץ להחליט, ולפעמים בעל סבלנות והתאפקות, וזו ממש מלחמה, ולא כל אחד בנוי לכך! לפעמים האדם עצמו מתאים, אך משפחתו לא. ואין ברכה בעסק, אם האישה לא בשיתוף מלא עם הבעל! נגזר על האדם לעבוד: "בזיעת אפיך תאכל לחם" - כתיקון לחטא אדם הראשון! ואלמלא חטא לא היה צורך לרדת לעולם הזה, ובודאי לא היה צורך לעסוק במלאכה! ולכן על האדם לדעת שכל הסבל שסובל במסגרת עבודתו, כולל השפלות, ניצול, צער מחברי העבודה וכו', הכל בחשבון משמיים לכפר לו על עוונותיו, ולתקן את חטא אדם הראשון! ואין סבל חינם! לכן יקבל הכל מאהבה, ולא יבעט בייסורים כי לטובתו ניתנו.

ויתפלל על המצערים אותו שיתקנו עצמם ויעשו תשובה, כי אם נבחרו משמיים לצער את הבריות מצבם הרוחני גרוע, כי ידוע הכלל: "מגלגלים זכות על ידי זכאי וחוב על ידי חייב!" ואם אדם מנצל את מעמדו בתור מנהל להשפיל את הבריות אוי לו ואוי לנפשו, ולכן בודאי זקוק לתפילה על מנת שירחמו עליו משמיים ויתקן את דרכיו! ובכל זאת על האדם להגן על עצמו, ולא יאפשר לבריות להזיק אותו, ויפעל בכל ענייניו בחכמה וביושר על מנת לבטל מעצמו גזרות רעות, וידוע הכלל: "נחמד למטה נחמד למעלה" "מי שרוח הבריות נוחה הימנו - רוח המקום נוחה הימנו".

אך לא יתלה את ביטחונו בתככים ובערמומיות אלא בריבוננו של עולם! וברור שזה ניסיון קשה: מצד אחד לנקוט בכל דרכי הדיפלומטיה, ומאידך לתלות את בטחונו רק בשם ית': אך זהו גופו של תיקון עץ הדעת! ולא נשכח שבגן עדן הכל היה ערוך לטובתנו, ולא היה צורך בשעבוד וסבל, ולא צורך בטרחה ובהשתדלות במעשה, ובעטנו בכל אלה ומרדנו בריבון העולמים ית', וזה הוא תיקוננו להתגעגע אליו ולדבוק בו מתוך החושך! על האדם לכוון בעבודתו לתקן את העולם במלכות ש-ד-י, וליישב את העולם, ואם זכה לעבוד בארץ ישראל יכוון לישוב הארץ!

ובארץ ישראל תיקון המעשה, המלאכה, וקיום הישוב הכל קודש! ואשרי מי שזכה לעבוד בארץ ישראל בשמחה, ובקדושה! ויזהר מאוד האדם מלהחליף מקום עבודה, או סוג מקצוע! כי לפעמים נגזר על האדם לקבל פרנסתו דווקא במקום פלוני ומאדם פלוני, ועל ידי מקצוע פלוני, ואם האדם יבעט בייסורים וילך לחפש פרנסה במקום אחר ובעיסוק אחר, לא ימצאנה.

ויזדקק ר"ל לבריות! ורק אם מובטחת לו פרנסתו במקום חדש, ברווח, ובכבוד, ויש סיבה טובה ומיוחדת לאדם לעזוב את עיסוקו הנוכחי, לאחר בדיקה מעמיקה, בייעוץ ובברכה, יעבור לעסוק אחר! והטוב ביותר לעשות כל דבר אך ורק לצורך רוחני, למטרה נעלה, לטובת הכלל, ולטובת תיקונו הרוחני, ועל מנת להקים שכינה מעפר, ואז לא ייכשל! והיצר אורב לאדם לאבדו גם מהעולם הזה!

ונותן לאדם עצות לחפש פרנסה אחרת על מנת להכניסו בניסיון לא יוכל לעמוד בו, ולפגוע לבסוף באמונתו, ביראת שמיים, בשלום בית, ולבטלו מתורה ומעשים טובים ר"ל!! והרבה חורבנות כבר ראינו! והאדם קרוב אצל עצמו ומחפש תמיד נוחיות ולכן דעתו לא צלולה ואל לו להחליט לעזוב פרנסה מתוך פינוק וכתוצאה מצער! אלא עדיף שיתגבר כאריה ויתקן את עצמו ויעבוד את השם ית' גם במקום עבודתו, ויגיע לדבקות עליונה גם בזמן עיסוקו במעשה!

והדבר אפשרי גם לאנשים קטנים כמונו! - ובכל דרכיך דעהו! ואם חפצה נפשו בתורה יזכור: "אם אין קמח אין תורה!" ועל מנת ללמוד כל היום עליו להיות ערוך כראוי, בכמה בחינות: אשתו ומשפחתו צריכים להיות רגילים להסתפק במועט. וביטחונם בשם ית' גדול! ועדיף להכין הכל בהדרגתיות ובשכל ולא להעמיד את כל המשפחה בניסיון שלא יוכלו לעמוד! וידוע על פי האריז"ל, בשער הגלגולים, שלא כל אדם נברא להיות תלמיד חכם! ואם כי כל אחד יכול להשיג את מדרגתו של משה רבינו: אם יתאמץ מאוד, לא כל אחד זוכה לזה.

לכן האדם החכם יכנס לתורה בהדרגתיות: קודם כל ינצל כל זמן פנוי לעסוק בתורה! ואז יגלה שלמרות שעובד רוב היום, בכל זאת הרבה שעות מבזבז לריק, ויכול בהן ללמוד תורה! בחשק ובגעגועים! ולאחר שלומד בכל זמנו הפנוי, אם פתח לו השם ית' יכולת כלכלית להתקיים, אזי יוכל ללמוד כל היום תורה! ואם יכול להתפרנס במעט שעות ורוב היום לעסוק בתורה ללא תמורה כספית: לשמה ממש, עדיף! ותמיד יסדר לו סדר כך שמספר שעות ילמד לבד! בצנעה! והלמוד בסתר ברכה גדולה ועצומה בציזו: הוא נקי כצמר לבן! - ואין בו גאווה, והתנצחות, ויש בו קשר ישיר עם השם ית', וברכה עצומה! ואם באים על האדם ייסורי פרנסה, יפשפש במעשיו: כי לפעמים פוגעים קודם בפרנסתו של האדם על מנת להזהירו! ואם לא יחזור, ר"ל, יפגעו בבריאותו! וידע האדם שסוד תיקונו של האדם ניתן ללמוד מפרנסתו! לכל מלאכה תיקון רוחני מיוחד שלצורכו עוסקים בה! ואם יסתכל האדם בעיניו הרוחניות יוכל לגלות את כל סודות הבריאה, סוד תיקונו, סוד שורש נשמתו בהתבוננותו על סוג מלאכתו!

וברור שהתיקון הרוחני של הסוחר, שונה מתיקונו הרוחני של המורה! ואין תפקידו הרוחני של הסנדלר, כתפקידו הרוחני של הרופא! וכל מלאכה, הסוד והסיבה שלה, והתיקונים המיוחדים לה, והניסיונות המיוחדים שלה! ואפילו המכשירים שהאדם משתמש בהם במלאכתו: כל סודות התיקונים טמונים בהם! ואין חדש תחת השמש, ועל פי אותה תבנית כל העולמות נבראו! וזהו סוד: "מבשרי אחזה אלוק" - ממלאכתי אחזה אלוק".

ועצוב ומצער שהאדם לא מתעמק, ולא מתקשר ועובד את השם ית' דרך עיסוקו ומקצועו. והרוב הולכים בחושך וחבל! וכאשר מתגלה לאדם סוד תיקונו וסוד מקצועו ותיקונו עושה מלאכתו נאמנה, בשמחה, באמונה, בדבקות עליונה, ללא מרירות והופך מר למתוק וחושך לאור, ובמקום עונש עיסוקו הופך לעונג, וכאילו הקים מזבח והקריב עליו קורבן! ומעלה את כל העולמות לשורשם ולתיקונם! וזהו סוד חנוך: שהיה תופר מנעלים ומיחד ייחודים! יהי רצון שנוכה לכל אלה, ובא לציון גואל!

די! נמאס לי מעצמי! לא יכול להיכשל יותר!

בירור שלבי מלכודת היצר: יעדי ביניים כשיפור עמדות ליעד המרכזי והסמוי. מטרות ואמצעים. מלחמת האדם ביצרו היא מלחמה מורכבת ומתמשכת. לא אחת האדם מתייאש ומתבייש מעצמו ומתפלא מהעובדה שעדיין רחוק הוא מהתיקון ומהשלמות למרות כל ניסיונותיו ומאמציו בשנים רבות של מלחמה רוחנית בלתי פוסקת.

לעיתים מלכודת היצר חוזרות על עצמן בלי שינוי, והאדם לא משכיל להכין לו תוכנית פעולה להגנה רוחנית ושוב ושוב נכשל באותם הניסיונות. השלב הראשון בכל מלחמה הוא להכיר את האויב ואת מטרותיו.

לכן על האדם לשאול עצמו: "מה מטרת היצר במלכודת הזו?". לרוב ישנן מספר מטרות, כאשר דווקא המטרות המרכזיות יותר סמויות מהאדם, והאדם נותן רק תשומת לב לנסות להתנגד לתחילת הנפילה ולא מתעמק להבין את המטרה לטווח הרחוק והעמוק יותר של יצרו.

וכך הוא מכין כלים רק לשלב הראשון ומזניח את היעדים המרכזיים באמת עליהם מכוון יצרו. למשל: אדם שכועס. יתכן מאוד שהוא משוכנע שהמטרה העיקרית של יצרו היא להביאו לידי כעס.

אך יתכן מאוד שמטרתו העיקרית של היצר היא לגרום לו כעס - ייסורי מצפון על הכעס - שינאה עצמית ייאוש ועצבות - ולבסוף: בעיות בשלום בית וואו כפירה! והאדם נותן רק דעתו על הכעס ולא קולט שהוא מובל ממש לאבדון, והכעס הוא לא בעצם מטרה אלא אמצעי! מטרת ביניים להוביל את האדם למצב של שיתוק רוחני ולכל המשתמע מכך.

לכן כאשר האדם רואה שנכשל שוב ושוב באותם תחומים עליו להבין שזהו ניסיון מרכזי בעבודת השם שלו, ועמדה מרכזית במלחמת היצר שלו, ויתכן שמבחינה כללית, במלחמה הכוללת של הקדושה נגד היצר הכללי, זו העמדה העיקרית שהופקדה משמים עליו ומוטלת עליו החובה להלחם ביצרו עד חורמה בחוכמה ובמקצועיות! כיוון שכאשר היצר מנטרל אותו, ומשיג את מטרותיו האמיתיות, כל מערכת הקדושה סובלת מכך.

כיוון שכאשר האדם מזניח את מלחמתו הרוחנית אין אף אדם אחר שיעשה את העבודה שלו במקומו. וכאשר האדם נמצא במצב של ייאוש- כפירה וכו' כל השפע הרוחני שהיה אמור להגיע אליו ולפרנס את נשמתו ואת העולם כולו- מפסיק להגיע אליו, ומערכת הטומאה מקבלת אותו השפע במקומו.

סיכומו של עניין: שלב ראשון: לנסות ולגלות את כל מטרות היצר. את ההבדל בין המטרות המרכזיות למשניות נוכל לגלות על פי עוצמת הנזק והנפילה: אם האדם מגיע, למשל, לשינאה עצמית כתוצאה מכך שנכשל בכעס וממנה למרד ולכפירה, ר"ל, אזי ברור שמטרת היצר העיקרית היא לא הכעס.

שלב שני: האדם יפתח ערנות מרבית ויכין לו רשימה מה הם הסימנים המוקדמים לנפילות שלו. כל נפילה מתחילה בשלבי בחירה ראשוניים. האדם צריך להכיר את רגישויותיו ולהיות ערני להבחין מיד בתחילת הופעתן ולנסות לעצור את ההידרדרות כבר בשלב הראשוני ביותר.

במקביל מיד עם תחילת הנפילה ייזכר בשרשרת השתלשלות הנפילות הקודמות ויסמן לעצמו מיד מה המטרות העיקריות הבאות של היצר בנפילה זו. שלב שלישי: יפעיל את נישקו הרוחני הספציפי שהכין מראש למקרה שתגרם נפילה מסוג זה.

ילחם בכל כוחו להשליט מיד את מוחו על ליבו ולהשתמש בכל תחבולות הנגד שהכין מראש. המטרה היא להחזיר מלחמה שיערה ליצר כבר בזמן התחלת או התמשכות הנפילה. לא לאפשר לו פעילות חופשית בשום אופן.

להגיב למרוד בו להסתער עליו! חשוב לתת את הדעת לכך שאותם התהליכים קיימים גם במלחמת היצר הכללי המנהל מערכה מתמשכת נגד כוחות הקדושה בכל דור ודור. זכור! גם אם היצר פורץ את כל מערכת ההגנה אל תתייאש המשך להלחם בו, ולבסוף, ב"ה, הוא יחדול וייסוג, ללא ספק! שח לי אדם: "על מנת למנוע מעצמו את ההיגררות לשינאה עצמית הוא ניסה לפתח לעצמו אדישות מסוימת לנפילות הראשונות, על מנת לא להיגרר להמשך המלכודת, אך לצערו התוצאה הייתה שהתחיל להזניח את עצמו ונפל יותר ביותר.

הוא אמר: או שהוא מקפיד על עצמו וכאשר נכשל הוא שונא את עצמו, או שמפסיק להקפיד על עצמו ואז נופל כל הזמן וכבר לא איכפת לו!". זו דוגמא קטנה של מורכבות מלחמת ישראל בעמלק! כמה היצר רע וערמומי! האיש צודק: אמנם הוא הכין ככלי נשק את האדישות, אך היצר גייס את האדישות לטובתו וגרם לו להזנחה כללית במלחמתו.

פלא פלאים! ומה עליו לעשות במקרה זה? על האדם הזה ללמוד להכיר את עצמו: הרי ברור מתיאורו שהוא איש קיצוני: "או הכל או לא כלום!" אם נדריך אותו לא להשתמש בנשק האדישות, יצרו ירוויח כי בודאי יתקוף אותו שוב בשינאה עצמית! אלא עליו ללמוד להשתמש בנשק האדישות בצורה מבוקרת ונקודתית: במקרה שהיצר בא לייסר אותו בשינאה עצמית אז יהיה אדיש. כאשר בא לשכנע אותו ליפול בחופשיות ולהיות אדיש, אז יתקומם נגדו ויזעק אל השם ויקטרג על היצר בפני ריבונו של עולם: "ריבונו של עולם גער ביצר זה שבא לשדלני לעבור על רצונך". כמו בכל מקצוע על האדם לרכוש מיומנות במלחמת היצר בסבלנות, ולדעת שאם יתעקש ויתמיד משמים בודאי יסייעו לו כפי לשון ההבטחה: "הבא להיטהר מסייעין אותו".

ברור ותיקון הדור

דורנו מוזכר בספרים הקדושים בלשון: "דור אחרון". דור זה עתיד לגרום לסוף תיקון העולם במלכות ש-ד-י ית'. לדורנו תפקיד אדיר. מה שדורות קודמים על גדולתם וקדושתם לא זכו - אנו עתידים, ב"ה, לזכות.

כיצד? דורנו עובר ברור עמוק. על ידי המאורעות המתרחשות לנגד עינינו אנו משתתפים בברור רוחני עמוק. על ידי העשייה בארצנו מתבררות מספר שאלות: האם אנו ככל העמים? האם עדיין אנו עם סגולה? מה פירוש עם סגולה? האם תורתנו אמת? כל השאלות הללו מתבררות כעת במציאות.

אם אנו עם ככל העמים אז בודאי על ידי הסכמי שלום, פשרות פוליטיות ומדיניות, שגשוג כלכלי ושתדלנות נגיע במהרה למנוחה ולנחלה. אם בכל זאת אנו עם שונה משאר האומות וההיסטוריה שלנו נקבעת על פי תוכנית אלוקית מיוחדת, לפי כללים רוחניים מיוחדים, אזי כל השתדלותנו לנהוג כמנהג כל העמים לא יעלו יפה.

וכפי שקרה בכל הדורות דין עם ישראל לא כדן שאר האומות, לטוב ולמוטב. מתוך הלחץ הקשה המופעל על הפרט ועל הכלל, אנו סופנו להתעורר, לחיפוש רוחני אמיתי, ללא פשרות: כבר ישנה התעוררות רוחנית לחיפוש האמת ותיכף הצימאון לשם ית' יגדל כל כך עד אשר לא נוכל לספק את הרצון האדיר לגילוי פנים על ידי הרצאות ושיעורים, הסברים ולמוד אלא הקב"ה בעצמו יתגלה וירומם ויתקן את כל המציאות ועולמנו יהפוך מתוקן ורוחני נזכה לנבואה ולרוח הקודש וכל הנסתרות שהיו גנוזות יבואו וידשנו נפש שוקקה לרוויה בגלוי ואין מחריד.

הדור מתקרב לכך בצעדי ענק. בסתר לאשר אינם רואים ובגלוי לאשר זכו לראות בתורת אמת. "והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע". המשכילים הם אנשי הקבלה, בדרגותיהם השונות. אומתנו עוברת ברגעים אלו ברור: הטובים, התמימים והטהורים מכל המחנות, אנשי אמת וחסד, אשר לא ויתרו למרות כל הלחצים והפיתויים וחיו לשם שמים ומסרו נפשם באמת לשם ית' ולעם ישראל, יזכו ויחיו.

ויהיו לראש. וכל שאר העם יהיו מהם ולמטה: חצי מתוקנים, שליש מתוקנים, כל אחד לפי עבודתו האמיתית. הכל על פי דין אמת דין אלוקי. כל תחפושת ומסכה לא תעזורנה ביום ההוא. כרגע אנו ברגעי הבחירה של הפרט ושל הכלל.

ועל פי בחירתו של האדם ידונו אותו. עם ישראל יזדכך תחילה והמחנה הטהור ינהיג את אלו אשר טרם זכו. ולא הלמוד הוא העיקר אלא המעשה. אנשי אמנה. אנשי אמת וחסד. אנשי מעשה. לא הרושם ולא הדיבור יקבע אלא העשייה האמיתית.

כדאי לכל אחד ואחת להתעורר ולהתכונן ולהירתם לתיקון השלם של הפרט ושל הכלל. כל מי שזוכה להתעוררות של זיק אמיתי מנשמתו, יזדרז לחזקו ולאמצו. ולא ילך אחר היצר וההבל. ולא ישגיח על המונעים אותו מתיקונו ועל המלעיגים ומעכבים.

מעיינות פנימיות התורה על גווייה, תורת תיקון הנפש על רבדיה, מלחמת היצר ודרכי ההתעלות מתפרסמים עתה ברבים: בחוצות ארצנו ניתנת הזדמנות לכל נשמה לקבל כלים פנימיים אמיתיים להכיר עצמה ותיקונה על מנת להגיע ליישום מטרת הבריאה. זו הזדמנות בלתי חוזרת. זו מהפכה רוחנית שלא הייתה כמותה דורי דורות. נפתח פתח לכל אשר יחפוץ לתקן עצמו. הפתח פתוח לרווחה יש להזדרז פן ייסגר.

כיצד הופכת התורה להיות לאדם סם המוות - ר"ל - וכמה עצות כיצד להינצל

אל יחשוב האדם שהתהליך ההרסני בו התורה הופכת לאדם סם המוות היה קיים רק בדורות קודמים, אצל רשעים גדולים ונודעים כרבי אלישע בן אבויה, וכו'. המסלול הנוראי הזה קיים בכל דור, ויצר האדם המותאם לדרגתו, מנסה להוליך לאותו המסלול בכל עת ר"ל!

2. זו מלחמה מתמדת, ועל האדם להיות זהיר ביותר ומודע ביותר לפנימיותו הרוחנית פן ילכד במלכודת, בבת אחת או בשלבים.

3. הנוסחה הפשוטה בה היצר מוביל את האדם למצב בו התורה הופכת להיות אצלו סם המוות: האדם לומד תורה ללא שמזכך את נפשו, לומד בגלל כל מיני סיבות חיצוניות כגון: כבוד, גאווה, כסף, שררה, תענוג, על מנת למשוך לעצמו חכמה, על מנת להתחמק מעול הפרנסה, וכו'.

קיצורו של דבר: לומד שלא לשם שמים! כאשר האדם לא מזכך באופן מתמיד את כוונתו הפנימית בלמוד התורה, היא הופכת להיות אצלו סם המוות בהדרגתיות.

אך חז"ל כבר אמרו: "לעולם יעסוק האדם בתורה בין לשמה בין שלא שלמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה!" אמנם בתנאי אחד: שעל כל פנים יהיה לאדם בנפשו מגמה קבועה לבוא ללשמה! ויעבוד בנפשו בכיוון הזה, יתפלל וישתדל בכל התחבולות להגיע ללשמה. אך אם לא ישתדל וירצה מאוד, לא יגיע ללשמה מעצמו.

4. הכוונה הפנימית האמיתית היחידה הרצויה בלמוד התורה: שהאדם ילמד רק כדי לעשות נחת רוח ליוצרו. כדי להקים שכונה מעפרה! אם כן לומד תורה פירושו: תיקון. כאשר האדם יושב ללמוד תורה, ובכל רגע בו ממשיך ללמוד תורה, צריך לכוון בפנימיותו שעושה זאת על מנת לתקן עולם במלכות ש - ד - י.

5. על מנת ללמוד לשם שמים, ושתהיה לו לסם החיים, האדם צריך להיות קשור וקשוב, לפנימיותו, לתורתו, לחכמים, ולשם ית'. קשוב וקשור לעצמו: האדם צריך להתבונן בתוך נפשו לדעת מי הוא, ומה הוא, ולשם מה השם ית' שלח אותו לעולם הזה. מה הם כשרונותיו, מה הם מגרעותיו, ועם המיטב שבו: יעבוד את השם ית'.

האדם צריך להיות ערני לשינויים החלים בנפשו, ואם נפגמה שמחתו יבדוק מיד מדוע! אסור לאדם לוותר על האמת! לשעבד את נפשו לשקר, לסלף, להונות את עצמו, על האדם שחפץ שתורתו תהיה תמיד סם החיים, להקפיד על טוהר פנימיותו: גם במאורעות החיים, יעמוד תמיד לימין האביונים, ולא ירכין ראשו בפני הרשעה, גם זו המתעטפת בלבוש של קדושה, ואפילו הלבוש דק ביותר ומהודר!

על האדם להקפיד ללמוד בסתר! כל יום חייב שיהיה לו זמן ללמוד תורה בצנעה מוחלטת, בינו לבין קונו, סדר מיוחד אהוב עליו במיוחד, שם ילמד בקצב הפנימי שלו, מתוך ביטול האגו, בשמחה ובאהבה גדולה! וישמור את הסדר הזה בסוד, ולא יגלה לאיש מה לומד וכיצד מרגיש בלמודו! קשור וקשוב לתורתו: לכל אדם חלק מיוחד בתורה. וכבר אמרו חז"ל: "אין אדם למד אלא במקום שלבו חפץ".

והכוונה גם למקום ממש: כגון בית מדרש מסוים קרוב ללבו, ובפני רב מסוים קרוב לשורש נשמתו. אך גם הכוונה לתורה עצמה: שהאדם ימצא את חלקו בתורה, וילמד בה במסירות! ישנו פרד"ס ובתוך הפרד"ס יש לאדם חלקים השייכים לו, בכל אחד מחלקי הפרד"ס: כגון: בהלכה, יתכן ונפשו נמשכת דווקא לדיני ממונות, בגמרא: יתכן לדוגמא שנפשו נמשכת דווקא למסכת מסוימת, כגון מסכת סנהדרין.

בתנ"ך: יתכן ונפשו נמשכת חזק אחרי הנביאים דווקא. וכך גם בפנימיות התורה: יתכן שהוא מרגיש התרוממות הרוח, דבקות, שמחה וקדושה, דווקא בעת אשר לומד רמח"ל, או ספרי חסידות, או כתבי האריז"ל, וכו'.

לכן על האדם ללמוד מכל הספרים הנאמנים להלכה, ולנסות לזהות באלו חלקים מרגיש התרוממות הרוח. זהו סימן מובהק שגילה את המקום בו לבו חפץ. ואז יתמיד בכל יום ללמוד בחלקי התורה אליהם נמשך! ובנוסף לסדר הקבוע בישיבה. ולא יגלה לאיש, פן יחמיץ! כי הרי היצר ירצה בודאי למנוע ממנו לאחוז בחלק השייך לו, כי הרי זהו תיקונו המובהק, ומתפקיד היצר לנסות למנוע ממנו מקור שפע נפשו.

והרבה שליחים ליצר! ולכן על יגלה לאיש, ויכנס למסלולו בכל כוחו ובמסירות נפש ממש, ולא ידאג על שאר חלקי התורה, כי ממילא אם יעסוק בעיקר בחלקו, ובמקביל בשאר חלקי התורה, יראה ברכה עצומה בכל חלקי התורה, ובכל שטחי החיים! וכאשר האדם זכה להיות קשוב וקשור לעצמו, וקשור וקשוב לחלקו בתורה היא תהיה תמיד אצלו סם החיים! קשור וקשוב לחכמים: לכל אדם שורש נשמה מיוחד.

או מצד החסד, או מצד הדין, או מצד הרחמים והאמת. בשלב ראשון יתבונן האדם בנפשו לגלות האם עיקר נטיתו לצד החסד: האם חפץ חסד הוא. לאחר מכן יבדוק האדם האם הוא קפדן וגבור, נמשך לפסיקה ולדייקנות, ידע בודאות שנפשו קשורה לדין דווקא. או שמא, מרחם על הבריות, ועל עם ישראל, וכלול גם מחסד וגם מדין, ושואף לאמת, ותגובותיו הטבעיות מאוזנות תמיד, ואז ידע שנפשו נמשכת, באופן כללי, מצד קו האמצעי: הרחמים והאמת. לאחר שבמשך תקופה זיהה את נטייתו המובהקת, יבדוק האם הרב ממנו לומד מתאים לנטיה זו.

וכבר אמרו חז"ל: "אם הרב דומה למלאך השם צבאות, תורה יבקשו מפייהו". וברור שהאדם צריך לבדוק מי הוא הרב המלמדו. וגם כאשר זכה לתלמיד חכם אמיתי וצדיק, עדיין יש לבדוק האם נפשו קשורה בנפשו: כי אם לדוגמא התלמיד משורש החסד, ורבו משורש הדין, יתכן והתלמיד ירגיש כל הזמן לחוץ ועצוב, והתורה תראה בעיניו לא מתאימה לנפשו ולא יבין מדוע.

והסיבה שרבו קפדן ממנו, ונוטה לדין ולגבורה, והדבר מצמצם את האור יותר מדי, והתלמיד מרגיש שהוא לא בסדר, יסורי מצפון ומבוכה, והסיבה היא השוני המובהק מדי בשורש הנשמה! ואם למשל התלמיד משורש הדין והרב משורש החסד, יתכן והתלמיד יחשוב את רבו למקל מדי, ולא יבין את פשר הדרכותיו, וירגיש זרות ומבוכה! ועל דרך זו, יבין האדם את ההפסד הנגרם לו אם לא מצא רב כלבבו, מתאים לשורש נשמתו.

אך בודאי לא כל אחד זוכה לכך, אז מה התרופה? התרופה היא להיות מודע לכך, ובמקום להינזק להרוויח: אם התלמיד משורש החסד, והרב משורש הדין, במקום להיות נבון, על התלמיד להיות מודע לכך ולהפיק תועלת: לפתח בזכות רבו, את הדין והגבורה דקדושה החסרים לו מטבע נפשו.

ואת הדין המובהק והקשה אשר יתכן ויש אצל רבו, ינטרל את השפעתו וידע שלא מתאים לנפשו ודי. כללו של דבר: חכם עיניו בראשו - ועליו להתעמק ולהבין כיצד לא להינזק, וכיצד להפיק תועלת, גם אם הרב רחוק משורש נשמתו.

אך אם לא מצליח בכך, יחפש רב או ישיבה אחרת, עד שיזכהו משמים! קשור וקשוב לשם ית': לעתים קורה שכתוצאה מההרגל בלמוד, או להט הויכוח, האדם שוכח להידבק בקב"ה תוך כדי למוד! והתורה הופכת אצלו דבר חיצוני וטכני, ולא דרך לתיקון ודבקות ביוצרו ית'! לכן האדם צריך להרגיש בזמן הלמוד ממש תפילה פנימית! ואמנם אמרו חז"ל: "זמן למוד לחוד, וזמן תפילה לחוד", אך הם התכוונו לעצם החובה ללמוד ולהתפלל את תפילות

היום. אך כוונתי כאן לתפילה מתמדת של הנשמה! וירגיש האדם שעוסק במלאכת שמים, ויחזיק ביראת הרוממות, ויראת העונש, אך בעיקר באהבת השם ית'! וינסה לקשור את נפשו בנפש החכמים מדבריהם לומד באותו רגע, ותועלת גדולה תצמח לו מכך ולכל העולם כולו.

כי הרי שפתי החכם דובבים בקבר, והוא בודאי יתפלל לטובתו, ואולי יזכה שיתעבר בו החכם ויסייע לו בעבודת השם ית'! וחשוב ביותר להתעמק בדרך עבודתו של אותו חכם: ולנסות להבין כיצד עבד את השם ית', ומדוע דווקא הוא גרס את אשר גרס! ומה שורש נשמתו וכנ"ל!

6. ובעניין החברותא: ישנן שתי דרגות בחברותא: 1. חברותא שטחית וטכנית, לצורך הבנת הלמוד.

2. חברותא אמיתית. ולא כל אחד זוכה במהרה לחברותא אמיתית. ועד שיזכה שלא ירפה מהחברותא הטכנית! אך ישאף לכך שיזכה לחבר אמיתי, בעבודת השם ית', בו יוכל להתחלק בכל אשר קורה לו, לשמוח ולשמח, לחדש חידושי תורה, להתחזק בעבודת השם ית', להתעמק בניסיונות העוברים עליו, וחשוב שלא תהיה ביניהם קינאה, ויפתחו את אהבת ודבקות החברים באמת ובנקיות פנימית! אך גם עם חברותא האמיתית ישמור עדיין על חלקים רגישים של אישיותו, פן יינזק ח"ו, מחשיפה נפשית יתרה! וישנם דברים שהאדם ישמור בינו לבין קונו בלבד!

7. ואין דבר יותר גורם לכך שתהפוך התורה לסם המוות מפגם חטאת הנעורים ר"ל! ולכן על האדם להתחתן צעיר ביותר! ובן שמונה עשר לחופה! ואפילו אם חשקה נפשו בתורה, יזהר ביותר מפגם חטאת נעורים! ואם לא מצליח להישמר יתחתן מוקדם ולא יחשוש מביטול תורה - כי אין בטול גדול מביטול קדושתה של תורה! ודומה לאדם המנסה למלא חבית במים, ויש חור בחבית! וטובל ושרץ בידו, ר"ל! ואין מילים לתאר את חשיבות העניין! וד"ל!

על מנת להפיק תועלת ממאמר קצר זה, יש לשנן אותו בכל יום. ולא חידשתי כלום והעיקר לקיים את הכתוב.